

LATVIAN
CANADIAN
CENTRE

KANĀDAS
LATVIŅU
CENTRS
TORONTO

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

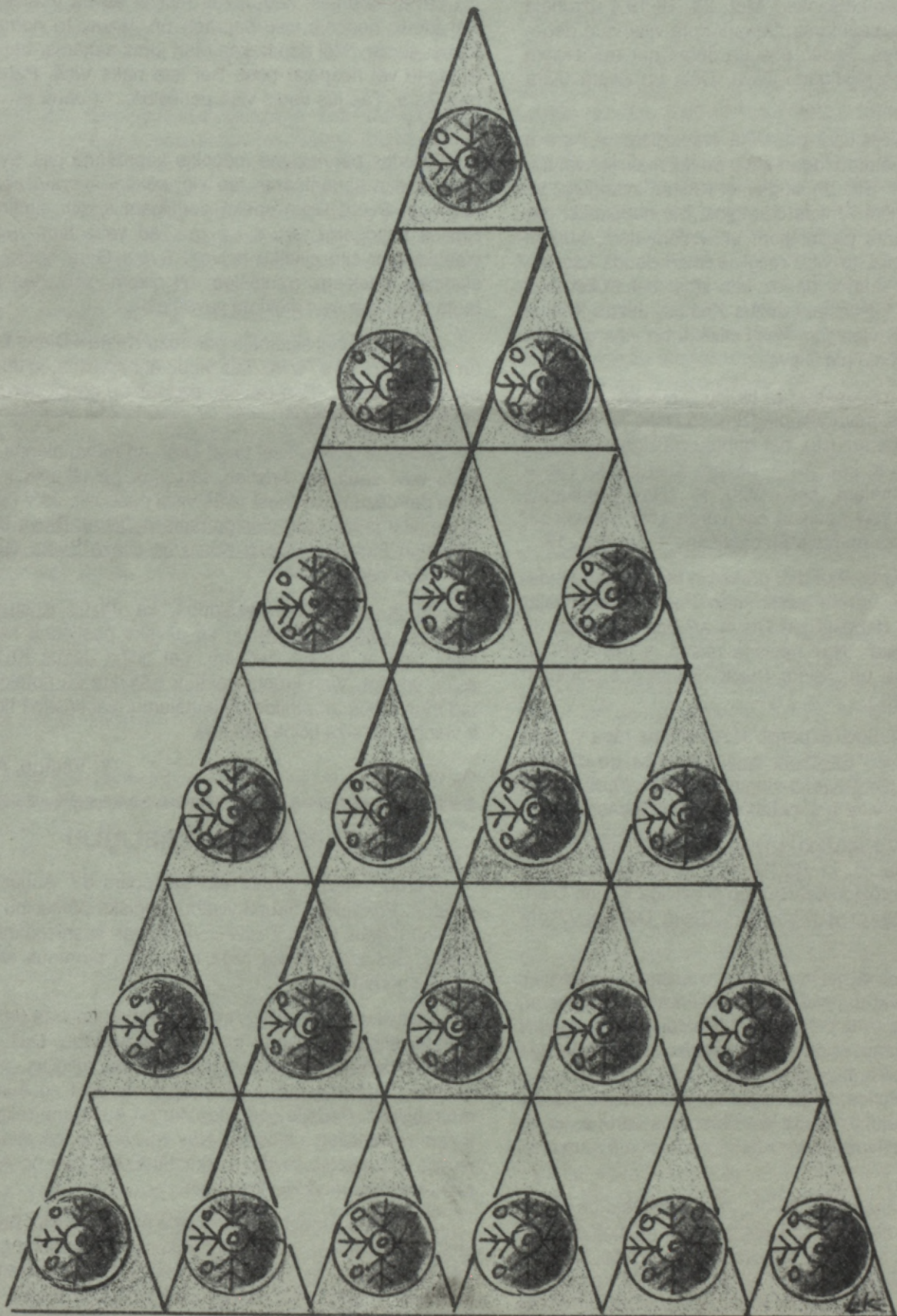

ISSN 0227 - 2423

1994. GADA DECEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

46. GADA GĀJUMS Nr. 12. (549.)

VAI KRISTĪGĀ TICĪBA IR VIENĪGĀ PAREIZĀ TICĪBA?

"Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība;
Neviens netiek pie Tēva kā vien caur mani."
Jāņa 14:6

Vai kristīgā ticība ir vienīgā pareizā ticība, vai Jēzus ir vienīgais ceļš uz debesu valstību, vienīgais ceļš pie Dieva?

Tā kā tas ir pamatakmens, uz kuŗa stāv visa kristīgā ticība, tad atbilde ir jāzina. Un pareizā atbilde nebūs, ko mēs viens vai otrs domājam, bet tikai ko saka Dieva vārds, kas par to ir rakstīts Bībelē. Jo nav manas vai tavas patiesības, bet ir tikai viena patiesība, un tā ir - Dieva patiesība. Un šīs patiesības gaismā mēs arī zināsim, kuŗa ir īstā, pareizā ticība, un zināsim arī to, vai Jēzus Kristus ir vienīgais ceļš uz debesu valstību.

Tamdēļ pasekosim, ko saka Dieva vārds.

Jēzus augšāmcēlšanās (Mat. 28, 18-19) uzrunāja savus mācekļus, sacīdams: "Man ir dota visa vara debesis un virs zemes. Tāpēc eita un darait par mācekļiem visas tautas, tās kristidami Tēva, Dēla un Svētā Gara vārdā!"

Jēzus pavēlēja darīt par Viņa mācekļiem visas tautas. Vai Jēzus būtu tagad savu pavēli mainījis, vai šodien Viņš teiktu: "Eita un sludieniet Kristus evaņģeliju visām mežoņu ciltīm Āfrikas džungļos, bet nebēdāriet par budistiem, izslāma piekritējiem un visiem tiem, kuŗiem jau ir sava reliģija, jo viņu reliģijās ir arī daudz kas pozitīvs un labs!" - Jā, ir daudz kas labs, bet trūkst tikai Ceļa pie Dieva - Pestītāja Jēzus Kristus, Jēzus Kristus asins upurā, kas vienīgais šķīstī cilvēku no viņa grēkiem un atveļ mums ceļu pie Dieva.

Jāņa ev. 3, 16 lasām: "Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlēja, ka Viņš devis savu vienpiedzimušo Dēlu, lai nevienš, kas Viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību." - Lai nevienš, kas tic Jēzum Kristum, kā Dieva Dēlam un Pestītājam, nepazustu, jo: "Nav pestīšanas nevienā citā; jo nav neviena cita vārda zem debess cilvēkiem dots, kuŗā mums būtu pestīšana" - Ap. d. 4, 12.

Nav neviena cilvēka bez grēka un tamdēļ nav neviena cilvēka, kas varētu sacīt: man Pestītājs nav vajadzīgs, es tikšu debesis pie Dieva arī bez Pestītāja. Jo Dieva vārds saka: "Nav neviena taisna, it neviena... jo visi ir grēkojuši, un visiem trūkst dievišķīgās godības" (Rom. 32, 10.23).

Jāņa ev. 14. nod. 6. pantā Jēzus mums rāda vienīgo ceļu uz debessim: "Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība; nevienš netiek pie Tēva kā vien caur Mani". - Ļoti skaidri pateikts, ka nevienš netiek pie Tēva kā caur Jēzu.

Mēs ticam uz mūžīgo dzīvību, bet kā to iegūt? Lasīsim Jāņa 1. vēst. 5, 11-12: "Un šī ir tā liecība, ka Dievs mums ir devis mūžīgo dzīvību, un šī dzīvība ir Viņa Dēlā. Kam Dēls ir, tam ir dzīvība, kam Dieva Dēla nav, tam nav dzīvības."

"Ikviens, kas aiziet no Kristus mācības un nepaliek tanī, ir bez Dieva; tam, kas paliek šīnī mācībā, ir Tēvs un Dēls" (2. Jāņa v. 9). "Jo daudzi maldinātāji ir izgājuši pasaulē; kas neapliecina miesā nākušo Jēzu Kristu, tas ir maldinātājs un antikrists" (2. Jāņa v. 7).

Arī šeit pateikts: ja tu neesi Kristus mācībā, tu esi bez Dieva, lietojot 7. pantā pat tik stiprus vārdus, ka ikviens, kas neapliecina Jēzu Kristu, ir maldinātājs un antikrists.

Izlasīsim Jāņa ev. 3, 35-36: "Tēvs mīl Dēlu un visu ir nodevis Viņa rokā. Kas tic Dēlam, tam ir mūžīgā dzīvība. Bet kas Dēlam neklausa, tas dzīvības neredzēs, bet Dieva dusmība paliek uz viņa." - Arī šeit pateikts: kas Dēlam neklausa - t. i., netic Jēzum Kristum - dzīvības neredzēs un pār to nāks Dieva dusmas.

Vēl daudzi citi Bībeles izteikumi, šiem iepriekš minētajiem līdzīgi, apliecina, ka pie Dieva mēs varam tikt tikai caur Jēzu Kristu.

Ja kādam prāts tomēr negrib pieņemt visus šos apliecinājumus, tas lai lūdz Dievu, lai Dievs atdara viņa gara acis, ka viņš kļūst redzīgs, un lai atdara ausis, ka var saklausīt Dieva patiesību - vienīgo īsto, nemainīgo patiesību. Mums ir jālūdz Dievs, lai Viņš mums dod sava Svētā Gara spēku, jo Tas ir, kas atdara mūsu acis un apskaidro mūsu prātu, lai mēs sākam aptvert Dieva dziļumus un Viņa mūžīgo patiesību.

Bez Svētā Gara spēka mēs nespējam būt dedzīgi Kristus apliecinātāji, mēs esam tikai remdeni, un par remdeniem mēs lasām Jāņa atkl. 3, 16: "Tā kā tu esi remdens, ne auksts, nedz karsts, Es tevi izspļaušu no savas mutes!" Jeb tanī pašā nodaļā 1. un 2. p.: "Es zinu tavus darbus, tev ir vārds, ka tu dzīvo, bet tu esi miris. Uzmosties un stiprini tos, kas taisās mirt..."

Lai atceramies: kad Jēzus mācīja savus mācekļus, viņi tomēr nespēja visu saprast, un Jēzus, to nomanīdams, sacīja: "Vēl daudz kas Man jums sakāms, bet jūs to tagad vēl nespējat nest. Bet kad nāks Viņš, Patiesības Gars, Tas jūs vadīs visā patiesībā..." (Jāņa ev. 16, 12-13a).

Izšķirīgs pagrieziena mācekļu saprašanā bija Svētā Gara spēka saņemšana; tad viņi pēkšņi saprata Jēzus teikto un Svētā Gara spēkā dedzīgām sirdīm sludināja Kristus evaņģeliju visiem. Tad vairs tiem nebija vienaldzīgas citu cilvēku dzīves. Svētā Gara spēkā tie sludināja grieķiem, romiešiem un citiem, kaut gan šīm tautām jau bija savi dievi un sava ticība.

Jēzus mācekļi sludināja par Jēzu Kristu - Dieva Dēlu un Pestītāju - visiem, kas viņu vēl nepazina, jo Jēzus bija devis pavēli: "Eita pa visu pasauli un darait par mācekļiem visas tautas!"

Šī Jēzus pavēle tieši tāpat skan arī mūsu dienās. Ja kāds sevi sauc par kristieti, tad viņa pienākums ir šo vēsti par Jēzu Kristu nest tālāk visai pasaulei. Jo visai pasaulei ir jādzird par vienīgo patieso Dievu, Dieva Dēlu - vienīgo Pestītāju - Jēzu Kristu un Dieva Svēto Garu, kas dzīvo dara.

Un ja mēs būsim skaidrībā, ka Jēzus Kristus ir vienīgais ceļš pie Dieva un ka cilvēks pestīšanu nevar iegūt tikai ar labiem darbiem, bet ticībā Jēzus Kristus asins upurim, Viņa krusta nāvei ir izšķirīga un noteicēja, tad mums būs arī atbilde uz jautājumu, vai kristīgā ticība ir vienīgā pareizā ticība pasaulē.

T. Vālēna, ASV

APCERE PAR RELIĢIJU

Vārdu "reliģija" pirmo reizi sastopam Sv. Augustina rakstos. Pasaulē ir daudz visādu reliģisku pārliecību. Viņu visu mērķis ir mācīt cilvēci vienotības sasniegšanā ar Dievu. Šīnī ziņā reliģija rāda morālikšu pamatus katrai cilvēka nodarbībai.

Vērojot reliģisko dzīvi Amerikā, rodas šaubas par šīs zemes reliģisko dzījumu un tās pastāvēšanu. Daži domāja (Pāvestu ieskaitot), ka kristiešu reliģijas stiprināšana un tās veselīgas pārmaiņas var nākt no Austrumu reliģijām. Pēdējie gadi rāda, ka arī Austrumu reliģijas ir zem materiālisma slodzes. Nav īsti zināms, cik stipra ir reliģija Vidusāzijā, sevišķi Turkestanā, kas tālu no Austrumu un Rietumu ideju ietekmes.

Modernās Amerikas sabiedrība apvairo visas baznīcas, sevišķi katoļu, par iejūtas trūkumu sabiedrības garā. Tas esot tāpēc, ka baznīcas nenokāpjot līdz sabiedrības sadzīves līmenim, kas pašreiz ir uz ļoti zema līmeņa morāliskā ziņā. Sabiedrības pārstāvji pārprot reliģiju mērķi.

Visu reliģiju misija cilvēcē ir nevis noslīdēt līdz tās sadzīves līmenim, bet gan to paglābt no galīgas pagrimšanas un virzīt to ceļā uz garīgu pilnību.

Amerikas sabiedrība tieši un tās pārstāvji netieši prasa, lai neviens neņem reliģiju nopietni. Tādu pārliecību ar savas dzīves veidu sludina tie, kam rūp vairāk materiālie personīgie ieguvumi, nekā ticīgo garīgā labklājība. Šī sabiedrība saka, ka, ja kāds grib "tik uz priekšu", tad viņam jārikojas tikai pēc prāta, loģiski. Pēc sabiedrības domām, reliģija ir pilnīgi privāta, personīga lieta. Ja kāds praktizē reliģiju sirsniņi viņa dzīves apstākļu iespējās, tādu reliģiju dēvē par "slimību" - "par daudz reliģijas". Tādos apstākļos amerikāņi maina reliģijas kā mūsu agrākajās dienās čigāni zirgus. Ja reliģija ir "vecmodīga", maini to pret "moderno". Ja reliģija nav parocīga, ir apgrūtinotā, piemēro, pielaiķo to, kā skroderis uzvalku, savam dzīves veidam. Ja tava reliģija pēc šķiršanās neļauj tev precēties, tad maini savu reliģiju - tici kam citam. Ja tavš dievs tev aizliedz kaut ko darīt, sameklē sev jaunu dievu, kam prasības ir zemākas vai nav nekādu. Ja tev nepatīk neredzamais dievs, prasi kogrīzīm izgatavot no koka kluča redzamu dievu. Aplīmē to ar simtsdolāru zīmēm un pielūdz viņu. Jo vairāk dolāru aplīmēsi, jo dziļāku dievbijību tas prasīs.

Mēs dzīvojam plastikas civilizācijā. Skaistās kristiešu tradīcijas, ierašas ir nostumtas pie malas. Ziemsvētkus atgādinošie (no Ķīnas ievēstie) daikti karājas veikalos jau augusta mēnesī. "Klusa nakts" veikalos skan jau oktobrī. "Christmas in July" kalpo tirdzniecības propagandai. Materiālisms cenšas atņemt cilvēkam viņa cilvēcīgo dabu, iznīcināt dvēseli - isto cilvēka eksistences pamatu. Materiālisms negrib jemt vērā to, ka **tik ilgi, cik cilvēkam ir reliģija, tik ilgi cilvēkam ir garīga veselība.** Amerikas pašreizējā māksla, mūzika, rakstniecība, filmas grūž sabiedrību bezmorāles dūksnājā, kas ir **ellei līdzīgs labirints bez izejas.** Tā, neskatoties uz Amerikas materiālo un ieroču varu, tā nikst garīgi vairāk un vairāk laika tecējumā. Vai Amerika neatgādina seno Romas Imperiju? To tik labi attēlo Edvards Gibbons (Edward Gibbon) Britanikas enciklopēdijas 42. sējumā.

Te reliģijas praktizēšana ir kā spēļu automobiļa parauga būve (hobby), ko lieto brīvā laika pavadīšanai. Ja šis paraugs apnik, būvē citu. Šis spēļu zirdziņš apnik, sēdies uz cita. Tā reliģijai jābūt pilnīgi privātai, maznozīmīgai, jo tā neder prāta nodarbībā un materiālās labklājības sasniegšanā. Ja bērns prasa, kas tas ir Dievs, tad saki, ka Dievs ir mazs sirms vecītis, kas sēž virs mākoņiem un kam apkārt lidinās daudz mazu spārnotu eņģelišu kā skaistu kolibrišu. Vienkārši - neņem reliģiju "par pilnu".

Amerikas sabiedrības reliģiskā dzīve atrod savu izteiksmi, parāda savu isto seju, caur piedalīšanos visādās organizācijās, baznīcu tirdziņos, "evanģelizācijas" mītiņos, un t. t. Tas norāda uz ticīgo gara sadrumstalotību bezcerību, reliģiskās mērķtiecības trūkumu. Caur šīm organizācijām visas baznīcas ir pārdotas kārdināšanai noteikt morālo un reliģisko dzīvi tikai lai pasargātu savu baznīcu no iznīkšanas. Sajemot kopā visu baznīcu piepūli, tās nav padarījušas cilvēci par isti kristīgu. Kristieši top par sava veida kristiānisma surogātiem. Tiem, kas pieturas pie tradicionālās reliģijas, tā ir viņiem tapusi kā nedzīvs koka gabals, ko viena paaudze nodod nākošajai. Neviens nejautā par reliģijas ticamību, neviens negrib taņi iedziļināties un nostādīt reliģijas problēmas zem jautājuma zīmes. Daudziem ticīgajiem baznīcās rodas "nelaba dūša", klausoties sprediķos, kur neiztrūkstoši tiek minēta nauda. Tie atmet ar roku savām reliģijām. Goda prāta inteligenti cilvēki nesa teoloģiskas grāmatas. Tās nodarbojas ar problēmām, vecām klišējām, kas neattiecas uz praktisku dzīvi. Priekš daudziem izglītotiem cilvēkiem reliģija ir dzīves un nāves jautājums. Tie mēģina dzīvot godīgu dzīvi, saskaņot ar reliģiju un prātu. Neatrzdami savās baznīcās, savās reliģijās atbildi savam prā-

tam un jūtām, tie meklē savu garīgo problēmu atrisinājumu Austrumu reliģijās, personīgajos reliģijas pārdzīvojumos.

Pasaulē ir daudz reliģiju, bet patiesībā tā ir tikai viena reliģija, kam ir daudz zaru. Reliģijas, kā daudzējie ceļi, izbeizas vienā punktā - Dievā. Visi tempļi, visas baznīcas, visas mošejas saka vienu un to pašu: Cilvēka dvēsele alkst pēc Dieva. Baznīcu, mošeju un tempļu torņi, stiepjoties mākoņos, liecina par patiesību, ka cilvēka gars steidzas aizsniegt NEREDZAMO.

Cilvēks nāk pasaulē, nesdams sevī Dieva liesmiņu. Pirms daudziem gadu simteņiem Tertuliāns sacīja: "Asnima humana naturaliter christiana." - Cilvēka dvēsele jau pēc dabas ir kristīga, tātad reliģiska. Cilvēka galvenais Dieva dotais uzdevums dzīvē ir no mazas dievišķas liesmiņas uzpūst lielu liesmu, atgūt Dieva iecerēto patiesa cilvēka dabu, sasniegt garīgās attīstības pilnību. Tas nozīmē, ka reliģija ir praktizējama ne tikai svētdienās, bet gan, ka tā ir jādzīvo katru dienu ikvienā dzīves solī. Protams, tas prasa nelokāmu ticību - reliģiju. Ar ticību vien nepietiek, jo cilvēks dzīvē sastop maldus, kas vājina viņa ticību. Te palīgā nāk cerība. Neskatoties uz kļūmēm, cilvēks cer sasniegt savu mērķi. Atņem cilvēkam ticību un cerību, un viņš mirst ātrā nāvē. Lai arī cik tālu cilvēks nonāktu savā garīgā attīstībā, tomēr cilvēka daba vienmēr paliks cilvēka daba. Sv. Bernards sacīja: "Kristum, Dieva Dēlam, jānot uz ēzeļa, ēzeļa daba nemainījās. Ēzelis palika tikai ēzelis. "No tā var secināt, ka cilvēkā ir labums ar jaunuma piejaukumiem, patiesība sajaukta ar maldiem. Tāpēc cilvēks nav spējīgs pilnīgi saprast Dieva Vārdus - Sv. Rakstus. To interpretācijā (heuristika) atrodami 3 iztulkojuma veidi, varbūtības: burtiska, pārnes-ta un mistiska. Pēdējās 2 interpretācijas ir tās, kas visās reliģijās rada šķelšanos, rīvēšanos, pat karus. Cienīga daudzu reliģiju studēšana padziļina cilvēka garīgo izjūtu un viņa prātu, nojauc sienas reliģiju starpā. Reliģijas studēšana bieži pārveido un šķīsta cilvēka dvēseli tā, ka viņa top pilnīgi nemierīga, līdz atrod savu Radītāju un nodibina ar Viņu nepārtrauktus sakarus. Reliģija top par personīgu pārdzīvojumu, kas nerunā prātam pretī, bet gan to stiprina, skaidro un asina. Tas top par "sagitta acuta"- asa garīga šautra. Prātam piebiedrojas sirds, kuŗai pašai ir savi slēdzieni, kuŗi nav zināmi prātam. Jāuzsver, ka ticība bez labiem darbiem un lūgšanas ir kā mākoņi bez lietus - "nubes sine aqua."

Gribot vai negribot, isumā jāpieskaŗas reliģijas lomai cilvēces vēsturē. Reliģijas vārdā darīts daudz laba cilvēcei, bet taņi pašā laikā reliģijas vārdā padarīts milzums fiziska un garīga jaunuma. Kādas briesmīgas cīņas pat tagad notiek Islama-muhamedāņu pasaulē šītu un sunnu ticības piederīgo starpā. Reliģijas vārdā tie lej asinis bez vajadzības. Arī Latvijas vēsture rāda, cik daudz ļauna ticības vārdā tika nodarīts latviešu tautai. Ticības - reliģijas ievēšana Baltijā (Livonijā) notika ar "uguni un zobenu" pāvesta uzmodinājumā un bīskapu vadībā. Nepareiza reliģijas izpratne iegrūda latviešu tautu fiziskā un garīgā verdzībā, kas vilkāms 6 g. s. Turpretī pareizi saprastā reliģija plauka Saiešanas Namos. No turienes reliģija paglāba latviešu tautu no fiziskās un garīgās bojāejas. "Krēsls veido personu - sēdētāju," tā jau sen atpakaļ secināja kāds Anglijas lords. Jāņem vērā tas, ka Viduslaikos pāvestam un bīskapiem piederēja vai neierobežota politiska vara - krēsls. Neviens nedrīkstēja viņus saukt pie atbildības. Varas kārē un reliģijas vārdā tie drīkstēja spīdzināt nevainīgus cilvēkus, dedzināt pie mīeta Savanarolai līdzīgus. Jā, vara samaitā cilvēkus, un absolūta vara, kāda piederēja pāvestam un bīskapiem, samaitāja viņus pilnīgi. Filozofijā ir šāds diktums: Corruptio optimi pessima. Doma - visaugstākajā amatā sēdētāja samaitāšana ir vispilnīgākā. Viduslaikos un pirms tam augstākie garīdznieki domāja vairāk par savas dzīves spožumu nekā par ļaužu garīgo attīstību. Var piepūlēt smadzenes līdz vārišanās punktam, bet nevar nākt pie

slēdziena, ka Krusta kari bija Dieva iedvesmoti. Tie bija pāvestu un bīskapu varas kāres rezultāts. Lepnībā viņu sirdis izdzisa Dieva liesmiņa un īstā reliģijas izpratne. Te nav vainojams ne Dievs, ne arī vainojama reliģija. Tie bija garīgās dzīves pildītāji un vadītāji. Arī viņiem negāja viegli. Te nāca Mārtiņš Luters ar reliģijas reformāciju. Pēc viņa mācības pestīšanas process ir ļoti viegls: Ir pietiekoši tikai ticēt Kristum. Nav slikta ideja, bet tā norāda uz automatisku pestīšanu. Austrumu un Rietumu svētie tam nepiekrīt. Viņu pārliecības un dzīves veids norāda uz lielu piepūli cīņā ar sevi ceļā uz garīgo augšanu. Ja Kristus ir mūsu piemērs, tad viņa dzīve un darbs Viņam maksāja lielu piepūli. Lai uzsvērtu savu piemēru, Viņš labprātīgi uzlika sev ciešanas.

Kaut kur Sv. Rakstos ir sacīts, ka ticība bez labiem darbiem ir mirusi. Bet labi darbi ne vienmēr ir viegli padarāmi. Tie prasa piepūli un sevis noliegšanu. Vienalga, ko mēs daram līdzcilvēku labā, jādara tas tā, it kā sevi aizmirstot un negaidot nekādu pateicību. Labi darbi nav viegla reliģiska nodarbība. Juris Neikens savā laikā sacīja: "Vai tavš mūžs kam lieti der, to vis neteic ilgie gadi. Viens tāds britiņš dārgi sveķ, ko ar labiem darbiem vadi."

Ticīgs cilvēks izjūt reliģiju dabas parādībās. Ja mēs noliedzam sev skaistumu, kas ir ap mums dabā, tad skaistums, kas ir mūsu sirdīs, nespēs uzplaukt. Cilvēks, kam sirdī ir ticība un skaistums, ir priecīgs, cerību pilns, garīgi vesels. Bezcerību viņš pārvar ar ticību Dievam, zinot, ka dvēsele smēļ savu spēku no dievišķa avota. Dzīve ir vienreizēja izdevība, kas dota cilvēkam savas dvēseles izdaiļošanai. Šī izdevība nekad netiks atkārtota. Dvēseles izdaiļošana, nobriedināšana ir panākta tad, kad cilvēks ir pacēlies pāri visām lietām. Tad viņš spēj paciest visu, piesavināt visu, saprast visu un netop apbēdināts, skumīgs, ja lietas neiet pa viņa iedomāto ceļu. Ticīgs cilvēks redz katras lietas dziļumos dievišķīgu dzirksti, kas mēģina pārvērsties par liesmu. Šinī ziņā reliģija ir ne tikai mūsu privilēģija, bet arī pienākums pret Dievu. Šo pienākumu pildot, mums jālūdz Dieva palīdzība, kas nekad netiek liegta. Kad Dieva roka pieskaras cilvēkam, viņa dvēsele uzplaukst un saprot savu nemirstību.

Mūsu zemi izplatījumā varam iedomāties kā gaisa kuģi, uz kuŗa mēs esam tā braucēji - pasažieri. Mēs nejautājam, uz kurieni mēs lidojam. Priekš kam ir šis kuģis? Kas ir viņa kapteinis? Kāpēc tāds kuģis ir vajadzīgs? Cilvēks ir brīnišķīga mašīna. Kādam nolūkam tā kalpo? Izplatījums ir milzīga, pilnīga mašīna. Kādam nolūkam tā kalpo? Kas ir viņu "sameistarējis" un priekš kam?

Zinātne atklāja daudzus dabas likumus, ko izlieto savām personīgām vajadzībām. Zinātnei šo dabas likumu izlietošana ir tapusi par māniju, apsēšanu. Ja mēs zinātnei jautātu: Kamdēļ ir šis izplatījums, zeme un t. t. atbildē skanētu: Viss ir priekš cilvēka, ko viņš var izlietot pēc patīkams, neierobežoti. Un cilvēks, tiešām materiālisma tvāna apdullināts, posta visu zemi un cer savu postošo darbu pārnest uz debess spidekļiem. Cilvēks negrib saprast, ka viss izplatījumā un virs zemes attīstas sakarīgi, mērķtiecīgi šinī attīstībā cilvēks iederas kā nepieciešams loceklis evolūcijas ķēdē. Ja kāds saka zinātniekam, ka Dievs radīja izplatījumu un cilvēku, lai tas Viņu mīlētu, Viņam kalpotu evolūcijā un pēc nāves dzīvotu laimībā ar Viņu mūžīgi, tad tāds sacījums ir par smagu zinātnieka ausij. Lai ir atļauts šo apceri par reliģiju noslēgt ar Ed. Veidenbauma vārdiem:

Tumšajā zilumā spīguļo zvaigznes.
Mūžīgā kārtībā kustas to bars.
Cilvēka likteņa drūmajos viņos
valda bez rimšanas dievības gars.
Īss gan izrādas dzīvības sprīdis,
tuvu ir kopā šūpulis - kaps.
Tomēr no svāra ir katrs bridis,
dzīve ir laba, kad mērķis ir labs.

Jānis Liepiņš, Floridā

PAZEMOTĀ DABASMĀTE

Mans brālis putniņš silā
Un zivtiņa atvarā.

Kārlis Skalbe

Dzīvā daba ir māte, no kā visa radība cēlusies un izaugusi. Gluži pareizi un pelnīti, ka "daba" ir sieviešu dzimtes vārds, tāpat kā latīņu "natura", vācu "die Natur", angļu un franču "nature", un tā apņēmu visu, ko mēs ar saviem pieciem prātiem uztveram (iespējams, ka vēl kaut ko vairāk). Pēdējā laikā zinātnieki tai devuši "biosfaires" nosaukumu; tā ir sfaira, apjoms, kuŗā noris visi organiskās dzīvības procesi: dzimšana, augšana, attīstība, vairošanās, novecošanās un iznīkšana, nāve.

Mūsu senči - latgaļi, sēļi, zemgaļi un kurši - bija vieni no pirmajiem zemkopjiem, kultūraugu audzētājiem Eiropā. Zemkopis vislabāk iemācījies novērot un izprast dabu un tās parādības, jo no pielaiķošanās dabas prasībām un apstākļiem atkarīga viņa paša labklājība. Varbūt, tās bija latgaļu, sēļu, zemgaļu un kuršu sievietes, sievas, mātes, kas arī redzamākajiem dabas spēkiem un parādībām piedēvēja mātes apzīmējumu. Mūsu dižajā gara mantu purā - dainās, jeb tautas dziesmās, mēs šodien varam atrast ziņas par senlatviešu ticējumiem un dzīves ziņu. Lauksaimniecības galvenā dieve bija Zemes māte, kuŗa no sava klēpja izdod visu, kas uz tās aug, un ar mīlestību pieņem atpakaļ savu mūža posmu beigušos. Labības un citu kultūraugu labu izdošanos un ražu pārzināja Lauku māte. Mirušo cilvēku dvēseles, veļus, glabāja Veļu māte. Dzīvajai radībai nepieciešamo ūdeni piegādāja Ūdens māte, un tīru gaisu uzturēja Vēja māte, tai pašā reizē gādājot par augu savstarpējo apputekšņošanu, kā arī šūpojot un auklējot putnu mazuļus viņu līdzās. Meža māte rūpējās par patvērumu saviem iemītniekiem, lai tie varētu pārdzīvot vasaras lietis un ziemas sniegius. Arī cilvēkam mežs bija pirmā mājvieta, kas vasarā deva dzestrumu un ziemā siltumu.

Arī likteņa dievības bija sievietes - Laima., Dēkla un Kārta. Laima rūpējās par grūtniecēm un labu dzemdību norisi, Dēkla saņēma un apkopa jaunpiedzimušo, un Kārta kārtoja viņa turpmāko mūžu.

Latviešu Dievs dzīvoja un rīkojās kā labs saimnieks savās mājās. Viņam bija zirgi, un izjādot viņš zirgam uzsedza zvaigzņu segu. Viņš īpaši rūpējās par sērdieniem un grūtdieniem, kam nebija cita aizstāvja. Velnam arī bija sava māja, bet tā nebija pekles dvēseļu mocīšanai: tās bija Veļu mātes aizgādā un valstībā.

Ar ļoti nedaudzēm izņēmumiem māte katram bērnam ir vistuvākais un mīļākais cilvēks. Mēs ikviens esam nākuši no mātes klēpja, mazi un nevarīgi dusējuši pie viņas krūtīm, nezinādami un neapjauzdami arī vēlāk, kādus grūtumus un uzpurēšanos prasījusi mūsu iznēsāšana pirms piedzimšanas.

Ja visa dzīvā radība nākusi no vienas kopīgas Zemes mātes, tad tas nozīmē, ka mēs, cilvēki, esam tuvākā vai atstātākā radniecībā ar visu pārējo radību. Es to vairāk vai mazāk, kā kuŗā gadījumā, esmu izjutis visu mūžu. Man laimējās piedzimt lauku sētā un tur pavadīt bērnības un dažus jaunības gadus; es izbaudīju laimīgo brīvību, gana gaitās ejot, izbradāt basām kājām rītrasas pilno zāli un saulē sasīlūšās dūbju pančkas; kad kājas sasprēgāja, māte tās iezieda ar skābu krējumu. Pazīstamā meža daļā es jutos drošs, jo tur auga pazīstami koki: ar dažiem es sarunājos kā ar brāļiem un māsām. Zināms, mani galvenie strīdiņi un sarunas bija ar manām govīm. Kad iztraucēju vardi un tā, lecot projām, man apmīza kāju, es to viņai neņēmu jaunā, tā bija parasta un pierasta lieta. Mani visai tāli radinieki, kļuvuši par naidniekiem, bija odi, kodīgās jeb dzēlīgās mušas un dundurī, kas šad tad karstās dienās satracināja govīs, tā ka tās gaisā uzslīetām astēm, kā karogiem, no ganību lauka metās krūmos un brikšņos, un man bija jāskrien vien pakaļ.

12. gadsimta beigās Latvijā ienāca kristīgā ticība ar pavisam citādu mācību. Visu, kas uz zemes aug un kustas, atskaitot cilvēku, radījis viens vienīgs visuvarens Dievs, Tēvs, izteikdams tikai divi vārdus: "Lai top!" Pirmais cilvēks nav dzimis no mātes, Dievs viņu izmicījis no zemes pišļiem. Iesākumā nevienam radījumam Zemes mātes nav bijis vajadzīgs, tā ir vienkārša nedzīva zemes pika, ko Dievs nodod cilvēkam neierobežotai izmantošanai: "Piepildiet zemi un pakļaujiet sev to..." Ģenezes 1:28.

Latviešu Dievs dzīvoja pasaulē, zemes virsū; kristīgās ticības Dievs - kaut kur augšā, debesīs.

Mātes loma kristīgajā ticībā, īpaši protestantismā, luterismā, ir aprīnojami niecīga. Par to liecina paša Jēzus izturēšanās pret savu māti: "Tad viņa māte un viņa brāļi nāca un ārā stāvēdami pie viņa sūtīja un viņu sauca. Un ļaudis sēdēja ap viņu un viņam sacīja: Redzi, tava māte un tavi brāļi un tavas māšas ārā tevi meklē. Un viņš tiem atbildēja un sacīja: Kas ir mana māte un mani brāļi? Un viņš visapkārt uzlūkoja tos, kas ap viņu sēdēja, un saka: Redzi - mana māte un mani brāļi". Marka 3:31-34. - Ko gan Jēzus māte varēja domāt un just: priecāties par sava dēla vārdiem vai skumt?

Protestantisma celmlauzis, ticības reformators Mārtiņš Luters bija piedzimis bargā ģimenē, kurā abi, kā tēvs, tā māte, ieskatīja, ka rikste un pēriens ir vienīgas krietnas audzināšanas līdzekļi. Šo līdzekli nabaga Mārtiņš dabūja izbaudīt līdz asarām un asinīm. Dabiski, ka viņš nejuta ne mazākā siltuma ne pret māti, ne tēvu, un ģimenes tuvība, mīlestība viņa mācībā un filozofijā nav apskatītas. Katoļticīgie gan pielūdz un godina jaunavu Mariju, jeb Māru, bet viņa ir dievmāte, šķīsta un jaunavīga pirms un pēc dēla piedzimšanas - stāvoklis, kam dabā nav piemēra un kas tālab stāv ārpus dabas likumības un parādībām.

Tā mūsu ticības pamatā ir divi neizprotami gadījumi: pirmajam cilvēkam nebija mātes, cilvēces Pestītājam - tēva.

Mūsu dāinām, rakstniekiem dzejniekiem dziesminiekiem varam pateikties, ka mūsu tautā nekad nav izzudusi jausma un apziņa, ka Latvijas daba, Latvijas zeme ir mūsu māte un mājas vieta, ko vajaga godāt, respektēt, mīlēt, kopt, paturēt un turēt tīru. Pazīstamais teiciens "savš kaktiņš, savš tūritis zemes" allaž bijis pieticīga latvieša mērķis.

Lasot ziņojumus un dzirdot stāstus par to, ko Latvijas daba piedzīvojusi gandrīz piecdesmit gadu vaidot zem sirpja un yesera zīmes, aptekas dūša un sirds. Krievu noziegumi nevien pret Latvijas dabu, bet pret visas pasaules biosfairu, ir katatrofāli un visā pilnībā vēl nav apzināti. Par tiem amerikāņu mēnešraksts "National Geographic" 1994. gada augusta numurā publicējis garu rakstu "Lethal Legacy"- "Nāvīgs mantojums", ar daudziem foto uzņēmumiem. Ir pamats bažām, ka atgriezies pie tīrības, kāda Latvijā pastāvēja priekš krievu ieņākšanas, vispār vairs nebūs iespējama. Krievijas naftas vads un tankkuģu lādēšana Ventspils ostā šo pilsētu pārvērtuši par gandrīz neapdzīvojamu vietu. Simtām citu vietu, kur mituši krievu zaldāti, piemēsloti līdz riebumam.

Kāpēc taisni krievs bijis pret dabasmāti tik nekrietns un tā viņu pazemojis?

Visupirmais un lielākais iemesls bija Ļeņina un partijas utopiska iedomā no lauksaimniecības valsts pārvērsties par rūpniecības lielvalsti. Viena "pjaķiljetka", piecgaude, sekoja otrai, uz pārvērtības ziedokļa mira miljoni cilvēku, un beigās arī dabas māte.

Otrs, ne mazāk svarīgs faktors, bija krievu cilvēka pārvēršana bezsejas padomju cilvēkā un visas zemes pārņemšana valsts īpašumā. Cilvēks vairs nebija īpašnieks, bet tikai strādnieks vai kolchoznieks; viņam nepie-

derēja pat pajumte, kur viņš mita. Partija bija deklarējusi savu mērķi - padomju iekārtā sasniegt tādu stāvokli, kad cilvēks vairs nekalpos cilvēkam; protams, visu pienākums bija kalpot partijai. Padomju pilsonim nebija pat drošas ģimenes, kam varētu uzticēties un pie kā meklēt mīlestību un patvērumu. Viens no komjaunieša pienākumiem bija savu ģimeni izspiegot, noklausīties, par ko slepus runā tēvs un māte, māšas un brāļi, un par dzirdēto ziņot savam partijas nozīmētam uzticības vīram.

Zemei jābūt privātīpašumā, lai to koptu un iemīlotu. Ne par velti mēs lauksaimniekus saucam par zemkopjiem. Padomju žargonā, turpretim, zemkopis degradēts par kolchoznieku, vienu locekli lielā barā. Padomju garīgais mantojums ir nolādējums, no kā krievu cilvēks tik drīz neatbrīvosies. Diemžēl, šis nolādējums nav pagājis secen vienam otram latviešu cilvēkam.

Var iebilst, ka ne jau visi bija tikai krievi, kas samaitāja Latvijas un pasaules dzīves telpu. Taču Ļeņins bija krievs, viņa izplānotās velnišķās iekārtas veidotāji runāja krieviski. Tālab krieviem jānes atbildība par padomju noziegumiem pret dabu un cilvēkiem. □

Osānu Kārlis

PBLA BALVA KOMPONISTAM TĀLIVALDIM ĶEŅIŅAM

Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības valde šī gada Latvijas valsts 76. gada dibināšanas atcerē piešķirusi Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības balvu komponistam Tālivaldim Ķeņiņam par izcilu mūža veikumu kompozīcijā, mūzikas izglītībā un latviešu trimdas saimes kultūras veidošanā.

Komponists Tālivaldis Ķeņiņš dzimis 1919. gada 22. aprīlī, Liepājā, pazīstamu latviešu kultūras un sabiedrisku darbinieku ģimenē. Tēvs, dzejnieks Atis Ķeņiņš, ir Latvijas sūtnis un ministrs, māte, rakstniece Anna Rūmane-Ķeņiņa bijusi pirmā Latvijas sūtniecības vadītāja Parīzē. Abu nodibinātā Ķeņiņu ģimnazijā Rīgā, skolotāju vidū ir Austrīņš, Skalbe, Plūdons, Saulietis, Rozentāls, Purvītis, Madernieks, Zālīts, Em. Dārziņš un citi, izvēršot šo ievērojamo mācību iestādi par latviešu kultūras svētnīcu. Šo faktu Tālivaldis Ķeņiņš nekad nav aizmirsis. Skola viņā iedegusi paliekošu patriotisma un nacionālisma dzirksti, ko vēl pasvītro okupācijas traģēdija un dzimtas locekļu smagie pārbaudījumi un ciešanas.

Tālivaldis Ķeņiņš agrā bērnībā mācās klavieres un arī komponē mazus darbiņus. Viņš apmeklēja Franču liceju. Vēlāk pievienojas sekmīgo latviešu jauniešu pulkam Grenobles Šampoljona licejā, Francijā, kur sapņo par tālākām vēstures un filozofijas studijām Parīzē, lai īstenotu vecāku iecerētās gaitas Latvijas diplomātiskā dienestā. Kaŗš pārvelk šiem nodomiem svītru. 1940. gadā Ķeņiņš negaidīti atrodas Latvijas valsts konservatorijā kā profesoru J. Vītola un Ā. Ābeles audzēknis. Kaŗa gaitas 1944. gadā viņu noved "Tornas grāvraču" pulkā. Pārvarot dažādas likstas, 1945. gadā ierodas Parīzē, šoreiz kā Nacionālās konservatorijas students. Ķeņiņš to absolvē 1950. gadā ar I godalgu kompozīcijā, atzinības diplomu Olivjē Mesiāna klasē un UNESCO balvu. Viņa mūzika skan Parīzes radiofonā, Sorbornas zālē un Darmštates laikmetīgās mūzikas festivalā Vācijā. Īpašs notikums ir Latviešu dziesmu svētki 1951. gadā, Londonā. Tur Ķeņiņš iegūst vairākas balvas un viņu cildina sūtnis K. Zariņš. Izcilās Parīzes žurijas vietā (Enesko, Honegers, Pulenks, Nadja Bulanže un citi) nāk nozīmīga latviešu žūrija (Ā. Ābele, V. Dārziņš un Jēk. Poruks). Ķeņiņa nākotne mūzikā iegūst daudzsoļošu virzienu.

1951. gadā abi ar kundzi Valdu izceļo uz Kanadu, kur jauno skaņradī gaida ērgelnieka darbs Sv. Andreja baznīcā, Toronto. Viņš arī nodibina kori, kurā trimdā būs

ievērojama loma latviešu garīgās mūzikas attīstībā. 1952. gadā uzsāk savas gaitas Toronto Universitātes Mūzikas fakultātē kā mācību spēks. Tas aizņem 32 gadus. 1984. gadā Toronto Universitāte viņu pagodina ar profesora *emeritus* tituli. Viņa ceļi likošu vijas caur Kanadas mūzikas dzīvi un visiem trimdas mūzikas nozīmīgākiem pasākumiem. Kopā ar draugu Albertu Jērumu Ķeniņš, līdz ar citiem, cīnās par latviešu mūzikas cienījama līmeņa uzturēšanu svešumā. Kā ilggadīgu Kanadas komponistu līgas valdes darbinieku, kādu laiku arī prezidentu, viņa darbības loks to noved Kanadas kultūras centrā, arī ārzemēs, tomēr viņš nezaudē latviskās piedērbības apziņu un nodošanos mūsu mūzikas kultūrai trimdā.

Komponētas 8 simfonijas, 12 koncerti, liels skaits kameramūzikas un vokālu skaņdarbu, kas atskaņoti gan Kanadā, gan ārpus tās. Daudz skaņdarbu izdoti vai ierakstīti skaņu platēs. Viņa darbu krājumi atrodami Kanadas mūzikas centrā, latviešu mūzikas krātuvē Austrālijā, Latvijas nacionālā bibliotēkā, Latvijas mūzikas akadēmijā un Kongresa bibliotēkā Vašingtonā. *Radio-Canada International* izdevis viņa mūzikas albūmu 4 kompaktdiskos. Kopš Latvija atguvusi neatkarību, Ķeniņa mūzika skan koncertos, radiofonā un televīzijā Latvijā. Atzīmējot skaņraža 75 aizvadītos dzīves gadus, Latvijas prezidents Guntis Ulmanis vēltījis tam apsveikuma vārdus un adresi; Rīgā iznāk Ingridas Zemzares grāmata "Tālvāldis Ķeniņš starp divām pasaulēm"; Jāzeps Vītola Latvijas mūzikas akadēmija, komponista *Alma Mater*, pagodina savu bijušo audzēkni ar Goda profesora gradu. 1994. gadā Kanadas valdība T. Ķeniņa daiļradī ieskaita valsts Kultūras mantojuma fondā.

T. Ķeniņa izcilais darbs kompozīcijā nevien veicina latviešu mūzikas kultūras ieiešanu pasaulē, bet ar komponista darbu atgriešanos Latvijā vieno tautu tēvzemē un svešumā.

Vaira Paegle, PBLA valdes priekšsēde

PBLA KULTŪRAS FONDA PIEŠĪRTIE APBALVOJUMI 1994. GADA 18. NOVEMBRĪ

GODA BALVAS (\$ 1.000.-)

Rakstniecības nozarē: **Indrai Gubiņai**, Kanadā, par romānu "*Vai slidēja mākonis?*"

Humanitāro un sociālo zinātņu nozarē: valodniecei **Valerijai Bērziņai-Baltiņai**, ASV, par izcilo darbu "*Latviešu valodas vārdnīca*" sastādīšanā

Mūzikas nozarē: komponistei **Ilzei Akerbergai**, ASV, par kantātēm - "*Dziesmu kantāte*", "*Ziemsvētku kantāte*" un "*Ziemas svētki Latgalē*".

GODA DIPLOMI

Preses nozarē:

Ojāram Cellem, ASV, par ilgu un veiksmīgu redaktora darbu mēnešrakstā "*Ziemeļkalifornijas Ap-skats*".

Mārtiņam Štauveram, Kanadā, par ilgu un veiksmīgu redaktora darbu mēnešrakstā "*MLB Ziņotājs*".

Mirdzai Mulžniecei, Austrālijā, par ilgu un veiksmīgu redaktrises darbu mēnešrakstā "*Ritums*".

Humanitāro un sociālo zinātņu nozarē: **Leonīdam Siliņam**, Zviedrijā, par plašo kultūrvēsturisko darbu "*Latvijas Centrālā Padome - LCP*".

Arvidam Bļodniekam, ASV, par veiksmīgo darbu, sagatavojot "*Latviešu valodas vārdnīca*" iespiešanai un to izdodot.

PBLA KF valdes goda diploms **Edvīnam Kalviņam**, Kanadā, par deju un dziesmu spēli "*Zelta zirgs*".

Mūzikas nozarē: komponistam **Imantam Ramiņam**, Kanadā, par kantāti "*Ceļā*".

KRIŠJĀNA BARONA PRĒMIJAS (\$ 500)

Rakstniecības nozarē: **Dr. Biminitai Bērziņai-Grundel**, ASV, par bērniem un jauniešiem piemērotas lasāmvielas sarakstīšanu un sakārtošanu.

Humanitāro un sociālo zinātņu nozarē: **Tadeušam Puisānam**, Kanadā, par ilggadīgiem un veiksmīgiem vēstures un sociālo problēmu pētījumiem.

Teātra nozarē: **Aleksandram Zariņam**, Austrālijā, par latviešu teātra un tā vēstures popularizēšanu.

Preses nozarē: (dalīta prēmija, līdzekļus tai ziedojis žurnālists Valters Zirnītis):

Eduardam Silkalnam, Austrālijā, par izcilām izglītības un kultūras jautājumu apcerēm presē.

Eduardam Keišam, Kanadā par mūža darbu saržu un karikatūru mākslās.

ATZINĪBAS RAKSTI

Rakstniecības nozarē: **Valdim Ozolam**, ASV, par grāmatu "*Torna, Pomerānija, Auerbacha*"

Humanitāro un sociālo zinātņu nozarē: **Inesei Auziņai-Smith** un **Maritai V. Grunts**, Anglijā, par izcilo darbu, sastādot bibliografiju "*The Baltic States*".

Mūzikas nozarē: **Mārtiņam Štauveram**, Kanadā, kā latviešu mūzikas jaunatnes nometnes idejas autoram.

Čellistei **Ingai Sutai** par latviešu mūzikas komponistu popularizēšanu Vācijā.

PBLA KF valdes atzinības raksts: **Arnim Grosam**, Austrālijā, par latviešu valodas gramatikas skaitļotāja programmas izveidošanu.

Pa 6 apbalvojumu saņēmēju dzīvo Kanadā un ASV, bet pa 4 - Austrālijā un Eiropā.

LNAK ATZINĪBAS RAKSTI 1994. GADĀ

Albertam Pūpolam par ilggadīgo kulturālo un nacionālpolitisko darbu Vankuveras latviešu sabiedrībā.

Aleksandram Sprūdžam par ilggadīgo kulturālo un nacionālpolitisko darbu Otavas latviešu sabiedrībā.

Anna Stradai par darbu latviešu tautas tradīciju kopšanā un jaunatnes audzināšanā.

Ingridai Viksnai par pienesumu latviešu kultūrā un par latviešu valodas kopšanu un sargāšanu.

Toronto Latviešu Koncertapvienībai par koncertapvienības 35 gados sniegtiem latviešu mūzikas koncertiem.

ZIEMASSVĒTKU DĀVANAS

Nāk no jauna tas gada laiks, kad jāsāk rūpēties par dāvanām. Lielām, mazām, nopietnām, jocīgām. Arī - obligātām. Pieklājības zīmēm. Darba nodevām. Kur palika tas vecais, sastrīpotais saraksts... un ko dosim šoreiz? Ne pārāk kļiedzoši, bet tomēr pietiekami precīzi jāpalaiž aplinkus ceļos ziņas, ka būtu jauki, savukārt, saņemt to... bet noteikti ne to. Laba vēlētāji, beidzot un bez lielas piepūles, varētu iziet no kārtējā zeķu, slipšu apjoma - laipni lūdzu! - un izvēlēties ko citu (lai arī tik pat šķietami 'derīgu'). Un attālam onkulim - kā to piemirsām? - jau pāris gadus veselības dēļ aizliegta pat lāsīte, tātad 'parastai' pudelei būs jāpadomā garām...

Bet tas jau tikai tā - tuvā radu un draugu lokā. Ja pamešam acis mazliet tālāk, darba vietās, sabiedrībā, pie valdībām un vadītājiem, apstājamies mezglu un robežpunktā, strīdu un kaitiņu vietās, tur, kur rimti kaļ politiku, kur ziņo, bet melo, kur dedzina un bēg... kur grimst un put... kur bruņojas un zog... tad skaidrs, ka labprāt dāvinātu pavisam ko citu, nopietnāku, paliekošāku. Varbūt, ja visi samestos kopā, tad viena otra tāda dāvana arī būtu iespējama.

Tā tad - ko, kam, kur?

Darba vietās (1): uz vienu gadu klusumu un mieru; nost murmināšanu par 'maiņām', budžeta samazināšanu, posteņu likvidēšanu, 'pārorientēšanu', pārkārtojumiem, u. c. izjodzījumiem. Kripatīņu drošības, kas ļautu stresam nokristies kaut cik normālā līmenī un atraisītu stipri apslāpētu, sabaidītu radošo.

Darba vietās (2): bet arī mehāniskas '(iz)saimniekošanas' norietu, 'papīra stūmēju' pārmācīšanu, sistematisku jaunu ideju, pieeju meklēšanu. Cilvēku potenciāla atjaunošanu.

Darba vietās (3): labākā strādnieka pieņemšanu/paaugstināšanu - vienalga, vai sieviete, vai vīrietis, melns, balts, vai dzeltens, uzpucējies un daiļrunīgs, vai ne. Lai runā rezultāti. Lai runā kvalitāte. Un lai maksā algas attiecīgi.

Sabiedrībā (1): beigas atsevišķu grupu, seksa, rajonu, interešu, arodu, (sa)vienību, sportu, ražošanas sektoru, reliģiju, birokratiju, organizāciju un krusta karu rīkotāju 'man, man, man' specprasībām - it kā kopējais būtu plikas sadales cienīgs vien. Drīzāk kūleni: ko varam 'sabiedrībai' dot, kā varam palīdzēt, ko pienest - lai visiem nākotnē ietu labāk? Mazāk savtības, vairāk pieticības. Varbūt blakus rajonam vispirms, jo tur lielāka vajadzība. Varbūt kaimiņam nepieciešamo, pirms sev vēl un vēl. Mazāk sev tagad, vairāk bērnu nākotnei.

Sabiedrībā (2): organizētu pretestību katrām valdības gājienam (jebkuŗā līmenī), kas no pilsoņiem tiecas iekasēt vēl vairāk - par labu, t. s., 'mērķiem', kuŗi nav plaši apsvērti un informēti, morāla vairākuma pieņemti. Pietiek! 'Tāpat vien' nevaram atļauties. Stipru ejošo pakalpojumu un 'programmu' revīziju par labu nopietnām, natliekamām vajadzībām.

Sabiedrībā (3): jaunas prioritātes - par labu savējiem vispirms, tālāk palīdzību svešiem citās pasaules malās; par labu nākotnei (izglītībai, videi, drošībai - tt., iespējām, jaunām paauzēm) vispirms, tad tekošā lāpīšanu; par labu gaišiem, radošiem spēkiem vispirms, tikai tad (ja vajadzīgs) reālpolitiku'. Tā tad, jaunu tvērienu, ar skatu uz priekšu. Iedvesmi. Ticamību.

Sabiedrībā (4): obligātu minimālas inteliģences normas un pieklājības pārbaudi politiskiem kandidātiem. Arī tiem, kas saņem valsts algu jebkuŗā pakāpē.

Sabiedrībā (5): stripu visai aizrautībai pie sportistu, filmu zvaigzņu, politiķu, mafiosu u. c. 'slavenību' muļķībām, izdarībām un šķandāliem - bet tik pat dedzīgu aizrautību pie sabiedrības daudzo trūkumu labošanas. Ziņavotu (preses, radio, televīzijas) lielas daļas pamatīgu iepļaukošanu un mobilizāciju tādā kampaņā.

Sabiedrība (6): goda sajūtu. Lepnumu. Nost katru bodīti un cinisku pieeju, kas piecieš 'sistēmas izmantošanu' par labu šaurām interesēm un 'paziņām'. Ja 'tā tas ir' (un bijis pārāk ilgi), tad 'to' steidzīgi jāmaina.

Politikā (1): moralitāti. Godīgu pastāvēšanu un krišanu par un pret skaidri redzamiem principiem. Nost 'turēšanos pie varas' par katru cenu. Nost aprēķinus, kas trinas gar varas sadali, 'noteikšanas' turpināšanu un balsotāju kalkulētu uzpirkšanu (ar viņu pašu naudu!), bet visādi izvairas kalpot par labu pilsoņu patiesām interesēm. Turpat blakus - nost ar 'sondāžu valdišanu': pēkšņām kursa maiņām 'pēdējā blāviena' ietekmē. Automatisku to politiķu atvaļināšanu, kas pēc ievēlēšanas tūlīt sāk rīkoties pretēji solītam.

Politikā (2): reālus, saprotamus mērķus. Nost leiputrijas sludināšanu! Nost liellību un uzpūtību, grezņas 'ievirzes' un izdarības, grandiozus gājienus, kas caurmēra pilsonim nenes ne kripatas labuma. Nost ilūziju, ka valdības var kaut ko 'vadīt'. Ka var ko jaunu 'ierosināt', vai uzburt. Gan: drošu, tīru vidi, kuŗā katrs var attīstīties, izejot no personīgiem sapņiem, gribas, dotībām, enerģijas. Un brīvprātīgi, kopēji - veikt lielas lietas.

Politikā (3): atbildību, atklātību. Katrā līmenī valdības var 'darīt', ko dara, tikai ar mūsu piekrišanu, ar mūspienestiem līdzekļiem. Par savu ricību un saimniekošanu valdībām bez ignuma, tūjošanās un vilcināsānās precīzi jāatbild. Nav tāda lieta kā 'grūti jautājumi'. Nopietni 'slepenam' jābūt tik maz, ka par to ikdienā nevienam nav jāuztraucas. Lai nevienai birokratijai nepielīp iedomīgas 'tiesības' rīkoties mums 'par labu' (arvien šaurākā sava mandarisma izpratnē), vai mūsu (neizdibināto) 'interesu' nolūkos.

Politikā (4): pilsoņa integritātes pasargāšanu. Pilsonis un viņa/viņas līdzekļi nav izejvielas kaut kādu abstraktu 'plānu' īstenošanai 'dvēseļu inženieru' aizgādībā. Pilsonim vajag zināmu mieru, drošību, telpu, iespējas. Vairāk, kā 'vajag': pilsonim tās ir nepieciešamas lietas, un lai ar tām valdības un birokrātijas nespēlējas. Drīzāk: valdībām ir pienākums pilsoņa tiesības aizstāvēt tad, kad bez viņa/viņas ziņas tiek iztirgotā personīga (bieži vien aplama) informācija; kad uzbāžas nesavaldīti, pie-

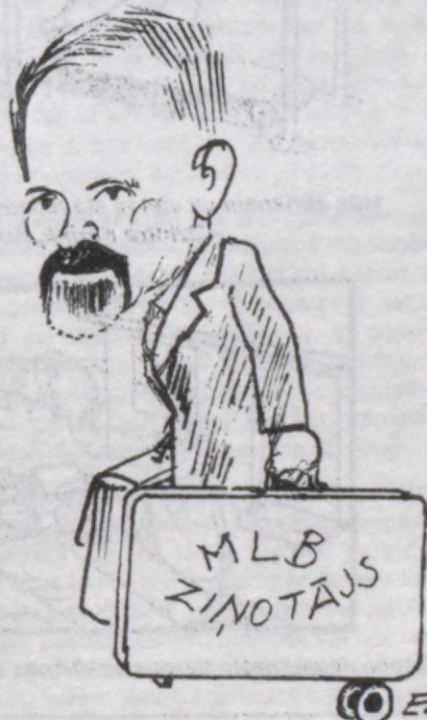
AUGSTĀ KALNĀ

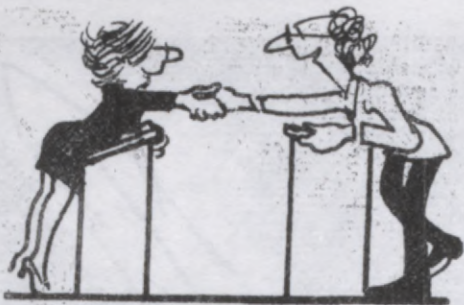
Šī gada PBLA Kultūras Fonda laureāte rakstniecībā Indra Gubiņa. Jo vairāk rakstniece raksta, jo vairāk viņas spalva kuplo.

Lauri uz pusēm ir labāk kā nekas.

Redaktoram dažkārt ir pavisam negaidīti pienākumi: jātaupa, kā vien var un prot.

Baltijas tautām nav jāsacenšas, bet jāsadarbojas

Par rubli neviens nestridas, par LATU gan!

Kad apgūta perspektīvu, var sākt gleznot.

Mēs skrienam uz vietas stāvēdami
- Dzintra Karika, Austrālijā.

Vietējie nekad nezina vārdus apkārtnes ceļiem.

dauzīgi un krimināli elementi; kad 'interesu grupas' staipa uzvešanās normas sev par labu 'kad visādu 'politiku' (imigrācijas, bezdarba, apmācības, izglītības, tirdzniecības, utt.) sekās sāk ļodzities normālas dzīves pamati.

Politika (5): taisnīgumu. Pirmo uzmanību, palīdzību cietušam, upurim, nevis normu pārkāpēja ērtībām, 'tiesībām'. Prioritāti pilsonim, nevis uzņēmumam, organizācijai. Tautu saimē - izteikti morālu rīcību par labu demokratijai, atklātībai, uzņēmībai un nevis kaut kādus jēlus 'stabilitātes' aprēķinus.

Lai cilvēkiem labs prāts... Tas, arvien, ir ne tikai morāli pareizs un nepieciešams atgādinājums svētku laikā, bet arī praktiskākais. Bez laba prāta - tāda, kas saprot un grib labu darīt - mēs neko daudz nepanāksim. Labs prāts ir visam sākums. Tas ir izejas punkts patiesi kopējam darbam. Saprāšanās vieta, kurā visi esam vienlīdzīgi, bez pretenzijām. Labs prāts.

Lai tas Jums svētkos - dāvināts. □

Juris Mazutis, Otavā

GRĀMATAS

PBLA KULTŪRAS FONDA APBALVOTĀIS ROMĀNS

Gubiņa, Indra. *Vai slidēja mākonis?* Amber Printers & Publishers, Ltd., Toronto, Ont., 1994. 247 lpp. Reginas Černavskas apvalka zīmējums.

Savos literārajos darbos Indra Gubiņa attēlo apstākļus, cilvēkus, izjūtas un notikumus, kas risinājas mūsu dienās un vidē, kurā autore labi pazīst no personīgas pieredzes. Jaunajā romānā viņa turpina šķetināt tālāk jau pāris iepriekšējās grāmatās aplūkotu tematu par vienatni, vientulību un ilgām pēc tuvības, pēc prieku un bēdu dalīšanas ar otru cilvēku. Galvenās personas atkal ir sievietes, kas sasniegušas vai pārsniegušas trīsdesmit vai četrdesmit gadu robežu, izbaudījušas vairāk vai mazāk laimīgu ģimenes dzīvi laulībā, un tad pēkšņi paliek vienas. Modernās amerikāņu feministes vienatnes jēdzienu vienmēr netulko kā sinonīmu nožēlojamai vientulībai, bet drīzāk kā brīvību no nevēlamiem valgiem. Taču Gubiņas protagonistes, Kanadā dzīvojošas latviešu izcelsmes sievietes, vienatni izjūt kā smagu slogu, kas slāpē dzīves prieku, atņem mentālo un fizisko enerģiju un prasa lielu piepūli, lai dzīvotu tālāk.

Tāpat kā iepriekšējā romānā "Dzilnas dziesma", arī apbalvotajā darbā vienatnes lāsts negaidīti piemeklē divas sievietes. Viena no tām ar to tiek galā veiksmīgāk, vismaz uz ārpusi paturot smaidu un metoties iekšā praktiskos pasākumos. Tā ir Margrieta, kas turpina strādāt maizes darbu un piedevām vēl iestājas universitātē maģistres grāda studijām. Viņa sasniegusi atziņu, ka cilvēks pats ar savu garīgo spēku var daudz darīt sevis labā, ja vien tam ir stipra griba un pozitīva pieeja. "Katrs ir tik vientuļš, cik pats vēlas. Pat Pelnušķīte aizgāja uz balli, lai satiktu prinči!" atgādina Margrieta. Šo dzīves ziņu Margrieta vēltīgi mēģina iepotēt arī Rantai, no kuras redzespunkta romāns ir uzrakstīts.

Ranta tikai mazdūšīgi murmina: "Kas par mērķi man vairs var būt? Esmu par vecu, lai uzsāktu kaut ko jaunu." Vispār Rantas tēls ir dīvaini pretrunīgs. Autore viņu ataino kā visumā simpātisku personu, bet lasītājam dažkārt sakāpj neiecietība pret viņas nevarīgo gaušanos par vientulību un pārlieko urbšanos pašai sevi. Taču Gubiņai ir taisnība, līdzīgi cilvēki ir sastapti dzīvē, un autorei gribētais raksturojums ir ļoti paveicies. Turklāt Rantas izturēšanos it kā attaisno atskati bērnības piedzīvojumos. Arī psihologi ir atzinuši, ka bezpalīdzība un mazdūšība ir iemācīti vai uzspiesti apziņas stāvokļi, no kuriem ar apņēmīgu rīcību var atkal izķepuroties. Diemžēl, šī atziņa ir grūti sagrārojama vai pat pieņemama tieši tiem cilvēkiem, uz kuriem tā attiecas, kā šajā gadījumā Rantai. Ranta drošu balsu nemeklē pati sevi, bet otrā cilvēkā, un rūgti pievīļas. Vai viņa no šīs pieredzes kaut ko mācās? Romāna beigas uz šo jautājumu ļauj atbildēt katram lasītājam pēc savas izpratnes. Autore vēsta, ka mākonis aizslid, atklādams mēness sidraboto gaisu un mirdzošus zvaigžņu punktņus. Tas jau izklausās itin pozitīvi, bet tad autore piebilst, ka Ranta nebūt nav droša, vai kādreiz ar ilgām neraudzīsies pakaļ atkal citam mākonim.

Romānā pavīd uzskats, ka virieši ar vienatni/vientulību cīnās vēl smagāk kā sievietes, kaut arī romānā centrālais virieša tēls Bertolds tam negrib piekrist. Taču vēlāk tieši pieminēts, ka kāds cits virietis pēc sievas nāves izdarījis pašnāvību, netikdams galā ar vientulības sajūtu.

Kādā Rantas un Bertolda sarunā isi ieskicētas pārdomas par palīdzību Latvijai, par ciemošanos tur vai atgriešanos

pavisam. Autore liek Rantai atzities, ka Latvijas apciemojumā redzētais un piedzīvotais to nospiedis tik ļoti, ka viņā līdzšinējie uzskati par mājām un dzimteni sašķīduši durstīgās šķembās. "Mūs šķīr laiks, mūs šķīr morālās un aistētiskās prasības... Mēs esam projam par ilgu, lai tur varētu isti iedzīvoties un justies piederīgi... Mēs pat nezinām, ko dzimtenē meklējam... Mēs nekur neiederamies... Mēs esam pazuduši paši sev..." Tā ar Rantas muti autore atklāti pasaka to, ko klusībā nodomājis dažs labs no Latvijā piedzimušo paaudzēs dzimtenes apmeklētājiem. Protams, var debatēt, vai šāda domāšana ir "pareiza" un produktīva Latvijas nākotnei.

Savā siržu sirdī Indra Gubiņa., šķiet, ir romantiķe. Romāns iesākas ar visai romantisku nejaūšu iepazīšanos, kurai seko romantiska atkal-satikšanās sagadījuma pēc. Autori un viņas attēlotās sievietes dziļi uzrunā dabas parādības, rudens lapu krāšņums, kalnu ainavas, liedaga vizošais miers, dienas atplaukšana un mēnesnīcas rotājas naktī. Dabas vērojumi un ar tiem saistītās pārdomas veido būtisku romāna gaisotnes daļu.

Gubiņas latviešu valoda plūst gludi un dzidri. Fabulas risinājumu viņa iesāk ar interesantu epizodi, kas tūdaļ piesaista lasītāja uzmanību un ziņkāri. Stāstījums rit līgani un nesteidzīgi, ar skaidrojošām atkāpēm pagātnē. Autore ir acīga novērotāja un konservatīva stāstītāja, kas atsakās no ipatnēja stila meklējumiem un dziļdomīgas mudžināšanas. Lasītājam autores radītie tēli, viņu domas, darbi un sapņi atklājas kā uz delnas, skaidri un patīkami. "Vai slidēja mākonis" ir ērta lasāmviela, tikami pakavē laiku un rosina pārdomas. Pašu autori gan, droši vien, skumdināja ar smalkāku druku ievietotie labojumi un dažāda iespaidumkāda.

Apsveicot Indru Gubiņu ar Kultūras Fonda godalgu par apcerēto darbu, atzīmēsim arī viņas jau agrāk nopelnītos apbalvojumus. Tie ir: Latviešu preses biedrības Kanadas kopas literārā balva par stāstu krājumu "Ar diviem punktiem teikums nebeidzas", Jāņa Jaunsudrabiņa balva par romānu "Iztiksīm bez mēness" un Kultūras Fonda Krišjāņa Barona prēmija par romānu "Uz akmeņa stāvēdams".

Gubiņa rakstījusi romānus, stāstus, dzejoļus un ceļojumu aprakstus. Pēc mana skaitījuma, "Vai slidēja mākonis" ir viņas divdesmit pirmā grāmata. □

Biruta Sūrmane

PASLĒPTIE VĪTENĪ

Ojārs Jēgens **PROBLĒMU STĪGAS UN VĪTENĪ**, apceres par tēlotāju mākslu un literātūru, Latviešu Preses biedrība, 1994. Redaktori Kārlis Ķezbers un Ilze Liepiņa Šimane. 105 lpp, brošēta.

Ojārs Jēgens ir pazīstams ar skaistu grāmatu apdari, ilustrācijām un viņjetēm. Viņš darbojies žurnālā "Jaunā Gaita", sagatavojis žurnāla "Treji Vārti" divus pirmos numurus, Čikāgā izveidojis savu apgādu, publicējot agrāk izdotās mazgrāmatīņas, iekārtojot Čikāgas Latviešu biedrības 30 gadu jubilejas izdevumu, izdevis pasakas "Ežmalē". Viņa dzejas parādījušās periodikā, antoloģijās, krājumā "Trīs autori" un mazgrāmatīnā "Komentāri". Par viņu lasāms T. Zeltiņa sastādītajā grāmatā "Dzejas un sejas", kā arī "Pašportreti". Jēgens rakstījis par gleznotāju Niklavu Strunki un apskatījis J. Veseļa darbus.

Grāmatas sākumā ievietoti apraksti par māksliniekiem ir samērā īsi, bet lasītājam tie dod virspārēju pārskatu par katras aprakstītās personas darbiem un panākumiem. Augusta Annus darbi atradās Valsts mākslas muzeja lielākajā un augstākajā zālē. Viņa monumentālo darbu raksturs iespiedās atmiņā. Gleznošanas veids un krāsas, arī triepiens rotaļīgi viegls un precīzs.

Evalds Dajevskis ir saglabājis skatuves glezniecību un tās tradīcijas. Pēc Latvijas atstāšanas darbojies Mērbekas latviešu teātrī, pēc tam dažādos Brodveja teātros Ņujorkā, gatavojis filmu dekorācijas un turpinājis darināt skatuves ietēru latviešu teātru ansambļiem. Saņēmis apbalvojumus. Zaļās puķes tēlnieks Kārlis Johansons bijis Tautas komisāru padomes nama komandants Maskavas Kremli, veidojis kādu attēlu Kremļa tornī, vēlāk bijis ģugunlietuves direktors. Latvijā redzēti tikai nedaudzi viņa darbi. Miris Krievijā ar tīvu.

Sigurds Kalniņš, grafiķis, Austrālijā pievērsies vēsturiskai tematikai. Ilustrējis A. Grīna novēlētās "Septiņi un viens" un I.

Leimanes romānu "Vilkaču mantinieci". Niklāvs Strunke pāri par 50 darba gados darinājis ietēru ap 800 grāmatām, bijis miniatūras glezniecības meistars. Ojārs Šteiners līdztekus glezniecībai eļļas un akrilka tehnikā darinājis arī grafiskus darbus.

Brāļu kapi un Brīvības piemineklis celti pēc K. Zāles metiem, bet apskatīti arī T. Zaļkalna divi Brāļu kapu meti, izmantojot dažus viņa ierosinājumus un idejas. Zaļkalns veidojis dzīvnieku skulptūras.

Plaši aprakstīts Valdemāra Damberga mūža darbs rakstniecībā, kas ir kā "zaļš koks, kas sakoplojis un sniedz gan drīz visos latviešu mākslas novādos". Liekas, ka viņš tomēr ir palicis lasītāju neizprasts un neatklāts. Nav saskatāms īstais veikums latviešu rakstniecībā, mākslu teorijā un vēsturē, jubilejā teikts un slavīnāts, bet nav ista novērtējuma. Problēmas iztīrītas darbā "Ievads vispārējā rakstniecības vēsturē". Viņam ir krietns skaits dažādu grāmatu un apcerējumu, daudz rakstu un recenziju periodikā, liriska un episka dzeja, novele pantos, divas romānu triloģijas. Ja Dambergs nav plašāk pazīstams, tad O. Jēgens domā, ka vaina ir tā, ka viņam nav kopoto rakstu. Raksta noslēgumā uzskaitīti V. Damberga darbi.

Visiem šiem apskatītiem darbiem īsi pieminēti radniecīgi autori un viņu panākumi, gan tikai dažos teikumos. Tādā veidā lasītājam ir iespēja salīdzināt citu autoru darbus. Ne katru reizi apskatīto autoru darbi atzīmēti latviešu enciklopēdijās, atsevišķos gadījumos "pazuduši" pat autori.

Pēdējais darbs grāmatā piemin Andrievu Nioedru, par ko dzirdēti dažādi vērtējumi. Viktora Egliša monogrāfija par Andrievu Niedru ir kritiska, bet apmēru un vērtējumu ziņā nopietnākais darbs. Niedras ietekme saskatāma A. Švābes, P. Roziša un J. Veseļa darbos, arī Viktora Egliša romānā "Kad mēness dilst" jūtams Niedras iespaids, kaut vēlākos darbos V. Egliša attālināties no Niedras stila. Bibliografs J. Misiņš cīnījies A. Niedru, pat Poruks dažkārt viņu slavīnājis. A. Niedras dzejoļu popularitāte nav izskaidrota, bet viņš ir viens no visvairāk komponētiem latviešu dzejniekiem, un viņa darbi ietekmējuši vairākus citus latviešu rakstniekus. Niedram labas oratora spējas un asprātības, savā prāvā viņš pats iztaujājis lieciniekus. Grāmatā pievienoti vairāki pratināšanas paraugi. Tiesas stenogramas maz pieminētas Latvijas jaunākajās vēstures pētījumos. Tekstā atzīmētas 22 piezīmes, grāmatā atrodamas tikai četras.

Pats neizprotamākais darbs grāmatā ir par Aleksandru Grīnu, kas piedzimis kā Jēkabs. Vārds nav patīcis, to vēlāk aizņēmis no Aleksandra Plensnera. Literātūrvēsturnieks par Grīnu vērtīgākiem darbiem uzskata viņa stāstus, bet, liekas, ka labākais darbs ir triloģija "Saderinātie", romāns trijās daļās. Grīns ir ļoti darbīgs un ražīgs. Viņš strādā dažādās avīzēs, saraksta triloģiju "Dvēseļu putenis", pārtulko Remarka romānu "Rietumu frontē". Burtnīcās saraksta "Pasaules vēsture" un "Zeme un tautas". Sākumā katrai burtnīcai vajadzējis piecas nedēļas. vēlāk tās rakstījis pa piecām dienām. Interesants ir žurnāls "Vecpūsis", kurā ievietoti meitās gājēja memuāri, skuķkopība un citi līdzīgi raksti, pār ko lasītāji viņu kauninājuši. Reizē strādājis četrās avīzēs un vakarā rakstījis romānus un lugas. Kad Latvijā ienāca krievi, Grīns pieteicās armijā. Deportēts no Lītenes nometnes. Miris 1941. gada 25. decembrī.

Grāmatā ievietoti referāti, apceres, piezīmes, kas pa lielāku daļu lasītas vai stāstītas sarīkojumos vai sanāksmēs un nebija sagatavotas iespēšanai. Runājot vai stāstot, dažas valodas kļūdas paslīd neievērotas. Rakstos redz katru sikumu, sevišķi vārdu vai teikumu atkārtosanos, arī pieturas zīmju trūkumu vai pārpalikumu, kā arī teikumu sakārtojumu. Nelaimīgi sagādījis, ka visvairāk valodas kļūdu atrodamas rakstā par Al. Grīnu. Lai darbus varētu iespiest grāmatā, tos rediģējuši redaktori K. Ķezbers un I. Liepiņa Šimane.

Grāmatas 77. lappusē 28 reizes atkārtojas vārds "viņš", kaut visā lapā ir tikai 34 rindas. Nākamajā lappusē teikumi sākas ar vārdiem "Un tad, Un tā, Un jau, Un tur" un līdzīgi atkārtojumi. Saturs tomēr ir interesants ar dažiem Latvijas neatkarības laikā "aizmirstiem" notikumiem vai secinājumiem. Grāmatā lasāmi neviens aizmirsti notikumi vai piemirsti literāti, bet arī agrāk nedzirdēti latviešu mākslinieku panākumi vai nopelni. Gandrīz varētu teikt, ka grāmatā bija dažas lapas par maz. □

V. Irbe, Ņujorkā

legādājaties, lasiet MLB Ziņotājā recenzētās grāmatas!

TORNAS GRĀVRAČI

Ļoti traģiska mūsu kaŗavīru grupa bija "Tornas grāvrači". Viņu liktenis aprakstīts Alfreda Dziļuma 1963. gadā izdotajā grāmatā "Tornas grāvrači" un Valža Ozola 1993. gada izdotajā grāmatā "Torna, Pomerānija, Auerbacha". Abās grāmatās lasām par nopliisušiem, no ļoti trūcīga uztura izdilušiem kaŗavīriem, kas apbruņoti tikai lāpstām. Šos neapbruņotos kaŗavīrus šad tad pārsteidz un apšauj krievu tanki. Nošauj arī gūstā padevušos.

Ja Dziļuma grāmatā, kā literārā darbā, varētu būt arī izdomājumi, Ozola darbs ir dokumentācija, minot īstos vārdos kaŗavīrus, ar kuriem viņš saskāries. Gandrīz puse no šīs grāmatas attēlo Tornas grāvraču gaitas. Sākot ar 1944. gada 11. oktobri, kad Ozols Ventspilī uzkāpis uz kuģa, līdz 1945. g. 16. martam viņš bijis kaprālis Tornas grāvračos. Šinī laikā viņš visos sīkumos, neizlaižot ne dienu, rakstījis savā dienas grāmatā par savas vienības gaitām un iekšējiem notikumiem. Nekas nav pārtaisīts vai izdomāts, un visas personas un vietas sauktas īstos vārdos. Minēti daudz mums pazīstamu vārdus: plkv. Lobe, pltn. Rusmanis, kpt. Zilvers, vlt. Laufers, mūziķis Tāļvaldis Ķeniņš, Pēteris Dreimanis, A. Tūlijs un daudz citu.

1945. g. 12. martā V. Ozols saslimst ar dzeltēno kaiti, un viņu nosūta uz aizmugures slimnīcu. Kaŗa beigās viņš kriet amerikāņu gūstā. Tornas grāvračus 12. aprīlī, t.i., apmēram, 4 nedēļas pirms kaŗa beigām uzlādē uz kuģa Svinamindē un nosūta uz Kurzemi īesaistīšanai kaujās frontē. Šiem galīgi novārguši kaŗavīriem kaŗš ir beidzies. Ir pienākušas viņu krievu gūsta, Sibīrijas un partizānu gaitas.

Pirms dažiem gadiem Rīgā iepazinos ar Latviešu Virsnieku Apvienības priekšnieku kpt. Arnoldu Zariņu, no Latvijas Kaŗa skolas 1937. g. izlaiduma. Viņš bijis Tornas grāvraču komandiera pltn. Rusmaņa adjutants un bijis ar tiem kopā no sākuma līdz beigām.

Dziļuma grāmatu biju lasījis agrāk. Ozola raksti atsauc manā atmiņā Tornas grāvraču traģisko likteni. Šinī vasarā (1994), kad atkal satīku kpt. Zariņu, lūdzu viņu man vēl pastāstīt par Grāvraču traģiskajām gaitām.

Tornas grāvrači radās pārvēršot 1. Rīgas policijas pulku, kuŗu komandēja pltn. Meija, adjutants vlt. Millers (27. martā Meiju iecēla par 32. grenadieru pulka komandieri) un 2. Kurzemes policijas pulku, kuŗu komandēja pltn. Rusmanis, par būvpulkim. Še piedalīja arī leģiona kaŗavīrus, kas atradās ārpus viņu kaujas vienībām. Pirmo un otro būvpulku novietoja Tornā. Trešais ar plkv. Brīggi bija Pomerānijā.

Latviešu būvpulku gaitas aprakstītas arī Silgailja grāmatā "Latviešu leģions" un DV izdotajā "Latviešu kaŗavīrs II pasaules kaŗa laikā" VI sējumā. A. Zariņa stāstījumā ir arī nekur neaprakstīti notikumi šo traģisko vienību gaitās. Pltn. Rusmani Zariņš nostāda sliktā gaismā, pierakstot viņam pārmērīgu alkoholiismu. To gan piemin arī V. Ozols, kas piedalījies Rusmaņa 50 g. dzimšanas dienas svinībās 1945. g. 13. februārī Hāmeršteinā.

Kpt. Zariņš stāsta: "Iebraucot Tornā, sākumā bijām padoti Būvbrigādei, kuŗas komandieris bija plkv. Lobe. Viņš bija saplēsis ar vāciešiem. Viņu atcēla. Aizbrauca uz ģen. Bangerska štābu. Tornā būvpulki saucās: "Waffen SS lettisches Feldersatz Depot" ar komandieri - vācu vplkv. Martinu. Rusmaņa pulks saformējās Dundagā. Kaŗavīri šeit nonāca kureliešu īespaidā. Tie dezertēja un pārgāja pie viņiem, jo negribēja braukt uz Vāciju. Vācu sakaru virsnieks neizlaida mani no acīm un gandrīz ik pa pusstundai man bija jāziņo, cik no pulka aizgājuši. Mūsu skaits kritās katastrofāli. Beigās man sanāca dusmas un viņam pateicu: "Ja kaŗavīrs nevar savu ģimeni ņemt līdz, kāpēc viņam braukt uz Vāciju?" Sakaru virsnieks tūliņ devās uz brigādes štābu un atgriezies izdeva pavēli atbrīvot visus, kas vēlas iet pie savām ģimenēm un ņemt tās līdz. Dezertēšana pārtrūka kā uz mājienu.

1944. gada oktobri policijas pulks Kurzeme aizbrauca uz Vāciju. Dancigā virsniekus aizveda uz trīsstāvu ķieģeļu kazarmēm un teica, ka šeit īeradišoties arī mūsu kareivji. Kad nakti ap plkst. diviem īeradāmies kazarmēs, mūsu kareivji bija īeradušies. Ieroči tiem bija atņemti. Tā radās, t. s. Tornas grāvrači.

Mums pievienoja pltn. Jaunsnīķera, bij. Valmieras kaŗa aprīņķa priekšnieka, būvpulku. Viņš pats aizbrauca uz Bangerska štābu. Mūsu 2. būvpulka nu bija 5800 kaŗavīru - 5 bataljoni un štāba rota. Dancigā mums pievienoja kpt. Zilvera komandēto apmācības bataljonu. Ari tam atņēma ieročus. Viņi kopā ar mums atgriezās Kurzemē. Kpt. Zilvers tagad dzīvo Jūrmalā. Iebraucot Tornā priekšā bija, apmēram, 400 slimi un

īevainoti kaŗavīri no 15. divīzijas. Vairāki no tiem bija ar amputētiem īocekļiem un nevarēja bez palīdzības staigāt.

22. janvārī kāds virsnieks atveda ziņu, ka krievi sākuši īieluzbrukumu un ka mums no Tornas jāsak atiet. Mūsu tālākais bataljons atradās 14 km no mums. Tur nosūtīju 2 ziņnešus ar velosīpēdiem, kas ar nepatīku bija jāatņem civīliem. Tagad arī tiem katrs satīksmes līdzeklis bija zelta vērts. Mums atsūtīja smago mašīnu pārtikas un komandpunkta aizvešanai. Gandrīz visi jau no kazarmēm bija aizgājuši.

Braucot smagajā mašīnā, skatījos traģiskajā atkāpšanās ainā. Redzēju īevainotos, kas nebija pametuši tos, kuŗi nevarēja pāiet, bet bija uztaisījuši kaut ko no dēļiem - slēpes ar uzliktiem īevainotiem, kuŗus vilka līdz un stūma ar kruķiem. Man tas īedūrās sirdī, bet nevarējām tiem neko palīdzēt. Dzirdēju, ka krievi esot tos apšāvuši.

Bijām netālu no Hāmeršteinā, 14 km no Landekas. Pulka komandieri pltn. Rusmani un vācu sakaru virsnieku īesauca uz apspriedi. Tur lēmts, ka uz Kurzemi jāšūta kaujas grupa 4 baljonu stiprumā. Rusmanis tur kā pirmais īecis augšā un teicis: "Mans pulks visi kā viens grib braukt uz Kurzemi!" Viņš ļoti labi prata vācu un arī franču valodas. Man ir aizdomas, ka viņš bija īereibis. Bija taču skaidrs, ka pēc pāris nedēļām kaŗš beigsies un ka šis var būt tiešs ceļš uz Sibīriju.

Cetur bataljonu stiprumā mēs, "Kampfgruppe Rusmanis" īizbraucām no Svinemindes 1945. g. 12. aprīlī un Liepājā īienācām 14. aprīlī - apmēram, 3 nedēļas pirms kaŗa beigām. Rusmaņa kaujas vienību vairs nepaspēja apbruņot. Apbruņojums īienāca 8. maijā, bet vācu robežapsardzības pr-ks, kam bijām padoti, vairs neļāva īeročus īzsniegt."

Zariņš stāsta tālāk: "Pēc kaŗa čeka mani īelika 2. korpusā Centrālcietumā. Tur pltn. Rusmanis bija īeskrāpējis bleķi, ar ko bija apstāts durvis: "Nāves sods 1946. gada 6. janvārī."

Kaŗam beidzoties, es jau iepriekšējā dienā īegāju ar kaŗavīriem mežā. Rusmanis bija piedzēries un piedraudēja mani nošaut. Viņš ar savējiem palīka dzeŗot. Kad no Vācijas atbraucām uz Latviju, viņš visu laiku bija skurbulī. 8. maijā viņš aizbrauca padoties.

Man ir zināms, ka vienīgais no augstākiem virsniekiem, kas kaujās Vācijā palīcis pie sava pulka, bija pkv. Janums. Pārējie atstājuši kaŗavīrus un laidušies lapās. Man radās dusmas, kad DV laikrakstā lasīju nekrologu par pltn. Viksni. Es domāju, ka viņu vajadzēja nošaut par pulka atstāšanu.

Stādaties priekšā vienstāvu mājiņu pie Hāmeršteinā, kuŗā bijām apmetušies. Iznācu uz mājiņas trepēm, jo dzirdēju zvaniņa skaņas. Redzu braucēju ar zirgu. Braucējs uz priekšējā sēdekļa (bukas), un pajūgā sēž kāds ar apbindētu galvu. Gāju pie pajūga, lai palīdzētu viņam īzkāpt. Tas bija pltn. Viksne. Pulka komandieris Rusmanis arī īznāca durvis. Viksne skrēja augšā pa trepēm, nokrita Rusmaņa priekšā ceļos un īzsaucās: "Ai, dārgais Nik, mans pulks pagalam. Es esmu vienīgais, kas palīcis dzīvs." Tajā brīdī man uzmācās doma: "Pēc vācu kārtības tevi jānošauj par pulka atstāšanu." Pēc laiciņa piebrauca 15. divīzijas 1. bataljona majors Baumanis (viņš bija 6. pulkā īevērojams basketbolists). Tas arī ir miris. Es lasīju viņa nekrologu. Tas arī teica, ka viņš esot palīcis dzīvs un ka visa divīzija esot pagalam.

31. janvārī, pēc asiņainām Nakeles kaujām, no mana bataljona bija atlikuši tikai, apmēram, 40 kaŗavīri. Neliela grupa no tiem pievienojās maj. Ķīliša vadītajai grupai, kas devās no Jastrovas un Flēderbornu, kas pēc mūsu ziņām vēl bija vācu rokās. Gājām pa mežu blakus ceļam, jo to apšāudīja krievu minu metēji. Bija jau tumšs, kad tuvojamies Flēderbornai. Bijām ļoti pārsteigti, kad saskārāmies ar kādu poliski runājošu vienību. Likās, ka ne viņiem, ne mums nebija skaidrs, kas kaŗo kuŗā pusē. Man likās, ka Ķīlītis ar kādu no viņiem runāja poliski. Poļi atjēdzās pirmie un aizlasījās prom. Pāris soļus no manis gaŗām pabrauca viņu bruņu mašīna. Vismaz šai sektorā nekāda kaujas darbība ar poļiem neradās. Flēdebornā īelenktie vācieši noturēja mūs par poļiem vai krieviem un atklāja uz mums uguni. Bija arī daži īevainotie, pirms situācija noskaidrojās un mūs īelaida Flēderbornā.

Nākošajās dienās bijām zem krievu artilērijas uguns. No rīta, ejot pa sādžu, redzēju uz īelas guļam asinīm noplūdušu augstāku vācu virsnieku ar bruņinieku dzelzskrustu uz krūtīm. Mūsu stāvoklis kļuva arvien sliktāks. Bijām īelenkti un municija gāja uz beigām. Biju nolēmis ar pēdējo savu pistoles lodi nošauties, ja krievi mūs pārvarētu. Kaut biju īzsalcis, nekāda ēstgriba neradās, kad sanitāri kaut kur bija dabūjuši zosi. Manā ambulancē bija vairāk kā 40 staigāt nespējīgu īevainoto. Pēkšņi, pēc pāris dienām, 3. februārī īdzirdu kaŗa troksni dienvīdos, krievu frontes aizmugurē. Januma kaujas vienība

tur lauzās caur uz Flēderbornu. Kad pulks trieciena tempā gāja caur Flēderbornai, es centos visus ievainotos uzlādēt uz Januma trosas. Trosā bija izcēlusies panika. Tikai ar grūtībām un dzīvības briesmām mani sanitāriem un man izdevās to apstūrēt un uz vāzumiem uzlādēt ievainotos. Sanitāri arī aizbrauca vai aizgāja ievainotiem līdz. Kādu laiku pasēdēju pie ambulances durvīm, kamēr visi zirdzinieki man aizskrēja garām, tad devos uz pulka štābu, kur pirms dažām stundām bija pltn.. Viksne. Tur vairs neviena nebija - visi bija pazuduši. Iegāju blakus mājā. Tur uz grīdas gulēja divi vācu virsnieki. Uz rokām tiem bija skaisti lidotāju pulksteņi. Prātā nemaz neienāca tos pievākt, jo domāju, ka nu arī man pienākusi pēdējā stunda. Rietumos no sādžas redzēju kareivjus, kas tur vēl turējās. Tiem pabjāvu, lai laižas lapās, jo visi no šejienes aizgājuši. Devos uz sādžas ziemeļu malu. No turienes līdz mežam bija, apmēram, 200 metru laukums. No labās puses pa laukumu jau šāva krievu ložmetējs. Man piebiedrojās kāds vācu virsnieks un nolēmām, ka mums laukums jāpārskrien, lai tiktu mežā. Vācu virsnieks skrēja pirmais. Paskrējis pārdesmit metru, viņš pārmeta kūleni un palika gulēt. Redzēju, ka joki nav. Novilku savu vinterbekledungu, t. i., fufaikai līdzīgu jaku un vatiecētās bikses pārģērbtas pāri parastai uniformai. Sekoja ātrākais skrējienis manā mūžā. Lodes gan nosvilpa gar ausīm, bet tiku pāri pļavai un ieskrēju mežā.

Tālāk atklājās šausmīgs skats. No kalniem ceļa kreisajā (rietumu) pusē krievi šāva ar minu metējumiem (katjušām) pa ceļu. Uz tā gulēja no vāzumiem nosviesto vai nokritušo ievainoto liķi. Tālāk redzēju Dr. Bākuļa un Dr. Tilleru liķus. Abus personīgi labi pazinu. Paspēju ielekt kādā bedrē, kad tuvumā nokrita mina. Šķembas pārskrēja pāri, bet no gaisa spiediena sajutu spēcīgu sitienu pa seju. Tālāk mežā redzēju pltn. Viksni ar apsietu galvu un dažiem pavadoņiem ejot Landekas virzienā. Par pulka atstāšanu nevarēja būt nekāda runa, jo visi ielenktie bija jau devušies līdz Januma vienībām uz Landeku. Flēderbornas rietumu pusē aizķērušos kareivjus arī redzēju klistam pa mežu Landekas virzienā. Pltn. Viksne šajā Nakesles-Flātovas-Jastrovas rajonā bijis drošsirdīgs un prasmīgs komandieris."

Ar to arī beidzās mana saruna ar kapt. Zariņu, par ko esmu viņam pateicīgs. □

J. T. Beldavs

IEVĒROJAMS IZDEVUMS

Latvijas Centrālā Padome - LCP. Latviešu nacionālā pretestības kustība 1943 - 1945. Sakārtojais un rediģējais Leonīds Siliņš, kas par to šogad sānēma PBLA KF Goda diplomu. 496 lpp. izd. LCP, 1994. g. Recenzija pārņemta no laikraksta Brīvā Latvija Nr. 18 (367).

Tautas pagātne tagadnei un nākotnei jānodod, cik iespējams, patiesa un bez atkāpēm kā sliktā, tā labā nozīmē. Taču, tā sauktās, patiesības ir bieži vien ļoti relatīvi jēdzieni, jo to paudēji atrodas dažādās pusēs un lietas skata atšķirīgos līmeņos. To īpaši vērojam, lasot svešinieku spalvu rakstītos latviešu tautas vēstures un tās atsevišķo posmu izklāstus un salīdzinot ar mūsu pašu vēsturnieku teikto un ieskatīto. Pēdējā gadījumā vēsturisko norišu izprašana nekļūst tikai par metodi, līdzekli, bet ietver sevī noteiktu nacionālu mērķi - palīdzēt tautai dzīvot un pārdzīvot! Šī pārdzīvošana garīgā nozīmē, kas agrī vai vēl ietekmē arī fizisko tautas pastāvēšanu, nav iespējama, ja tautai sāk pietrūkt nacionālā lepnuma un pašcieņas savas, bet arī apkārtnes acīs. Un pašcieņa sargāt savas valsts un tautas neatkarību un tās demokrātisko iekārtu kopš autoritārā laikmeta un beznoteikumu padošanās Padomju Savienības okupācijas varai mūsu starpā nenoliedzami stipri vien iedragāta. Vācu okupācijas gados daļas mūsu tautas pārstāvju iztapība latviešu godam uzmeta it tumšu ēnu, no kuras sveikā tikuši neesam vēl šo baltu dienu. Tāpēc ir ļoti svarīgs dokuments, katrā liecība, kas parāda, ka tautas nacionālā pašapziņa ir joprojām dzīva, un ka vienmēr atrodas vīri un sievietes, kas bezcerīgākās stundās paliek uzticīgi nacionālās brīvības, neatkarības un vispārcilvēciskās demokrātijas ideāliem.

Šāds dokumentu, rakstu un liecību krājums, kas parādījis atklātībā tikai nesen, lai gan gaidīts bija ilgi, ir grāmata Latvijas Centrālā Padome. Tā aptver 496 lappuses un iespiesta Centrālspiestuvē Upsalā, kas ir latvieša Jāņa Šina uzņēmums. Grāmatu bagātina vairāk nekā 200 foto attēli, starp kuriem daudz vēl agrāk neatklātu dokumentu un dažādu pretestības izdevumu kopiju. Savāktais materiāls dod katram uzmanīgam lasītājam plaši izvērstu ieskatu okupācijas, sevišķi

jau vācu gadu notikumos Latvijā, un kā tajos darbojušies latviešu pretestības kustība un tās atsevišķie darbinieki. Grāmata bijusi iecerēta vēl pilnīgāka, bet vēsturnieka Edgara Andersona nāve novilkusi šajā ziņā mazliet šaurākas robežas.

Grāmatas priekšvārdā Leonīds Siliņš norāda, ka izdevuma nolūks bija parādīt Latvijas Cetrālās Padomes nozīmi nevien okupētajā dzimtenē, bet arī ārpus Latvijas robežām. Tāpēc arī rūpīgi dokumentēta bēgļu glābšanas akcija pāri Baltijas jūrai, ko lielā daļā kārtoja LCP un tās darbinieki. Izsekots ģenerāļa J. Kureļa grupas gaitām, tās slepenajiem radio sakariem, tāpat arī Štuthofas koncentrācijas nometnē nonākušajiem kureliešiem un citiem latviešu tautības, kopskaitā 700, gūstekņiem, te pirmā vietā minot LCP priekšsēdi profesoru Konstantīnu Čaksti. Lappušu ziņā visaptverīgākais raksts pieder vēsturnieka Edgara Andersona spalvai, kurā viņš apcer notikumus, sākot ar pēdējiem Latvijas brīvvalsts gadiem, sīkāk pieskaroties 1940. gada traģikai, padomju viltus vēlēšanām un atsevišķo latviešu politiķu vēltīgiem mēģinājumiem atrast tajās kādu bezmaz godīgu vietu arī nacionāli demokrātiskiem spēkiem. Seko ieskats turpmāko gadu notikumos, kad uz mūsu politiskās skatuves, kuŗu, visiem zināmo apstākļu dēļ, nedrīkstēja apgaismot ne pieticīgākais gaismas stars, uznāk jauns iestādījums - Latvijas Centrālā Padome, bet aiz kuŗas stāv pēdējās Latvijas Saeimas vairākums.

To nodibina 1943. gada 13. oktobrī, un tā uzņemas ar Latvijas Satversmē sākotām tiesībām Latvijas tautas un zemes aizstāvēšanu pret okupācijas varām. Kā šī Padome darbojusies un ko tā veikusi, to visu parāda savāko faktū un dokumentu kopums, tā atraujot nevēsturei to, kas vairāk kā jebkad nepieciešams mūsu pašapziņas stiprināšanai. Tur rakstītais un rādītais ir vienīgais, ar ko droši varam stāties Vakarēiropas demokrātijai priekšā un ar ko atrādīt daudzus pret mūsu tautu vērstus apvainojumus. Sniegtas arī visu atbildīgo un rosmīgāko LCP darbinieku biografijas. Raksta nobeigumā uzrādīti visi izmantotie avoti.

Jau Edgars Andersons savā rakstā piemin Leonīda Siliņa izcilo lomu sakaru uzturēšanā starp okupēto Latviju un Zviedriju. Pats Siliņš, savukārt, rakstot par LCP organizēto politisko bēgļu glābšanas akciju pāri Baltijas jūrai, iepazīstina lasītāju ar mūsu sabiedrībai maz zināmiem faktiem un jaunu dokumentu atklājumiem. Ar ironiju raksta autors piemin arī tos "tālrēdzīgos" tautiešus, kas nodrošinājušies spēka kulēm un citiem produktu krājumiem, aizņem laivās vietu, kuŗu varētu izmantot vēl kāda bēgļa pārvešanai. Ierodoties Zviedrijas krastā, zviedru apsardze un ierēdņi visus šos krājumus konfiscē un iznīcina. Ne pašam, ne citiem!

Izdodas dabūt arī dažas tūkstoš kronas no starptautiskām palīdzības organizācijām, kas uzstāda noteikumus, kādā secībā pārvedamas dažādas bēgļu grupas. Vispirms atvedami Rietumu sabiedroto kuŗa gūstekņi (kādu Kurzemē praktiski nav), tad latviešu inteliģence, bēgļi ar rietumniecisku noskaņi, žīdi un beidzot vācu armijas dezertieri. Atsevišķā sarakstā uzskaitītas visas laivas un laivu braucieni no 1944. līdz 1945. gadam, ko organizējusi LCP, tāpat minēti laivu īpašnieku vārdi un atvesto bēgļu skaits.

Par kureliešu gaitām, ciņām un noskaņojumu daudz vērtīgu ziņu var smelties no vltm. J. Gregora dienas grāmatas, kas reizē atspoguļo arī vispārējo dzīves ainu piefrontes joslā, par kādu kļuvusi tagad visa Latvija. Kurelieša J. Gregora, ko vācieši nošauj 1944. gada 20. novembrī kopā ar citiem vēl septiņiem latviešu virsniekiem, dienasgrāmata sākas 28. jūlijā un izbeidzas 14. novembrī, nedēļu pirms rakstītāja nāves.

Rakstam par Štuthofas koncentrācijas nometni pievienots arī tur apcietināto latviešu saraksts. Bojā aiziet daudzi, un, kā jau minēts, arī LCP priekšsēdis profesors Konstantīns Čakste, kuŗam grāmatā vēltiti dziļi izjusti piemiņas vārdi. Tur lasām dzīves biedres Anastasijas Čakstes atvadas no dzīves drauga, dažas lappuses tālāk biskapa Jāzepa Rancāna cildinājumu nelaiķim, tad Mildas Salnās vēltījumu viedajam latviešu patriotam un nešaubīgam demokrātijas aizstāvim, tāpat kā profesora E. Dunsdorfa vārdū vainagu it kā redzam pārkļājoties nelaiķa nezināmajai dusas vietai. Vēl no profesora atvaddās viņa Latvijas Universitātes darba kollēģas. Visu kopējo atziņu var izteikt autora V. Neimaņa beigu vārdiem: "Jo, kas dzīvību par tēvzemi atdevis, tas pilnību ir sasniedzis."

Grāmatas un tās sastādītāja darba vērtību var novērtēt vairākās plāksnēs. Galvenais, ka tur parādītais noraida mēlīgos apgalvojumus, ka mūsu tauta un tās legālā politiskā vadība nav pretojusies okupācijai. Mūsu nostāju skaidri un noteikti pauž jau LCP 1943. gada augustā izstrādātā deklarācija Sabiedroto nācijām (lpp. 473-475). Tā arī ir vienīgā politiskā

deklarācija no mūsu puses, kas piemin un protestē pret "ne-
 žēlīgo izrēķināšanos ar Latvijas Republikas žīdu tautības pil-
 soņiem." Pareizāk gan būtu bijis vārda "izrēķināšanās" vietā
 lietot "iznicināšanu" un neaizmirst arī mūsu čigānu tautības pil-
 soņus. Bet nevar pārmest tiem, kas, stāvot tālu no varmā-
 cibām, toreizējo baumu un notikumu jucekli nezināja vēl visu,
 ko uzzinājām vēlāk. Taču arī šis deklarācijas teksts mums var
 palīdzēt pasargāt tautas godu un tās sirdsapziņu no traipiem,
 kuŗus mums mēģina uzziest naidā un neziņā apmātīe. Grāma-
 tas Latvijas Centrālā Padome parādišanos atklātībā var ap-
 sveikt visa latviešu demokrātiskā sabiedrība un visi tie, kam
 tuvi mūsu tautas sarežģītie vēstures mezgli, tajās varēs atrast
 risinājumus daudziem no tiem. Atliek tikai kopīgiem spēkiem
 gādāt, lai šis vērtīgais izdevums nokļūtu pēc iespējas vairāk
 mūsu grāmatu plauktos gan pašu mājās, gan bibliotēkās.

Jānis Gulbītis

Tālivaldis Ķikauka

DUSMĪGAIS

No cikla "Dzīvās bildes"

Kad vecais mācītājs kristija Jāni Jēkabu Dusmulī, mazulis
 spēra ar kājām, izgāza svēto ūdeni, kļiedza un blaustījās, bija
 saviebies dusmu murskulī un nobeidza gaudot ilgi un dikti.
 Mācītājs tikai kratīja galvu un noteica:

- Tāds sapiktojies bargulis, istā dusmu pūcel!

Bet Dusmulis tikai auga un auga, un viņu viegli varēja no-
 kaitināt.

- Ej, mazais, tev vēl piens aiz ausīm, viņu zoboja lielāki
 puikas.

Dusmulis spļāva baltu, vistīja dūres, grieza zobus un
 sprāga no ādas ārā, izgāzdam savu žulti:

- Es jums sadošu pa mizu, jūs elles izdzimumi, sasitišu
 jūs drumstalās, pataisišu par kotletēm!

Puikas pazuda, redzēdami, ka te joki nav. Skolā viņš dus-
 mojās par skolotājiem, kas nezināja, ko tie māca.

- Ko tā stulbā Ķeburiene zin par vēsturi, pati tikai tādas
 grāmateles salasījusies. Nu, stāstis par Napoleonu it kā būtu
 bijusi viņa armijā.

Kad pienāca kara gadi, Dusmulu ģimene emigrēja uz Vā-
 ciju, un Jānis brēca par vāciešiem:

- Tie stulbie vācieši staigā kā aitas Hitlera saitē, domā-
 dami, ka ir kādas tīrasīņu sugas izdzimumi, kas pārējo Eiropu
 grib likt koncentrācijas nometnē. Labāk jau Dusmulis neiztei-
 cās arī par krieviem:

- Tie mongoļu suņi, sasūkušies citu tautu asinis, iedzer tik
 vodu, izlaiž krēklu no biksēm un atnes fizkultūru citām tau-
 tām - tie ir zemcilvēki, kāpj ar savu lielo papēdi uz citu rīklēm,
 tie ir mežoņi, briesmoņi un lieli cūkas.

Pēc četriem gadiem Jānis Dusmulis, kopā ar vecākiem,
 aizceļoja uz auksto Kanadu, kur viņš cērēja sastapt indiāņus
 un eskimozus, bet to vietā visi bija tādi jocīgi anglo-sakšu
 kolonisti, kas prata runāt tikai savu savādo angļu dialektu:

- Runājiet angļiski, tie tūdaļ teica.

- Šie atpakaļ palikušie rūpuļi, vecās nelgas, zilģimji, skotu
 un iru krustojumi ar saviem antiķiem likumiem, reliģiskām
 sektēm, vecie meisoņi, vergu tirgotāji, salašņas., dolāra kalpi -
 visi vergo dolāram, jo bez naudas tu šajā zemē esi tikai nulle.

Izmetis likumu cauri Savienotajām Valstīm, Dusmulis no-
 deva savu spriedumu:

- Etniskās minoritātes ir galīgi noārdījuās tos steitus, kas
 vinnēja Pasaules karu. Tagad melnie, spāņi, žīdi, kubieši,
 portorikāņi, korejieši, vietnamieši, meksikāņi - visi, ēzdami
 viens otru, ir izkoduši caurumus demokrātijai. Lielās korporā-
 cijas valda pār miljoniem, viltus pravieši pārģērbjas par māci-
 tājiem, trešās šķiras filmaktiēri kļūst par prezidentiem, un tur
 jau valda bagātņieku oligarhija. Visā valsts pilna gangste-
 riem, pilsētas drupās, izdauzīti nami, grabažas, vraki visur,
 samāļēti visādi uzraksti, visi šauj ar revolveriem, izvaro, laupa,
 cietumus ceļ kaudzēm, un tie visi pilni. Jā, vecā imperija nu
 grūst galīgi čupā! Te nu dzīvot nav tiešām vērts.

Katru dienu bija par kaut ko dusmoties, un, nopircis ve-
 cāku māju, Dusmulim ienāca prātā sev paņemt sievu - būs
 lētāk, labāk un izdevīgāk - būs kāds, uz kuŗu izgāzt sava dus-
 mas.

Natālija bija nenosakāmas rases un tautas iecerotāja, bet
 nenāca no anglo-sakšiem, un ar to Dusmulim pietika.

Jau otrajā dienā pēc kāzām Dusmulis sievai iedeva trau-
 ku lupatu un grīdas slotu:

- Tavs uzdevums ir turēt visu māju pavisam tīru. Viss ir
 nepārtraukti jāslauka, jāberž, jāvēdina, jāšūc putekļi cauru
 dienu, jo citādi es palikšu pavisam dusmīgs. Tad būs slikti, un
 tu jau nevēlies staigāt apkārt ar zilu aci.

Pēc pāris nedēļām, kad Dusmulis sievu pirmoreiz kārtīgi
 piekāva, tā savāca savas mantiņas un laidās lapās. Ar Dus-
 muli jau sadzīvot nevarēja.

- Ko tās sievietes iedomājas? Viņš teica.

- Kas tad viņai te bija vainas. Brīvs uzturs, viegls darbs,
 bet nē. Nebija labi. Nu, lai iet tad citur.

Tā Dusmulis turpināja dusmoties par visu un visur. □

Edvarts Tūters

NAKTS AR KRISTUS BĒRNA ZVAIGZNI

*Nakts tik klusa, nakts tik liega,
 Zvaigžņu upes rāmi plūst...
 Strauji auļo sirds bez miega,
 Tālumi kā sniegi kūst.*

*Joņo domas, atplaukst ilgas,
 Skarbums viss ir kļuvis maigs.
 Nāk pie loga gaisma zilga -
 Koši zaigo debess vaigs.*

*Tā ir Kristus bērna zvaigzne
 Naidu dzēst ko laidis Dievs,
 Tumsas savažotā zemē
 Lai var gaismas padzerties.*

*Skatos. Divu liksmi jūtu,
 Junda sirdi saulains prieks.
 It kā pārtapis es būtu -
 Sappu zemes ceļnieks.*

*Kādas neredzamas rokas
 Mani glāsta, gaismā ceļ...
 Rimstas bēdas, pagaist moka,
 Prieka puķe sidī zel.*

*Tā ir Kristus bērna zvaigzne
 Naidu dzēst ko laidis Dievs,
 Tumsas savažotā zemē
 Lai var gaismas padzerties.*

NES EGLĪTI ISTABĀ!

*Nes eglīti istabā,
 Aizdedz sveci baltu;
 Ļauj, lai mīņas sasildās,
 Kļuvušas kas saltas.*

*Ļauj, lai mīņas sasildās
 Pie tās labās liesmas,
 Kad aiz katras palodas
 Skanēja vēl dziesmas.*

*Kam ir mīņas, tam ir prieks,
 Atrast var tas laimi;
 Tam no logiem kusi sniegs,
 Smaidis zvaigžņu saime.*

*Nes eglīti istabā,
 Vairo labo prieku.
 Kristus bērns tev uzdāvās
 Gaismas pilnu sieku.*

ZIEMASSVĒTKOS

*Klausies - torņos šovakar
 Zvani dziesmu dzied,
 Sappu eglei mūžīgai
 Visi zari zied.*

*Gaismots ieej ticībā,
 Sirdi saulei verot,
 Zini, Dievs šai vakarā
 Nāk pie tevis sērst.*

IMANTAS NĀVE

No Rīgas es!
Par brāja nāvi dzirdējis -
Imanta a p l e n c a R Ī G U!!!

Bultu mākoņi debesis sedza;
Šķēpi, zobeni niknajās rokās
Guldija vāciešus rindu rindās
Līdz visus vārtus tie beidzot slēdza.

Uz divkauju Imanta sauca
Jebkuŗu Rīgas vācieti;
Kuŗš uzvarēs -
Rīga tam piederēs!

Nav tāda, kas varētu Imantu veikt,
Ja dusmas liek Imantam zobenu celt!
To zinām visi -
Arī vācieši...

Tik trešā dienā pēc norunas
Nāk vācietis Imantam pretīm stāt;
Viss bruņās nokalts - nav vietņas,
Kur zobens varētu miesu skārt!

Bet divroku zobenu
Imanta tvēra:
Deva vācietim cirtienu -
Bruņas vajā vēra.

Vien linu kreklā plandošā
Ar smaidu sejā iet Imanta!
Jau vācietim visur asinis plūst,
Bet Imanta smaida un turpina cirst.

Kad vācietis krita -
Zeme dunēja...

Un Imanta gaidīja un smaidīja -
Vai pretinieks varēs vēl piecelties?

Tad nezin kā vācietim izdodas
Tik daudz kā ar mazo pirkstiņu
Skārt Imantu!

Uz krekla asinis parādās -
Tik vien kā pirkstiņa gaŗumā...

Bļauj vācieši,
Kliedz vācieši -
Lec augšā, zemē kā apmāti!

Ar to vien pietika,
Lai gāztu Imantu -
Ar zobenu viltībā
Saindētu...

... Imantu mājās nes.
Guldīs viņu
Zilā kalna kapenēs...

Vēl viens tavs dēls
Aizgājis...

FORUMS:

vērojumi, pārdomas, piezīmes

LĀČPLĒŠA SIMBOLS

Kaut arī mums nav viegli simbolu definēt, nav tomēr grūti izprast atšķirību starp simbolu un zīmi. Tāpat mēs zinām, ka viena un tā pati lieta var būt gan zīme, gadn simbols: piemēram, nacionālās krāsas - karogs. Dažus tēlus, tomēr, spējam saskatīt tikai kā simbolus, un tādēļ šādi tēli nekad nepārādīsies gluži līdzīgi ikvienam vērotājam - jo tieši tā jau ir simbola jēga un atšķirība no vienkāršas zīmes, kas visiem izteic strikti vienu un to pašu jēdzienu. Lāčplēša tēls ir viens

šāds simbols, kas ikvienam no mums rādīsies mazliet citādākā gaismā. Tāpēc mēs varam jautāt, par cik mēs varam būt vienprātīgi, ka Lāčplēsis ir mūsu nacionālās cīņas simbols?

Lāčplēša tēls mūsu kultūrā parādījās vienlaikus ar mūsu - un visas Eiropas - nacionālās valsts idejas parādīšanos: mēs atgriezāmies Eiropas politiskajā skatuvē šīs nacionālās valsts ideoloģiskajā gaismā. Ja mēs spējam nacionālās valsts ideju izteikt simbolā, par to mums jāpateicas mūsu dainotās senatnes garīgajiem principiem, kas mums bija mācījuši aiz ikdienas parādībām meklēt kādus dziļākus tēlus, runāt metaforiskās formās. Tāpēc ir visai naīvi sacīt, ka Lāčplēsis ir vienkārši neopisks darinājums, kāda dzejnieka centieni atdarināt mūsu literatūrā klasiskās formas, lai tādējādi nostātos uz viena līmeņa ar Eiropu. Eiropas episkais simbolisms, - simbolisms, ko izprata visa tauta - bija jau izsmelts un episkie tēli pārakmeņojušies literārajos pieminekļos. Kaut arī Lāčplēša literārā zīme bija izteikta klasiskā eposa formā, pats saturs, tomēr, slēpa sevī simbolu, ko spēja saskatīt visa tauta: tādēļ tas bija paties, dzīvs, tautas eposs, ne klasiskā eposa atdarinājums. Ir naīvi sacīt, ka mēs sākām nosaukt Lāčplēša vārdā ielas un laukumus - arī tās ir tikai zīmes, jo pats simbola spēks spēja ielieties mūsu dvēselēs bez valstiskās varas nolikumiem. Vēl vairāk: tāpat kā Lāčplēša simboliskajam spēkam nebija vajadzīga valsts varas palīdzība, tam nebija vajadzīga arī dzejnieka literārā veiklība - jo tieši tās jau Pumpuram bieži trūka. Eiropas kritiķi nesaprot, kā pārdesmit gadu laikā tauta pati - tauta, kuŗai tikai nupat bija sākusi veidoties pašai sava skolu sistēma - spēja nevien Rīgā, bet pat visattālākajos zemes stūros pacelt Lāčplēša simbolu tvirtās formās.

Ja Lāčplēša tēls nebija vienkāršs klasiskā eposa atdarinājums, tas nebija arī vienkāršs latviešu tautas gara mantu atdarinājums. Tautas gara mantās ir tikai stiprā vira tēls. Kā Lāčplēsis mūsu tautai, tā nacionālais brīvības cīnītājs Eiropai ir visjaunāko laiku tēli. Mēs varam būt lepni, ka esam bijuši spējīgi šo jauno politisko saturu liet simbolistiskajās formās. Tomēr nebūtu labi pārmērīgi lepoties, ka citi, ka pārējā Eiropa, nespēj šo mūsu simbolu novērtēt, jo mēs paši spēsim to patiesi izprast tikai tad, ja turēsim to dzīvu, episki dzīvu. Tāpēc vispirms jautāsim, kas tad ir nacionālā brīvība, ko tad nozīmē nācija mūsu sadzīvē?

Nacionālās valsts ideju un vārdu mums bija devusi Eiropa, kad franču revolūcija sagrāva savu monarchistiskās valsts iekārtu. Franču revolūcija tomēr nesagrāva monarchiju tautas vārdā - istenībā tā vēl vairāk atņēma Francijas teritorijas atsevišķajām tautiskajām kopiņēm savas atšķirīgās iezīmes, tādējādi turpinot republikas vārdā monarchistiskās valsts iesākto centralizācijas sītēmu. Jaunā Francijas republika, kuŗas nācijas jēga sākumā tika izprasta kā tauta, jau it drīz pārtapa teritorijas zīmē. Kad Francijas republika griezās pie pārējās Eiropas, pasludinādama *jauno kārtību* - un sevi par šīs jaunās kārtības vadītāju - viņa to darīja it kā pieprasidama brīvību tautām, tomēr valstiskās tiesības atstādama teritorijām. Tāpēc arī, jo sevišķi Eiropas austrumu daļā, nacionālās brīvības vārdā gan pacēlās doma par tautu brīvību, bet vietējās varas nesēji, kas jaunās koalīcijas vārdā pārvaldīja šo teritoriju, tomēr brīvību tautām dot negribēja. Kad Napoleona kaŗa gājiena laikā, 1812. gadā, kā ... *Puhschu augsta Ģeneralkunga Sluddinaschana... to saka... daschi no Kurzemmes ļaudīm neprahitģi sadohmājuschi, ka taggad tas laiks essot atnahcis, kuŗā teem saveem Waldneekēem wairs ne buhs tā, kā lihdz schim, klausiht...* tad šis pats ģenerālis fon Gravets paziņo, ka... *wissa buhschana schinni zemmē paleek kā bijusi*. Tāpēc jau arī 1918. gadā mūsu diplomāti bija spiesti pieprasīt mūsu suverēnitātes atzišanu *Latvijas tautas un ne latviešu tautas* vārdā. Un vai šis ēnas neplaiksna ap mums vēl šodien.

Šādas neskaidības starp tautu un teritoriju nācijas definīcijā nav vienīgās, ko Francijas revolūcija bija atstājusi. Tādi jēdzieni, kā privātīpašums, ģimene, indivīds un sabiedrība, reliģija un morāle, suverēnitāte un internacionālās saistības u. t. t., kas agrāk bija tikuši pārspriesti, t. s., enciklopēdistu starpā, nu pieprasīja atbildes valsts dekrētos. Kad šādas atbildes nenāca, šie jautājumi pārgāja jakobiņu un, par visām lietām, ūtopistu rokās. Atcerēsimies, ka vārds "ūtopija" ir radīts no diviem grieķu vārdiem: no vārda "ū" - "nav, nēeksistē" - un vārda "topos" - "zeme, teritorija"; tā tad "zeme, kuŗas nav", zeme, kas eksistē tikai mūsu fantāzijā. Šī sapņu zeme no vienas puses deva spēku un ieceri nacionālās brīvības cīnītājiem, bet no otras puses pavēra durvis uz istenu ideoloģisko raganu ķēķi. Šī sapņu zme no vienas puses savu reālītāti varēja rast tikai patiesi eksistējošo sadzīves kopību ietvaros - bet no otras puses tai bija nepieciešami arī valsts, t. i., ter-

ritorijas un pārvaldes ietvari. Lielās nācijas - kā tie paši franči - jau sen tautiskās kopienes bija pratuši ieslēgt savos imperiālistiskajos plānos, taču vienmēr saglabājot savas valstiskās varas saknes, savu vadošo slāņu savstarpējās lojalitātes un sadarbošanās tīklu. Šis tīkls vai nu aristokratijas, mōnarchistiskā absolūtisma, vai arī republikas formā deva valsts varai to dzīvīgumu, ko formālās deklarācijas un konstitūcijas nekad pašas dot nespēj. Ūtopistiem šajā valsts varu sistēmā bija ierādīta sava vieta, savs akadēmiskais stūrītis, kur tie nevienu pārāk netraucēja. Tāpēc šie Ūtopisti, kā kāds ideoloģisks viruss, vienmēr ir meklējuši vietas un laikus, kad šīs valstiskās varas tīkls ir vai nu ticis sapostīts, vai arī nav bijis vēl spējīgs saaustīties - kā, piemēram, jaunradītajās valstīs. Arī mēs bijām šo jauno valstiņu saimē, kas radās pēc pirmā pasaules kara, un ko šīs Ūtopiskās ideoloģijas jo sevišķi traucēja un nav pārtraukušas traucēt vēl tagad. Te nu mēs varam atgriezties pie Lāčplēša, kas dziedājuma pirmajā daļā satiekas ar Spidolu, Spidolu, kas ar savām kalponēm - tiklīdz Lāčplēsis aiziet - nododas saviem raganu ķēka darbiem.

Ja Lāčplēsis ir spēcīgs episks simbols, tad Spidola ir vairāk episks zīmējums, zīme. Spidola pievērš mūsu uzmanību nacionālās valsts lomai Lāčplēša brīvības cīņā. Ja latvieši savu individuālo apspiestību spēja saskatīt visas tautas apspiestībā, cīņā par brīvību un to attēlot Lāčplēša simbolā, tad valstiskā cīņa, valstiski suverēnie centieni bija jau kaut kas daudz miglaināks. Tauta mums bija bijusi jau gadu simteņiem, bet ne valsts. Un šī nacionālā valsts, jo sevišķi tās jaunajās, republikāniskajās formās, bija par daudz tālu no mūsu dzīvās tautas apziņas, lai ietvertos dzīvā episkā simbola tēlā. Tieši valstiskā sadzīve jau bija tā, kas dominēja visā Eiropā - tā bija Eiropas zīme, ko bija jāmācās pazīt arī mums - un dzejnieki to mums iezīmēja Spidolas tēlā. Spidola vispirms parādās kā Kangara un Likcepures līdzgājēja, viņa patiesi brīvi jūtas tikai raganu ķēka pustumsā. Spidola dzīvo divejādās dzīves, viņa runā divējās valodās un domājas redzam tālāk un skaidrāk kā "vienkāršie ļautiņi". Spidolas darba lauks ir varas lauks, kā individa, tā arī visas tautas dominēšanas lauks. Spidola ir saņēmusi tumšās mākslas kā pārvaldīt parasto tautu, bet pati, savukārt, par šo varu ir atbildīga augstāko varu - Likcepures un Melnā bruņinieka priekšā. Visas šīs iezīmes ir arī valstiskās varas, valsts pašas iezīmes. Valsts, jaunā republikāniskā valsts, no vienas puses ir suverēna, bet no otras puses par šo suverēnitāti ir atbildīga svešu varu priekšā, pārnacionālo ideologu priekšā. Nācijas suverēnitāte savu tautas likuma spēku saņem no augstāko varu līguma, kam tā ir padota. Tādējādi mūsu abi tēli, kā Lāčplēsis tā arī Spidola, ir nacionālās cīņas tēli, ar to atšķirību, ka šī nacionālā cīņa Lāčplēsim ir latviešu tautas cīņa, bet Spidolai - Latvijas tautas cīņa.

Spidolas nacionālo cīņu par valsti mēs redzam kā mūsdienu ideoloģiskā raganu ķēka cīņu, tā ir cīņa, kas mūs mulšina, tā ir cīņa, kas Lāčplēša kaņavīrus sastindzina akmeņos. Tā apmāj mūs pašus - un tikai tad, kad to izpratisim, mēs paši pamodīsīsimies no burvju miega un saskatīsim Spidolā ne tikai zīmi, bet arī simbolu, simbolu cīņā par varu. Šī cīņa apmāj mūs pašus, jo mēs esam saskatījuši kailās varas noteicošo lomu šīnī cīņā - kailo varu, kas savu attaisnojumu pasludina reālpolitikas vārdā. Šādu machiavellistisku attaisnojumu, kas māca uzbrukt tikai mazākajam un vājākajam, uzbrukt tikai ar skaidru ieroču varas pārkumu, mēs dzirdam arvien vairāk un vairāk. Šī reālpolitika māca, ka mazām nācijām, nācijām, kas sakņojas vienas tautas saimē, šajā varas valstī ir tikai pārejoša vieta, jo tās ir tikai traucēklis lielo varu spēlē. Vilērs-Benets (Sir John Wheeler-Bennett) norāda, ka ...*prezidenta Rūzvelta mērķis bija radīt Apvienotās Nācijas, kuŗas dominētu Amerikas-Padomijas aliancē...* un tagad, kad Padomija ir beigusi eksistēt, šī globālā aliancē tomēr vēl turpina darboties. Varas politika sludina, ka mazās valstīs nespēj sekmīgi darboties arī saimnieciskajā laukā. Tomēr šai šķietami reālajai varas politikai pāri klājas Ūtopiskas ideoloģijas, kas sludina 18. g. s. idejas par vispasaules federācijām un brīvā tirgus organizācijām, kas saistās jo sevišķi ar Sensimōna vārdu. Eiropas Apvienība koptirgus vārdā grib regulēt ne vien izglītības sistēmu, bet arī abortu likumdošanu. Amerikā Kongresam būtu bijis jānodarbojas tikai ar saimniecisko sadarbību starp atsevišķiem štatiem, bet tas jau sen ir pārņēmis varu vispārīgajā likumdošanā. Vai tad jau vidus laikos Eiropā nepastāvēja Romas imperija kristiānisma vārdā? Šāda varas spēle pasaulē nav nekas jauns, tā ir tikai kaut kas jauns mums, latviešiem, mūsu nacionālās valsts internacionālo varu jucekli. Tikpat jauns un neizprotams mums tāpēc ir arī Spidolas tēls.

Un tomēr - Spidola iet Lāčplēsim palīgā. Spidola atdod pārakmeņotajiem kaņavīriem dzīvīgumu, liek tiem izspļaut indīgo ābolu, ko pati tiem bija sniegusi. Spidola ir iepazinusi raganu ķēki, bet tieši tādēļ tā spēj no tā aiziet. Kangars to nespēj, Kangars nespēj dzīvot bez Kunga, Kangars ir pats savu verdzības ķēžu kalējs. Es šē gribētu citēt Daini Ivānu, kas Literātūrā un Mākslā norāda uz pazīstamā etologa Doļņikova domu, ka ... *Jauna saimnieka meklēšana, kad vecā vairs nav, arī ir cilvēku sabiedrības dzīvnieciskā pirmsākuma instinkts, mūsu morāles līmenis, kas ļauj dominēt dzīvnieciskajam. Te izskaidrojams Kangara verdzības gars, kas izpaužas dzīvnieciskās bailēs no varas, kas mūs nospiež... morāles līmeni, kas ļauj dominēt dzīvnieciskajam.* Spidola spēj tam pacelties pāri, un tieši šai brīdī viņa pārtop no vienkāršas zīmes par simbolu. Spidola spēj pacelties pāri dzīvnieciskās varas laukam tai brīdī, kad viņa izšķīrās sekot Lāčplēsim, saskatīt Lāčplēsi ne tikai militāri nacionālās cīņas simbolu, bet brīvības cīņu simbolu vispār.

Tāpat kā Lāčplēsim ir vajadzīga Spidola pie valstiskās varas sāniem, tam arī ir nepieciešama Laimdota pie tautas iekšējā spēka sāniem. Laimdotas simbols mums ir daudz skaidrāks kā Spidolas tēls, bet tas arī ir daudz bālāks, jo šie laiki, kuŗos pagātojam, vairs nav Laimdotas laiki. Laimdotas laiki ir mūsu pagātnes laiki, un mēs varētu teikt, ka tāpēc Laimdota ir Lāčplēša tapšanas pagātne, bez kuŗas viņa esme nav izprotama, bet Spidola ir viņa nākotnes ceļa zīme.

Ja mēs sacijām, ka Eiropa neizprot mūsu Lāčplēša simbolismu, tad Laimdotas simbolismu mums spēj iegaismot tieši Eiropa, pie tam visjaunāko laiku Eiropas kultūrfilozofija. Mūsu senā tautas loma ir mainījusies, jo mēs vairs nedzīvojam tādā atšķirtībā no pārējās pasaules kā agrāk. Tomēr pati dziļākā tautas jēga ir palikusi - tā jēga, kas tautu saredz kā individuālās augšanas pamatni. Ja Spidolas - valsts - pasauli pārvalda vara, tad Laimdotas - tautas - pasauli pārvalda morāliskā, sabiedrības iekšējā autoritāte. Spidolas valstiskajās cīņās šāda morāliskā autoritāte tika pamesta kā nevarīgas pagātnes paliekas, bet mēs atkal sākam izprast šādas autoritātes lomu sadzīvē, un tai vairāk un vairāk tiek ierādīta sava vieta. Tāpat kā arī citas kultūras tradīcijām, ko Ūtopiskas ideoloģijas bija jau norakstījušas zaudējumos - piemēram, ģimene - arī morāliskā autoritāte, sadzīves tradīcijas tiek stādītas pāri brutālajai varai. Pat postmodemītātes kultūrfilozofija pamatojas uz ...*kopēji izjustām kultūras vērtībām, kuŗās esam ieauguši*... tā runāja par tradīcijām, kuŗās ieaugam tikpat dziļi kā valodā, kuŗas intuitīvi pieņemam par savām. Te vairs nav varai ierādīta nekāda vieta, te varas vietā mūs vada morālā, iekšējā autoritāte. Vēl vairāk, mēs tiekam brīdināti, ka, ja mums nav dota iespēja ieauģt kopējās kultūras vērtībās, ja mūs neveda morāliskā autoritāte, tad mēs tiksīm padoti vienkāršai dzīvnieciskai dresūrai **, kas, savukārt, mums atgādina to...*sabiedrības dzīvnieciskā pirmsākuma instinktu*... kas Kangaru iekā brutālajās masu sabiedrības vaŗās. Kangars kļūst par mūsu episko simbolu atkrišanai no Laimdotas vada zvaigznes, kas ir arī mūsu, vai ikvienas citas tautas kultūras vada zvaigzne.

Mēs šo pārdomu sākumā jautājām, vai Lāčplēša tēls ir mūsu nacionālās cīņas simbols. Atbilde atkarāsies no tā, kā mēs šo nacionālo cīņu izprotam. Mums nevar būt nekādu šaubu, ka Lāčplēsis, Spidola, Laimdota un arī nelaimīgais Kangara tēls simbolizē mūsdienu individa centienus saglabāt savu neatkarību no nomācošās masu kultūras varas. Šie tēli simbolizē cilvēka cenšanos neļaut tikt nospiestam dzīvnieciskās atkarības līmenī, cenšanos augstāk pacelt tautas tradīciju lāpu, lai atvairītu masu kultūras ēnas. Un mūsu vietu un lomu šajā cīņā labi izteic Jāņa Stradiņa vārdi: ... *Eiropas kopienā ieejot, neapšaubāmi ātrāk ritēs nivelēšanās, tādēļ varbūt pārāk ātra skriešana uz Eiropu ir bīstama, īpaši, ja šajā skrējiēnā metam nost vienu pēc otras mūsu apģērba gabalus, paliekot pasaules caurvējā vienā krēklīnā, bez tautiskajiem apģērbiem.*

Imants Steprāns

* Jurgen Habermass: *The moral realization of a normative order is a function of communicative action, oriented to shared cultural meaning and presupposing the internalization of values.*

** Viņš brīdina par ...*increasingly supplented by conditioned behavior.*

• Referāts DV Montrealas nodaļas gada svētku un Lāčplēšu dienas sarīkojumā, 1994. gada 12. novembrī, Montrealas Latviešu Sabiedriskajā centrā, Lašīnā.

NĀK PAAUDZE AIZ PAAUDZES

Valsts svētku runa 1994. gada 19. novembrī,
Montrealā

Cienījamie viesi, tautas brāļi un māsas, Montreas latviešu saime!

Pirms gada šajās telpās skatījām mākslinieces Alises Kalniņas 7 gleznu ciklu "Varas mantojums". Tas deva mums drāmatisku ieskatu latvju tautas un Latvijas likteņgaitās aizvadītajā 50 gadu apspiestības laikā. Tas rādīja vairāku paaudžu skarbo likteni, kāds tautu piemeklēja šajā laika sprīdī. Savu pagātni aizmirst nedrīkstam, jo uz tās cilvēks un tautas ceļ savu nākotni.

Latviešu tautas vēsturi varam lēst vismaz 80 paaudžu vecu, varbūt pat vairāk. Kopš Rīgas dibināšanas Latvijas zemi minūšas ap 32 paaudzes. Tās piedzīvojušas visādus laikus, par kuriem mums vēsta vēstures lappuses. Latvijas pirmo neatkarību piedzīvoja 4 paaudzes. Lidz tās atkal atgūšanai vajadzēja veselas 2 paaudzes. Kāds būs atjaunotās Latvijas mūžs un nākotne, to nezinām, bet vēlamies, lai tas turpinātos mūžīgi. No atmodas laikmeta nākusi, vistrāgiskāko likteni piedzīvoja paaudze, kas izcīnīja Latvijai brīvību, to uzcēla un tad zaudēja dažādu okupantu varām. Šī paaudze ar savu plašo piedzīvojumu klāstu šobrīd pazūd mūžībā. Vēl drāmatiskāku likteni piedzīvoja paaudze, kas uzauga neatkarīgajā Latvijā - tā zaudēja visu - valsti, brīvību un pa lielākai daļai dzimto zemi. Šo paaudzi okupācijas varas sašķēla trīs daļās - viena palika tēvzemē, otra nonāca Sibīrijas un citās okupantu varas vergu nometnēs un trešā - svešumā visos pasaules kontinentos. Pirmā daļa, pārdzīvojusi okupācijas ilgos gadus, ir pagurusi; otrā, kas palikuši dzīvi, izveidojuši savu dzīvi tālajā Sibīrijā. Atpakaļ Latvijā tos negaida. Un mēs šē savu ciņu esam izcīnījuši. Šī paaudze šobrīd ir sava mūža norietā. Tā var būt gandarīta, ka savu ciņu ir izturējusi un ir guvusi panākumus, kas likās neiespējami.

Pēc Otrā pasaules kara, varas apspiestībā Tēvzemē un Sibīrijā izauga jauna audze, kas, neskatoties uz okupantu varas negantību, spēja sevi saglabāt neatkarīgajai Latvijai, kad tās diena nāks. Tas bija uzdevums, kas bija risināms ar vislielāko uzmanību un atjautību. Latvju tauta var būt gandarīta, ka tēvzemes un neatkarīgas valsts sapni tā nebija zaudējusi, bija to sargājusi kā dārgu riekstu apslēptā un rūpīgi sargātā čaulā. Tā to publiski paziņoja 1987. gada Aizvesto piemiņas brīdī pie Brīvības pieminekļa un apstiprināja pie protesta barikādēm, Rīgā, 1990. gada sākumā. Tai netrūka sekotāju un Otrā tautas atmoda bija sākusies. Tā bija strauja un sajūsmas pilna. Tautas niknākais ienaidnieks ar to nebija rēķinājies.

Tikmēr brīvajā pasaulē, asimilācijas draudos, izauga šīs paaudzes otrā daļa, kas, savu vecāku mudināti un mācīti, savās sirdīs izauklēja savu sapņu Latviju un kuņai rūpēja latviešu kultūra, valoda un dzīves ziņa. Šobrīd redzam, ka tai nav nekādu grūtību ielēgties kopējā atjaunotās Latvijas ceļšā darbā. Par to varam būt lepni. Tā tieši šī paaudze ir tas zieds, kas atnesis nākotnes Latvijai raženus augļus. Ir pienācis tās laiks. Tās divi daļas kļūst viena, un tas ir varens ieguvums. Un no šīs audzes nāks nākamās, kas radīs piepildījumu jaunajai Latvijai un nodrošinās latviešu tautas pastāvēšanu cauri audzēm, kas nāk un iet un kas nezaudē savu skatu Latvijas un latviešu tautas labad. Tās pārstāvji leņem atbildīgas vietas valsts iestādēs un pat ministru kabinetā. Par tik lielu panākumu mēs pirms pieciem gadiem pat sapņot nespējām.

Pirms trim gadiem tauta atguva brīvību un atjaunoja savu valsti. Šos trīs gadus, manuprāt, varam pielīdzināt tikpat gadu vecam bērnam, kuņam vajadzīga vecāku mīlestība, gudrība un iecietība, vecvecāku izpratne un visas ģimenes atbalsts. Cilvēku, tautas un valsts dzīves pamata ritmos atšķirību nav daudz. Latviešu tauta mums ir liela ģimene, kas vēlas dzīvot pie Baltijas jūras, pati savu likteni lēmt. Jaunā valsts, neskatoties uz to, ka tai ir savs sens vēstures un kultūras pūrs, pēc 50 gadu terrora un apspiešanas, nespēj acumirkli kļūt par saliedētu un veiksmīgu vienību. Tam vajadzīgs laiks, kas pamazām dziedē visas brūces un kas atdara acis nākotnes darbam. Un tai vajadzīgi cilvēki, kas ir atbrīvojušies no varmāku uzspiestām bailu un briesmu jūtām. Tiem jāizlaužas no rūpīgi sargātās čaulas, pametot bailes un aizdomas uz jeb kuņ jaunās valsts darbinieku, kas darbojas tautas un valsts interesēs. Tas nenākas viegli. Un šiem darbiniekiem ir jāiemanto tautas uzticība.

Jaunā audze, kas šobrīd dzimst, būs šodien pasāktā nākotnes darba īstenotāja. Tā, galvenokārt, nāks no Latvijas pašas, tās stiprākais balsts būs šodienas jaunā audze, kas nākamā gadu desmitā būs jau pusmūžā - spēka gados. Tajos

tā cels Latvijas valsts ēku, tāpat kā to darija paaudze pēc Latvijas neatkarības pasludināšanas un izcīnīšanas divdesmitajos gados. Un tad pavisam drīz tai būs jā sagatavojas nākamajam dzīves posmam - laikam, kad jādod gudrs padoms un atbalsts un kādā pa lielākai daļai atrodamiēs mēs, kas esam pulcējušies šajā telpā skaistajā novembra pēcpusdienā. Mūsu celšmes gadi, diemžēl, ir garām. Ari mums ir vajadzīga sava atjaunošanās līdz ar tautu tēvzemē. Un šis atjaunošanās process mums varētu savā ziņā būt vēl grūtāks kā tautai dzimtenē, jo mums taču nav savas zemes zem kājām... Ar Latvijas apciemojumiem vien nepietiek. Un mēs tik ļoti atšķiramiēs no tautas dzimtenē. Katra tautas daļa augusi savos apstākļos un nepazīst viena otru. Vai spēsim kaut cik iepazīt? Būtu jāiepazīstas, lai nepaliktu svešinieki, lai varētu vismaz viens otru izprast. Tie, kas to izprot, atgriežas zemē, par kuņas vēsturi risko sūtību šeit, brīvajā pasaulē, cīnījušies visu savu mūžu. To nav pārāk daudz, bet ir. Ar laiku būs vairāk.

Mums ir jānodrošina tas, kas mums ir, ko 45 gados esam veidojuši. Ir jāuztur vide, kuņā var iegriezties ļaudis no dzimtenes. Mums jāspēj vajadzības brīžos iet Latvijai talkā un jāspēj atkal klausīnāt pie saviem deputātiem Kanadas parlamentā, ja tauta, Latvijas diplomāti un citi valsts darbinieki to vēlas un lūdz. Apstākļi ir ļoti mainījušies. Un mēs tiem, diemžēl, neesam sagatavoti, bet tas nenozīmē, ka mēs nespējam vai nespēsim tiem pielāgoties. Pielāgošanās visdažādākajām politiskajām un sabiedriskajām prasībām taču bija mūsu līdzšinējās darbības pamatā - mūsu prasme. Mēs to iemācījāmies un darijām ar veiksmi un panākumiem, ko novērtē atjaunotā Latvijā. Latvijas latviešiem mēs esam pasaules cilvēki ar Rietumu skatu, kas ne vienmēr ir sevišķi iecienīts, jo atgādina tautai dažādos politiskos tirgus, par kuriem tā dzirdējusi un tagad lasa atbrīvotās preses slejās, bet kas reizē piedāvā brīvo saimniecību, kas vilina un liek darboties pašu labā. Visus apspiestības gadus lielākajai tautas daļai tas nav bijis iespējams, tādēļ vilinājums to darīt ir liels - jāatgūst zaudētie gadi!

Šobrīd esam iegājuši jaunā vēstures posmā, kas atnācis ar jaunu skaņu, ar jaunām idejām, ar jaunu vēsti. Šodien pieder latviešu tautai n neatkarīgai Latvijai. Mūsu loma ir ievērojami mainījusies - demokrātiskās kustības ieviešana nu ir pamattautas rokās. Un tā tas notiek vēstures tecējumā nemitīgi - paaudzes nāk un iet it kā pašas no sevis. Dažādas varas mēģina tās ierobežot, pat iznīcināt, bet tās ciņu neuzdod un pastāv. Dzīvā tautas daļa, kas dzīvo tagadnēs vēstures posmu, pārdzīvo pagātnes stāstu un cenšas risināt nākotnes viziju, kas atvīz dažādās krāsās un gaismās. Mums katram šīs krāsas un gaismas ir citādas! Bet kopā tās veido tautas dzīvo sapni pēc labākas dzīves, pēc bagāta kultūras pūra, pēc brīvības un brīvas neatkarīgas valsts. Tauta par visu to cinas visdažādākāiem ieročiem. Demokratijā uzdevumu, laiku pa laikam, uzticam dažādām politiskām partijām un personām.

Mēs, latviešu tauta, it sevišķi tās lielākā daļa Latvijā, savās rokās turam tautas un valsts pastāvēšanas jēgu un piepildījumu. Mēs visi - pavisam jauni, jaunatne, jaunā un vidējā paaudze, vecā paaudze un veci ļaudis. Mēs - cilvēki, mēs latviešu tautai piederīgi, mēs - savas valsts veidotāji un sargātāji. Ikviens, kas ir šajā telpā iet šo negrozamo ceļu, jo krūtīs mums pukst latviska sirds, mūsu rokas un gars grib darboties Latvijas un latviešu tautas labad. Svarīga ir šī atziņa. Tā jeb kuņā laika sprīdī, gribot negribot, vieno. Katra devums var būt dažāds, mazs vai liels, parasts vai neparasts. Svarīgi, ka to dodam latviešu tautai, Latvijas valstij. Ari paliekot šeit, svešumā, mēs visu to varam darīt. Un daļa no mums dažādu apstākļu dēļ paliks šeit, brīvajā pasaulē, un būs tādi, kas nāks no dzimtenes un mums pievienosies. Starp mums un viņiem būs starpība. Jaunatbraukušie būs laimes meklētāji, kamēr mēs bijām bēgļi ar savu pagātnes un nākotnes sapni. Kā mēs sadosimies rokās? Un kā to darīs tie, kas atgrieziesies dzimtenē no šejienes? Jautājumi, kas jārisina.

Atgriežoties pie Alises Kalniņas gleznu cikla, kas man arvien ir acu priekšā, mēs tajā redzam sevi, savas tautas un valsts liktenīgo ceļu un rītausmas jēgu. Caur ciešanām, postu un liesmām, tauta ir gatava iet pretim gaišākai rītdienai, kur tā savā valsti, savos ļaudis spēš veidot savu valsti, kopt savu valodu, savu kultūru, savu dzīvo spēku. Tā turpinās vērt savas vēstures aprises un pastāvēs pārmaiņu zīmē. Trīsgadīgā, atjaunotā Latvijas valsts pieaugs gudrībā, atjautībā un spēš risināt uzdevumus, kas vadīs tautu un nodrošinās tai brīvu zemi, savu valsti un gaišāku nākotni. Par to taču šaubu nevar būt. Sveces liesma Kalniņas cikla septītajā gleznā simbolizē šobrīd jau tveramo Latvijas nākotni, neskatoties uz šausmām un postu, no kuņas esam nākuši it kā no bezdibens. Gaisma

nāk! Esam izturējuši. Par to vēstis vēstures lapas. Mums nākošajās jāraksta gaišākas rindas. Jāraksta visiem. Protams, lielākais ieraksts būs tautai dzimtenē, bet mēs, svešumā, vairs neesam pilnīgi atlauzts zars, par ko zinām mēs paši, čeka un retais tēvzemē. Tauta tur ir pārsteigta, ka esam izturējuši un pat veidojuši savu kultūru, paturot svētu latviešu valodu un ticot Dieva žēlastībai, kas mūs svētījusi visdažādākajos veidos.

Mūsu rokās un sirdīs ir trausla, trīs gadus veca Latvijas valsts, kas pieder latviešu tautai, kuņas māte - Latvija gaida mūs visus uz tās altāra nolikt savu ziedu, gaida mūsu ziedošanas, mūsu pienesumu. Nav svarīgi, kur to paveicam, jo šodienas pasaulē nav iespējams uzcelt tādu cietoksni, kas pargātu no pārējās pasaules. Tas pat nav vēlams. Mums jāatgriežas Eiropā un pārējā pasaulē, kas pūsgadsimtā ir ievērojami mainījusies. Mēs esam zemes lodes ļaudis - cilvēki, kam ir savas ipātņējas saknes, kuņas negribam pazaudēt. Nezaudēsim, ja pastāvēsim, ja mainīsimies, ja dzīvosim un strādāsim savas tēvzemes labad.

Pieminot Latvijas vārdu, mēs zinām, ka tai pieder mūsu sirds, degsme un ticība, ar kuņas palīdzību pats Dievs mūs nesīs saulītē un lems iziet cauri visdažādākām likteņgaitām, kā tas ir noticis no paaudzes uz paaudzi līdz šim. Vai var atrast tam spēcīgāku pierādījumu, kā to, kas ir noticis pēdējos, iepriekš pieminētajos piecos gados? Šķiet gan, ka ne. No terora, no cietuma, no apspiestības ir cēlusies jaunā valsts - Latvija! Un mēs esam tās liecinieki un bērni. Paaudzes pastāv, nāks un ies!

Mēs esam viena tauta, kuņai ir viena dvēsele, viena mēle un viena zeme pie Baltijas jūras.

Valsts neatkarības pasludināšanas septiņdesmit sestā gadskārtā, šī nozīmīgā brīža noslēgumā saslēgsimies visi rokās un vēlēsim mūsu Latvijai saules mūžu!

Mārtiņš Štaubers

NEREDZAMĀS DRAUDS

Angļu valodā ir izteiciens "he is living in a fool's paradise". Tulkojumā - "viņš dzīvo pamuļķa paradīzē". Domāju, ka latviešiem ir tendence ar runām un rakstīšanām radīt "paradīzi", kuņā pēkšņi, kā no zilām debesīm nokritušas, ierodas Maskavas armijas. "Paradīzi", kuņā naciņu Vācija pēkšņi kļūst par Latvijas sabiedroto.

Vakardienas pastā atradu "American Israel Public Affairs Committee" ziņojumu ar nosaukumu "Neredzamais drauds". Raksts adresēts ASV valdībai un kongresa locekļiem un bridina par briesmām, kas draud visai cilvēcei, ja pasaules tirgū nāktu Divejādi lietojamas tehnoloģijas (Dual-use Technologies). Tās ir tehnoloģijas, kas no valsts saimniecībā lietotām viegli pārvēršamas par teroristu meklētu ieroci. Tā ir reālitate, kas apdraud mieru ne tikai vidējos austrumos, bet arī Amerikas Savienotās Valstīs.

Kaut gan zem citāda drauda nekā Israēla, arī Latvija dzīvo zem neredzama drauda. Citāda ir arī Latvijas valdības nostāja. Kur Israēla saprot un saskata reālitates, atsakoties dzīvot pašizdomātā "paradīzē", to nevar teikt par latviešiem.

Loģiskas, saprātīgas analīzes par neredzamā drauda briesmu novēršanu mūsu presē tikpat kā neredzēt. Emocionāli raksti un runas tikai vairo iespējas, ka draudz Latvijai varētu arī materiālizēties.

Esmu nācis pie slēdziena, ka Latvijas valdības amatpersonu kašķošanās ar Krievijas valdību ir absolūti neauglīga un draudu Latvijai palielina. Un tad nāk pats lielākais pārsteigums! Daži latviešu rakstītāji un runātāji pēkšņi nolēmuši kašķoties uz divām pusēm: Pret Krieviju un pret ASV. Šādu kašķošanās redzot, mūsu ienaidnieks rietumos berzē rokas un nosmīn: "Ko citu no bauriem var gaidīt?"

Ko mums palīdz runāšana pret ASV un Krieviju un pret viņu līgumiem. Vai mēs varētu stāties tiem preti, ja abas šīs valstis atzist, ka šādi likumi tām izdevīgi. Stāties preti - ar ko? Ar savu ietiepību un kašķību?

Mūsu dienvidkaimiņu, lietuviešu, stāvokļa izpratne devusi viņiem būt 80 % pašiem savā zemē, kur latviešu "paradīzes" mentalitāte reducējusi mūs uz, apmēram, 50 %. Lietuvas ārlietu ministrs P. Gylys (Gilis) saprot neredzamā drauda reālitate un saka:

"... Mūsu galvenais mērķis ir drošība. Ja mēs spējam soļus, kuņi it kā drošību nestu, bet, faktiski, destabilizē situāciju un izraisa jaunu stāvokļa sasprindzināšanu, tad patiesībā drošība samazinājas. Lietuvas valdība grib novērst situāciju, kuņā Krievija uzskatītu Lietuvu kā ienaidnieku."

J. Purviņš Jurjāns, ASV

LATVIJAS MĒBEĻRŪPNIKU KANADĀ

Būs grūti pārliecināt Kanadas latviešus un, varbūt, Kanadas mēbeļu ražotājus - uzņēmumus un to vadītājus, ka Latvijā gatavotās mēbeles spēš sacensties ar šeit gatavotām dažādu kvalitāšu un cenu mēbelēm. Tā tomēr nedomā Latvijas mēbeļu rūpnieki, kas ar saviem ražojumiem jau iespiedušies dažādās Rietumeiropas zemēs, arī ASV, un tagad met acis uz Kanadu. Tie Kanadas un Kvebekas valdības pārstāvja-padomdevēja inž. Māra Ešmita vadībā, kas strādā šo valdību dienestā un kuņa uzdevums ir pārzināt Eiropas austrumu zemju tirdznieciskos sakarus ar Kanadu un Kvebeku, pavadīja latviešu "mēbeļniekus" šajā ceļojumā sakaru uzņemšanai un iespēju izvērtēšanai. Īsumā par galdniecības stāvokli un mēbeļu ražotāju darbu un apvienošanās pastāstīja Latvijas kopapstrādes apvienības vad. Staficka Mairita, norādot, ka pastāvot gan valsts, gan privātie uzņēmumi, kas iesaistīti, galvenokārt, Latvijas kopapstrādes mēbeļu gatavošanas darbos. Viņas patreizējais uzdevums ir paplašināt tirgu Latvijas mēbelēm Kanadas mērogā.

Mēbeļu uzņēmuma "Austra" līdzīpašnieks un galvenais vad. (uzņēmums atrodas Rīgas pievārtē) inž. Jānis Siliņš pastāstīja, ka gatavojot mēbeles tikai uz pasūtījumiem. Nesen nobeigts darbs Nacionālā Operā. Uzņēmums telpas īrējot un apsargājot, sevišķi naktis. Maksa par visu to esot augsta. Mafijai nodoklis vēl neesot maksāts, jāprotot ar to apieties. Darbs uzsākts ar 8 galdniekiem, tagad uzņēmumā strādājot ap 50 amatnieku.

Gunāra Birkmaņa foto uzņēmums

Inž. A. Grāvelsiņš vada valsts uzņēmumu "Valmieras mēbeļu kombināts", kas atrodas Valmierā un gatavo mēbeles vairākām Eiropas zemēm, kā Zviedrijai, Vācijai un citām, ieskaitot ASV. Tās gatavo no ozola un oša kokmateriāliem. Lai samazinātu pašizmaksu, iepērkot mežus. Labākie galdnieki pelnot pat līdz Ls 300 mēnesī, caurmēra alga esot Ls 130. Par Latvijas mežu izciršanu neesot ko baidīties, jo dabiskais pieaugums esot lielāks kā patēriņš. Sekmīga esot mežu kultivēšana. A. Grāvelsiņš šajā krastā meklē ne tikai tirgu, bet arī ieguldījumus, jo Latvijas banku likmes esot ļoti augstas. Drošības ziņā neesot starpības starp ieguldījumiem bankās vai augošos uzņēmumos.

Interesantu pārskatu par savas firmas darbību deva uzņēmuma "Habulons" līdzpašnieks un galvenais vad. Artūrs Rozentāls, kam ir augstākā izglītība. Uzņēmums atrodas Saldū. Pirmo gadu strādājis cūkkūti. Ražojot zārkus Saldus un apkārtnes vajadzībām. Algas svārstās starp 130 - 160 Ls mēnesī. Zārka caurmēra cena esot Ls 25. Ik mēnesī vajagot ap 20. Uzņēmumā strādā 55 galdnieki, un to apsargā sargi. Eksistēt esot grūti, jo par naudas aizņēmumiem un apdrošināšanu aizējot gandrīz vai visa peļņa. Gatavo vienkāršus koka izstrādājumus, kā, piemēram, paletu dēlišus.

Klausītājus, kas 13. novembrī bija pulcējušies Latviešu centrā Montrealā, pārsteidza dzimtenes latviešu plašās zināšanas, atbildot uz visnedažādiem jautājumiem.

Skrastiņu Indulis

✉✉✉✉ LASĪTĀJU VĒSTULES ✉✉✉✉

STĪVIŅŠ AR BAGĀTO

Lasot Valtera Zirniša piedzīvojumu ar "Jaunāko Ziņu" izdevējiem un redaktoriem - "Neej ar stiprāku spēkoties un ar bagātu tiesaties" MLB Ziņotāja novembra numurā - nāca atmiņā daži fakti, kas Zirnītim varbūt varētu apgaismot viņa kļūmes cēloņus.

"Jaunākās Ziņas" nevienam honorāru neizsūtīja pa pastu; tolaik čeki, kas tagad ir tik ērts maksāšanas līdzeklis, Latvijā nebija lietošanā. Ja kāds domāja, ka viņa raksts ir laikrakstā iespiests, viņam pašam bija jāierodas "Jaunāko Ziņu" redakcijā vai galvenajā kantorī L. Kalēju ielā 29, Rīgā, jādabū attiecīga veidlapa, tur jāieraksta visa informācija un ar to jāiet pie Liliņas Ozoliņas (jaunkundzes) galvenajā kantorī. Viņa pārbaudīja, vai tāds raksts tādā un tādā laikraksta numurā ir publicēts un vai honorārs vēl ir izstāvošs. Ja autors bija jauns un vēl nepazīstams, viņam bija jāiet stāvu augstāk pie viena no redaktoriem - Pēterja Bākuļa vai Pēterja Blaiva, kas tad uzlika savus iniciāļus. Tad varēja iet lejā pie kases un saņemt naudu.

Nebija reti gadījumi, kad vienam rakstam pieteicās divi autori. Liliņa Ozoliņa jau bija zināmam rakstam pārvilkusi krustu un atzīmējusi, kam honorārs izmaksāts, kad ieradās cits rakstītājs un apgalvoja, ka tas viņa raksts. Tādus gadījumus izšķīra Bākulis vai Blaivs.

Visi "Jaunāko Ziņu" pastāvīgie žurnālisti bija ļoti kāri pēc naudas un ar vērigu aci sekoja, vai nav palicis kādā avīzes numurā kāds raksts, par kuŗu nav nekas maksāts. Nebija svaigīgi, ka tas nav viņa raksts: ja naudu var dabūt, tad to vajaga ņemt, gan jau vēlāk izrēķināsies, ja pieteiksies vēl kāds gri-bētājs.

Valtera Zirniša gadījumā kāds "Jaunāko Ziņu" žurnālists, droši vien, bija izlasījis Zirniša rakstu "Latvijas Kareivi", pār-rakstījis un licis iespiest "Jaunākās Ziņās", veikli un ātri saņē-mis honorāru, un ar to lieta cauri. Avīze maksāja honorāru tam, kuŗa manuskripts bija lietots. Ka šī manuskripta autors bija "nozadzis" Valtera Zirniša rakstu "Latvijas Kareivi", par to "Jaunākās Ziņas", acimrēdzot, nejutās atbildīgas.

Ka Kāns Benjamiņš Valtera Zirniša vēstuli bija sūtījis ģe-nerālim Balodim, par to nav daudz jābrīnās. Ģenerālis un daži citi ministri šad un tad sarīkoja kāršu partijas, kuŗās tika trum-pots par lielām summām. Tādās partijās bieži vien piedalījās Emillija Benjamiņa, kam kabata bija biezāka un kas zaudētā-jiem izpalīdzēja. Dažiem ministriem, atgriežoties no ārzemju ceļojuma vai vasaras atvaļinājuma, Rīgas dzelzceļstacijā at-braucējus parasti sagaidīja un apsveica "Jaunāko Ziņu" izde-vēja, piedaloties fotogrāfiem un žurnālistiem un ministram pa-sniedzot kaut kādu aploksnī. Anākamā dienā es dabūju ierakstīt kases grāmatā "honorārs anonīmam līdzstrādniekam" Ls 500 vai, apmēram, tik daudz. Atceros vismaz divus tādus gadi-jumus. Sabiedrisko lietu ministrs dzīvoja Benjamiņu lepnākajā

īres mājā Valdemāra ielā, par 10 istabu dzīvokli maksādams Ls 150 mēnesī, bet reti gadījās, ka es šo summu dabūju ierakstīt kases grāmatā.

Vārdu sakot, "Jaunākās Ziņas" bija nodrošinājušas labus sakarus un labas attiecības ar cilvēkiem, kam teikšana un va-ra. 1934. g. maiju Antons un Emillija Benjamiņi pavadīja Karls-bādē (Karlovi Vari), Čehoslovākijā. Kad viņiem pateikts, ka 15. maijā Kārlis Ulmanis Latvijā iztasijs apvērsumu, Antons triecis dūri uz galda un izsaucies: "To mēs nepieļausim!"

Kam nauda, tam vara. Tā tas šodien ir Amerikā, un Latvi-jā tas nebija daudz savādāk.

Osānu Kārlis

✉✉✉✉✉✉✉

MĪĻIE TAUTIEŠI MONTREALĀ!

Lūdzu saņemiet vissirsnīgāko pateicību no manis un no citiem, kas lasa Jūsu izdevumu ar vislielāko interesi un prieku, jo mūsu domas, uzskati, pārdzīvojumu izraisītās izjūtas, cerības saskan. Viens no viņiem ir Alfrēds Zariņš.

Man dziļš pārdzīvojums bija piedalīšanās Mores kauju 50 gadu atcerē, ko 24. septembrī Morē kopīgi rīkoja abas DV organizācijas Latvijā, ar viņām kopā arī Latvijas Nacionālo Ka-ŗavīru biedrība.

Uzrunājot daudzos klātesošos Brāļu kapos pie Roznēnu ozola, LDV Siguldas nod. pr-dis R. Eleksis teica: "Apmēram, 180-200 leģionāru guļ Mores pagasta zemē. Viņi ir krituši par Latvijas brīvību, kuŗa vēl nav izkaŗota. Ciešanas vēl nav beigušās. Latvijas dēļ šodien mums jābūt vairāk vienotiem nekā visos iepriekšējos vēstures posmos. Veco cīnītāju starpā nedrīkst būt nesaskaņas. Naidnieks mums ir komūnisms, nevis cīņas biedrs, kuŗš kādreiz izsacījis citādus uzskatus."

Šie vārdi gāja pie sirds, droši vien, visiem tiem pustūks-toti daudzajiem, kas bija atbraukuši nevien no daudziem Lat-vijas novadiem, bet arī no ārzemēm.

Noliekot vainagu no NDV LA, tās pr-dis R. Kovtuņeko lū-dza atceres dalībniekus braukt uz kaujas vietu pie Mores sko-las. Tur pie pieminekļa, kas atrodas pašā kaujas centrā, viņš, kas pēc cīņām pie Aizkuļas izgāja visas Vidzemes kaujas ar saviem brašajiem, pieredzējušajiem kaŗavīriem kā 19. divīzijas 44. pulka I rotas komandieris, stāstīja par Mores kauju norisi no 1944. g. 15. - 30. septembrim. No pieminekļa, kas ir DV Toronto nodaļas dāvana Latvijai un kas atrodas uzkalniņā, ir pārrēdzama apkārtnē. Pēc R. Kovtuņenko stāstījuma bija ie-spējams labi saprast cīņas norisi. Mores kauja bija vēl nerē-dzētas varonības piemērs, jo leģionāri atvairīja ienaidnieka uz-brukumus tuvcīņās. Tāpēc pārstāvis no Latvijas Nacionālās Aizsardzības Akadēmijas teica, ka viņam tricot kājas, dzirdot par tādu varonību. Viņš nometās ceļos Mores kaujas dalīb-nieku priekšā, pateikdamies un solidams audzināt Latvijas ka-ŗavīrus tā, lai viņi mantotu varonības garu.

A. E. Kubulnieks, Alūksnē

✉✉✉✉✉✉✉

SADARBĪBA UN PALĪDZĪBA LATVIJAI

Daudzās zemēs un saimnieciskās nozarēs tagad prasa strādāt labāk, gudrāk, veiksmīgāk un atbildīgāk. Kā to panākt Latvijā? Dažādas un apvienotas palīdzības jau nesušas labu, materiālistisku, morālu un svētīgu palīdzību Latvijas cilvēkiem. Jāturpina tomēr vairāk, labāk un veiksmīgāk rast lietpratīgus ierosinājumus Latvijas pārkārtošanā, atjaunošanā, izdzīvoša-nā un vadīšanā.

Līdzšinējās Latvijas politiķu saimnieciskās koncepcijas Latvijas cilvēkus ved uz postu un nabadzību. 1994. gadā Lat-vijā dzirdēto pesimismu: "Vai tas atmaksāsies?" jāvirza pozitī-vā domāšanā un varēšanā. Kas varētu palīdzēt?

Ir vajadzīgas labi izstrādātas, saskaņotas un sadarbības palīdzības akcijas, ierosinājumi un ieteikumi. Līdzšinējo indivi-duālo palīdzību vairāk jāsaskaņo lielākā, mērķtiecīgā un sva-rīgākā palīdzībā. Sadarbībai jānotiek netikai Latvijā, bet arī ar citām valstīm un tautiešu zināšanām svešumā..

Individuālo Latvijā rēdzēto - piedzīvoto jāizstrādā kā: problēmas un atrisinājumi; trūkumi un uzlabojumi; vajadzības - palīdzība; nezināšana - informācijas nodošana; nevižība un nemākulība jāmaina ar labiem piemēriem, metodēm un vei-diem. Ar uzlabojumiem dzīvē un sadzīvē radīsies lielāka ticība, cilvēku pašapziņa un uzdrīkstāšanās nospraust jaunus mēr-ķus. Ierosinājumus jāiedzīvina drīzumā, bezpartejiski, vienoti-bā un saskaņā. Tos jāpielieto Latvijas politikā tiesiski un liku-mīgi; bet saimnieciskā atjaunošanā - demokrātiski, cilvēciski un kristīgi.

Vai mēs to kā tauta un latvieši spēsim? Ja ne, tad jāiet pēc palīdzības pie starptautiskām konsultatīvām organizācijām un firmām. Tās tagad lielā mērā, netikai ietekmē un pārkārto lielo firmu uzņēmumus, bet ierosina arī uzlabojumus valsts struktūrās un funkcijās.

Latviešu lielākos centros, kā Latvijā, tā svešumā, varētu noturēt regulāras zinātniskas konferences un darba grupas. Lietpratēji-dalībnieki varētu meklēt pareizus atrisinājumus un tos nodot Latvijas pašvaldībām.

Zinātniska, mērķtiecīga un objektīva lietu izpratne novestu pie labiem un vērtīgiem ierosinājumiem, kas var būt dāvanas un palīdzība Latvijai.

Uzaicinu mūsu latviešu akadēmiskās organizācijas un korporācijas uzņemties koordinētu akadēmisku-zinātnisku palīdzību Latvijai. Latvijā šīs organizācijas iesaistās kopējos darbos un pasākumos. Šāda sadarbībā vēl jāiesaistās svešuma tautiešiem. Apvienojot dažādību vienotībā, ātrāk atjaunosies vienota Latvija.

Modris Zandbergs, Sarnijā

☒☒☒☒☒☒☒☒

CIK MAZI ESAM PALIKUŠI!

DV Latvijā, kā LDV, tā "tā saucamajos "NDV" ir, galvenokārt, latviešu karavīri, leģionāri, nacionālie partizāni un citi Sibīrijas mocekļi. Tie izcietuši 10 un vairāk gadu Sibīrijas moku gaitas, un pēc tam gandrīz līdz pēdējam laikam vajāti un pazemoti. Vēl tagad krievu propaganda un, diemžēl, arī Rietumu prese melš, ka tie kaŗojuši par Hitleru un nacismu. DV CV lēmumos un rīkojumos viņi pielīdzināti negoŗiem, ar kuriem aizliegts pat sarakstīties. Vai tad viņu ciešanu mērs vēl nav pilns? Vai ņe nav vietā Jāņa Tērauda dzejas "Tautas sirds" vārdi: "Vai pašu ļaudis palīdz tumŗiem spēkiem, ņo tautu mocīto vēl dubļos spert?" (MLB Ziņotājs, Nr. 10./547., 22. lpp.)

Vai varam ar Kurzemes kaŗotājiem salīdzināties? Kad mūsu vienības pārveda uz Vāciju, mēs kaŗojām tikai par savām dzīvībām, lai tiktu līdz rietumu fronteī un tur padotos gūstā. Tiesa, daudzus sakropļoja, daudzi krita, bet dzīvi palikuŗie atguva personīgo brīvību. Kad mans draugs, Kurzemes cīnītājs Valdis Kraulis man stāstīja par savām pēckaŗa mocekļa gaitām, par dienām ilgu stāvēšanu tik ņaurā telpā, ka nevarēja gulēt un nevarēja arī sēdēt, jo grīdā bija sadzītas naglas, tad kaunējos viņam stāstīt par manām Fallingbosteles un Ost-Frīzlandes gūstā dienām. Valdis man stāstīja par necilvēciŗiem transportīem un to, ka daŗreiz viņiem bijis jānometas ceļos, lai čekists varētu viņus labāk saskaitīt.

Pilnīgi piekŗītu J. Počam, ka tiem 106 (skaits esot bijis par mazu; interesanti, cik vēl trūka?) nevajadzēja atdalīties no LDV, bet tur palikt kamēr tā "attīras". Varbūt mums komūnisms neliekas tik pretīgs un baīgs, kā, "tā saucamajiem", varbūt mūsu nervi ir stabilāki, jo neesam tik daudz cietuŗi.

ŗie, "t. s.", Daugavas Vanagi tomēr ir tie viri, kuŗiem jānodod latvieŗu nākoŗai paauŗzeī viņu varoņgars. Tie ir tie, par kuŗiem Gunārs Freimanis (kas kopā ar Valdi Krauli un bruņīnieku dz. kr. kav. Andreju Freimanī bija "tā saucamajos"), raksta: "Nevīens nav varējis pakļaut manu garu" un "Tie ņodien kā netīcams liecinājumus staīgā pa Rīgas ielām vai Latvijas lauku ceļiem un ir leŗendas. Taču viņi pamazām apguļas dzimtenes smiltīs. Bet leŗenda paliek, tā iesakņojas atmiņā, stāstos un rakstos." Liela daļa no viņiem ar sapnī par dzimteni pagaluŗi apgūluŗies Sibīrijas taīgās. Viņi sniedz mums roku.

Mūsu varoņgara iedvesmotāji - plkv. Janumus un maj. Hāzners no viņiem nenovērstos, bet sauktu mūs visus kopā, kā toreiz lielgabalu dārdos, un vēl ilgi pēc tam.

Vai tieŗām ņiem latvieŗu varoņiem atkal būtu jāmetas ceļos, lai mēs ar tiem "pēc punktiem un paragrafiem" apvienotos un lai Jūlijs varētu vieglāk tos saskaitīt un pārliecinātos, ka tur, tieŗām, ir 4000. Uz to nav ko gaidīt, jo viņi jau deklarējuŗi, ka neatdos kaŗogu pret desu.

Nav vairs Januma un Hāznera, nav vairs Latvijas Kaŗa Skolas līdzdotā ideālisma un varoņgara. Mēs neesam vairs "dēli". V. Plūdona sāpju un cerību sauciens "ŗe kopā mēs biedri" mums nu kļuvis par nodrazātu frāzi.

Jāzeps Beldavs, Etibicoke

☒☒☒☒☒☒☒☒

DZIESMU SVĒTKU PIEZĪMES

Vasara pagājusī un sabiedriskās dzīves rosība atgriezusies. Tā tas ir arī ar Dziesmu svētku rīcības komitejas darbu. Laiks steidzas. 2. novembra sēdē bija ieradies Uldis Matiss, kas būs informācijas galda vadītājs. Pie viņa un palīgiem varēs

griezties ar jautājumiem - kur, kas, kad un t. t. Viņŗ arī atvīetos un sadarbosies ar Valdi Vāŗneru, ja pēdējais nevarēs piedalīties sēdēs. Teāŗta nozarē apsoliŗusies palīdzēt Liene Mārtinsone. Sēdes apmeklēt vēlas Ojārs Turķis. Tā mūsu pulks pieaug.

Mākslinīeki nav atsaukuŗies uz acinājumu iesniegt ņetona metus. Lūŗs mākslinīeku E. Dzeni pagatavot daŗus paraŗus. "Air Canada" vēlas kļūt par oficiālo avioliņīju. Lēmām izplatīt skrejlapas un reklamēties īgauŗu un lietuvieŗu presē.

Līdz ņim pīeteikuŗāŗ 9 tautas deŗu kopas, no kuŗām 2 ir no Latvijas., no kurīenes saņemta video lenta "Kaķīŗa dzīrnava", ko varētu izrādīt bērniem Latvieŗu centrā.

Plaŗākas pārrunas izraisīja viesnīcas. Svētku balli rīkosīm "Inn on the Park" viesnīcā. Tajā ir skaīsta un piemērota zāle. Auto maŗīnu novīetoŗaba ir par brīvu, un viesnīca atrodas tuvu Latvieŗu centram. Istabu cenas 1996. gadā paredzētas zem \$ 100, pie kam bērni līdz 18 gadiem tajās varēs palīkt par brīvu. Otra viesnīca - "Radisson", no kuŗas līdz centram var aizīet kājām nedaudz minūŗu laīkā. Meklējam iespējas paŗā pīlsētā.

Svētku kopkoŗa koncertu rīkosīm 6. jūlijā "Roy Thompson" koncertzālē. A. Purvs sagatavojīs budŗetu, kas ir daudz zemāks kā iepriekŗējos dzīesmu svētkos. To pīeņēmām.

Kā redzat izdarīts ītin daudz.

L. G.

☒☒☒☒☒☒☒☒

DIPLOMATI IR MĒMI

Daŗas piezīmes M. Zariņa, Toronto, lasītāja vēstuleī (Laīks, 2. nov.), kuŗā viņŗ, starp citu, saka: "ŗetrdesmit gadus bijām īntensīvā polītiskā darbībā, bet, kopŗ esam atguvuŗi savu neatkarību, esam kļuŗuŗi polītiskī pasīvi. Ko darīsim tālāk?" ņīs jautājums ir mūsu trimdai traŗēdīja, ko vēl pārdzīvojam un kas atklājas jaunā gaīsmā. Brīvības jautājums dzīmteneī un trimdai ir pretējs. Trīmdas ideāls bija brīvu neatkarīgu demokrātisku Latvīju. ņo jēdzienu Latvijas valdība īztulko citādi. To liecina īkdīenas prakse. Izsakatās, ka pat tie, kas trimdā cīnījās par brīvu Latvīju, ir nevēlamī. Tai paŗā laīkā Latvijas polītīki būs paŗī pīrmīe, kas saņems Trīju Zvaīgŗņu ordenī. Nedomāju, ka kāds to saņems no trimdīniekiem. Tie, kas tagad runā, noņems no svāŗku stūŗa Padomju sarkano zvaīgzni un piekārs Trīju Zvaīgŗņu ordenī. Pīrmīe varoņi būs tie, kas par Latvīju nedomāja, pat nesapņoja. Ja kāds par to ņaubas, lai palasa vēsturnīeka U. Ķērmaņa plaŗo rakstu "Aktuāls moments Latvījā" (Latvīja - Amerīkā, 1994. g. 29. okt.).

Kā ar aukstu ūdenī aplīeti jūtāmes, kad Latvijas ārlīetu ministrija no amata atcēla Latvijas goda konsulu Aīvaru Jerumani. Un par ko toreiz brēca vai visa trimda. Nu vīenkāŗī tāpēc, ka Jerumanis citādāk nevarēja, viņa patriota sirds un toreiz īeņemamais amats dīktēja, ka Latvīja ir jāaīzstāv, ir jāaīzstāv latvieŗu tautas īntereses. Tas bija jādara, kas vīen to spēja. Latvieŗu tautas traŗēdīja ir par maz pasaulē zināma. Mūsu lasītāju vēstules amerīkāņu redaktoriem ir par maz, lai pasaule saprastu mūsu tautas traŗēdīju, par kuŗu atbīdīga ir tikai Krievīja. Vai genosīda vārdū ir tik grūti dabūt pār daŗu mūsu diplomātu lūpām? Tieŗī tā, diplomati negrīb ņo vārdū, bet grīb, lai pasaule mūs saprastu. Pasaule mūs nesapratis, ja slēpsīm asīns un mocekļu vaidus un tautai zaudētos 800.000 cilvēkus. Vai kāds no Rīgas mēģīna to izgāismot? Nevīens! Daŗī lika pat cerības uz bījuŗo komūnīstu propagandīstu Inķēnu, kam Saeīma pieŗķīra lielū budŗetu un darbīnieku kadru, bet bījuŗais komūnīsts jau neīes apvainot savus partījas biedrus!

Latvījai ir daudz vēstnīecību āŗzemēs, kādu āŗrāk nebīja, jo brīvās Latvijas laīkā to valdība nevarēja atļautīes. Vīenmēr valdīja taupības tīkums. Ko tagad ņie diplomati, īerasdamīes Rīetumos, dara? Ar viņu īeraŗanos ir pilnīgi apsīkusi īnformācijas plūsmā par Latvīju Rīetumu presē. Latvīju tīkapat kā nemaz vairs nepīemin TV, bet trimdīnieki ar viņu īeraŗanos sagāidīja polītiskā darba āktīvīzēŗanu vai vīsmaz turpīnāŗanu. Tie ir vīluŗies un paŗreiz nezīn, ko darīt tālāk. Radīes līels apmulsums. Diplomati palīkuŗi par birokrātiem, kas saņem savu labo alŗu un īet ar sunīti pastaīgāties. Bēdīgākais, ka viņi īzolējas no zīņu mēdījiem, no preses. Mēs sagāidījām, lai viņi runā un stāsta par to, kas ir notīcis pēdējos 50 gados Latvījā. Pat latvieŗu sanāksmēs viņi īzvāīras runāt par mūsu tautas mocekļīem, par Sibīrijas vergu darba nomētnēm.

Kādreīz ņo rīndīņu rakstītāŗs pīesūtīja deportēto ērglenīeŗu sarakstu vēstnīekam Baumanī AN un lūdzā īzmantot to savos preses zīņojumos. Vēstnīeks man nemaz neatbīdēja. Tad es sapratu, ka viņam nolīegts runāt par mūsu tautas mo-

cekļiem, kas gājuši bojā okupācijas laikā un ka tauta savā zemē gandrīz padarīta par minoritāti. Iespējams, ka tāpat rīkojas citi Latvijas vēstnieki. Par mirušiem klusēt!

Trīmdīnieki tad nu ir rakstījuši mūsu Saeimai, ministriem, lai saved kārtībā Latviju, jo to mēs nevaram prasīt no ASV. Tāpēc vairāk vēstuļu iet uz Rīgu nekā uz Vašingtonu. Tautieši savās demonstrācijās Rīgā sauc, lai valdība maina savu ārpolitiku. Nav ko pārmest apmulsinātiem trīmdīniekiem, kas jūtas savu pārstāvju pievilti, jo mēs neesam cinijušies par tādu chaotisku Latviju, kāda tā ir šodien. ☐

Osvalds Akmentiņš, Bostonā

XX

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS

rīko

sestdien, 31. decembrī, plkst. 20:00,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā

JAUTRU JAUNGADA SAGAIĀĪŠANU

Pilna bufete un bārs
J. Remeika deju mūzika
Siltas vakariņas bufetes stilā
Pirms vakariņām uzkožamais -
Latvijas šprotes un siļķes krējumā
Šampānieša glāze, Jaungada sagaidot

Ieeja: \$ 20.00 no personas

GALDIŅI rezervējami, zvanot -

J. Bilinskim, ☎630-0310

vai

J. Verneram, ☎671-5808

Visi mīļi gaidīti! Laipni ielūdz

M. L. S. C.

MONTREALAS LATVIEŠU KATOĻU DRAUDZES

ZIEMAS SVĒTKU EGLĪTES VAKARS

notiks

sestdien, 1995. gada 7. janvārī, plkst. 17:00,
Notre Dame bazilikas sarīkojumu zālē,
ieeja no 426 St. Sulpice ielā

Vakaru kuplinās Montrealas latviešu jauktais koris
"ATBALSS"

No Ziemeļpola ieradīsies Ziemsvētku vecītis.

Būs akordeona un citu instrumentu mūzika.

LAIMES AKA un LOTEREJA.

KAFLJA un atspirdzinoši dzērieni bez alkohola.

Apmeklētājiem pašiem jāņem līdz groziņi.

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem.

Apmeklēt aicina

Rīkotāji

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

rīko

sestdien, 1995. gada 28. janvārī, plkst. 16:30,
Latviešu centrā, 3955 Provosta ielā, Lašīnā,

47 GADU PASTĀVĒŠANAS SARĪKOJUMU

Programmā:

Māksl. Erika Dzeņa slīdišu izrāde par Kanadas latviešu māksliniekiem.

Siltas vakariņas.

Vērtīgo mākslas priekšmetu izloze.

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem.

Apmeklēt aicina

Rīkotāji

AMBER

GLOBUS

Latviešu uzņēmums ar profesionālu pieredzi

PAKALPOJUMI

BALTIJAS VALSTĪS

Birojs Montrealā: 1625 Duff Court, # 412
Lachine, P. Q. H8S 1E5
☎ (514) 637-9495

SAIŅI AR GAISA SATIKSMI

♦ katru nedēļu; sasniedz Rīgu 5 dienās

SŪTĪJUMI AR KUĢI

♦ katru otro nedēļu,

♦ visi sūtījumi garantēti un apdrošināti,

♦ pieņem saņēmus Jūsu mājās.

SŪTĀM SAGATAVOTUS PĀRTIKAS SAIŅUS

♦ pieprasiet mūsu cenrādī.

GARANTĒTA UN APDROŠINĀTA DOLĀRU PIEGĀDE LATVIJĀ

♦ naudas pārvedumi Kanadas un ASV dolāros.

RŪPĒJĀTIES PAR NAUDAS SAŅĒMĒJA DROŠĪBU!

♦ nevienam netiek izpausts naudas saņēmēja vārds,

♦ nevienam netiek izpausta sūtītā naudas summa

APGĀDS HELIOS

444 Grenfell Ave., Montreal, Que., H3R 1G5
☎514-342-9192, Fax 514-342-5328

Piedāvā sekojošas grāmatas - ideālas svētkos un godībās

Vairas Viķes-Freibergas **PRET STRAUMI**. Runas un raksti par latvietības temām.

256 lpp., 5,5"x8,25", mikstos vākos, ar 15 krāsainām fraktāļu ilustrācijām. Cena: Kanadā Kan\$ 20.-, citur ASV\$ 18.-; plus \$ 2.- sūtīšanas izdevumiem.

Vienīgā zinātniskā grāmata angļu valodā par latvju dainām

Linguistics and Poetics of Latvian Folk Songs

Viegli saprotama vispārējai publikai. Rediģējusi Vaira Viķe-Freiberga, ar 15 starptautisku speciālistu līdzdalību.

371 lpp., 6"x9", cietos vākos; izd. McGill-Queen's University Press. Cena: Kanadā Kan\$ 35.-, citur ASV\$ 30.-; + \$ 4.- sūtīšanas izdevumiem.

Vēlos pasūtīt ___ eks. **PRET STRAUMI**

___ eks. **Linguistics and Poetics**

Pievienoju čeku par _____ ASV/ Kanadas dolāriem.

Datums _____

Paraksts _____

Labojumi: Osānu Kārļa rakstā par Veltas Tomas dzeju: Nr. 11./548., 4. lpp. 27. rindiņā no augšas "Sēļu diena" vietā jābūt - "Sēļuzemes sestdiena"; tajā pašā lappusē, 30. rindā no augšas 7.-19. g. pr. Kr. jābūt **70-19 g. pr. Kr.**; 6. lpp. 26 rindā no augšas "saudande" vietā jābūt **saudade** un nākošajā rindā "Saudande" vietā - **Saudade**. Autors vēl saskatījis 13 citas garumzīmju un pārsistu burtu drukas velniņa kļūdas.

MONTREALAS LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBA

PIEDĀVĀ Jums sekojošus pakalpojumus:

NOGULDĪJUMI:

Tekošā kontā zem \$ 2,000	2,50 % gadā
no \$ 2,000 - \$ 4,999	3,00 % gadā
virš \$ 5,000	4,00 % gadā

AIZDEVUMI:

Hipotekas uz 1 g., vajējas	7,50 % gadā
Hipotekas uz 1 g., slēgtas	6,50 % gadā
Hipotekas uz 2 g., slēgtas	7,75 % gadā
Automobiļu iegādei	8,00 % gadā
Personālie aizdevumi	9,00 % gadā
Tekošs kredīts	9,00 % gadā

Ja Jums ir draugi vai paziņas nelatviešu vidū, kas meklē aizdevumus mājas vai automobiļu iegādei, ieteiciet viņiem griezties pie Montrealas Latviešu Kredītsabiedrības!

BIROJS atvērts:

katru otrdienu no plkst. 17:00 - 20:00;
katru pensionāru saietu ceturtdienu
no plkst. 11:00 - 13:00

BIROJA ☎ 514-634-4082

Steidzamos gadījumos variet zvanīt katrā laikā
Albertam Caunem, ☎ 484-0272

Vēlam visiem kredītsabiedrības biedriem un atbalsītājiem

**PRIECĪGUS ZIEMSVĒKUS
un
LAIMĪGU JAUNGADU!**

Valde

VALSTS SVĒTKI PAŠU CENTRĀ

Pretēji citiem aizvadītiem gadiem, Latvijas valsts svētku atceres sarīkojums, kā garīgā, tā arī sabiedriskā plāksnē, šogad risinājās mūsu pašu sabiedriskā centrā, Lašīnā. Kā liekas, ap 200 lielais dalībnieku skaits ar šo maiņu bija visai apmierināts - atlika liekā braukāšana. Sarīkojums sākās ar karoga ienešanu, ko veica Roberts Vītiņš. Viņu, tautas tērpos tērpušies, pavadīja Montrealas latviešu skolas skolnieki un skolotāji.

Dziesmai "Dievs, sargi mūsu tēvu zemi" sekoja māc. Māra Ludvika svētbrīdis, kuŗā otaviešu draudzes gans mūsu dzimteni un tās atdzimšanu salīdzināja ar Sv. Rakstos minēto dārgo pērli, kas tika nolaupta, apraipita, apgārnīta, samīta, bet ko mums atkal laimējās pacelt, jo tā ir mūsu. Šodien mūsu uzdevums ir to spodrināt, sargāt un kopt.

Svētku aktu atklāja Montrealas latviešu organizāciju padomes pr-dis Andris Spura. Tam sekoja LNAK valdes vicepr-ža un Kultūras nozares vad. svētku runa par tematu "Nāk paaudze aiz paaudzes", kas bija dziļi pārdomāta. Viņš norādīja, ka latviešu tautas vēsturi varam lēst vismaz 80 paaudžu vecu; varbūt pat vecāku, jo kopš Rīgas dibināšanas vien Latvijas zemi pārstaigājušas 32 paaudzes. Ceru, ka svētku runas teicējs atļaus vietu MLB Ziņotāja slejās (Lasiet to šī numura 15. un 16. lpp. Red.) savai, pārdomu izsaucējai, vēstures un tautas izjūtu paaudžu gājumā atspoguļotai svētku runai, kas klausītājus ievēda pārliecībā, ka, neskatoties uz neskaitāmām laikmetu un apstākļu mijām, latviešu tauta bija, ir un arī būs. Runas noslēgumā, runātāja aicināti, visi apmeklētāji sādevās rokās un vēlēja Latvijai saules mūžu.

LNAK pārstāve Montrealā Māra Valdmāne paziņoja PBLA balvas saņēmēju - komp. Tālvāldi Ķeniņu, nolasot viņa biogrāfiju, un pasniedza PBLA Goda diplomu presē un Atzinības rakstu mūzikā redaktoram M. Štauveram.

Koncerta daļā piedalījās saksafonists Jānis Steprāns (viņu pie klavierēm pavadīja Katrīna Lerū) un Montrealas latviešu jauktais koris "Atbalss", diriģentu Andra Gūtmaņa un

Andreja Vītola vadībā. Koris dziedāja 8 skaistas dziesmas, to vidū pirms 50 gadiem tik populāro nacionālo dziesmu "Brīvai Latvijai" (Lai ligo lepna dziesma) ar Viļa Plūdona vārdiem J. Kalniņa kompozīcijā un otru V. Plūdona dziesmu "Novēlējums Latvijai", Andra Gūtmaņa komponētu. Patikamu iespaidu acīm, siltumu sirdim un lepnuma apziņu deva 14 tautas tērpos tērptās koristes ar, diemžēl, tikai 8 vīriešu balsu pārstāvjiem. Būtu skaisti, ja, dziesmu varas dzīti, mēs sava koŗa koristu skaitu spētu vismaz dubultot, jo mūsu vidū netrūkst dziedāt spējīgu un labu balsu abu dzimumu saimē. Jauks pamats ir likts, daudz darba un pūļu ziedots. Būtu laiks mums katram padomāt, ko spēju darīt es savas dziesmotās tautas labā.

Kā pirmais savus kaimiņus sveica igauņu pārstāvis R. W. Leithams, sekoja lietuviešu A. Staskevicius, Lašinas pil-sētas domes pārstāvis Dž. Haši (Hachey) un čechu Dr. N. Kazdāns, kas savus sveicienus nodeva latviešu mēlē.

Netrūka vīna glāzes, smaržīgas kafijas un cepumu. Atmiņās un draudzīgās pārrunās aizritēja sestdienas vakara stundas. Plašo sarīkojumu lietpratīgi vadīja vienmēr izpalīdzīgais un atsaucīgais Jānis Mateus, par ko tam paldies.

Šajā nedēļas nogalē centra kamina zālē notika rotkaļa un kokgriezēja Oskara Vindedža darbu skate, ko tieši 18. novembra vakarā atklāja LNAK Kultūras nozares vad. M. Štauers un kuŗā montrealiešiem labi pazīstamais mākslinieks rādīja jo plašu, daudzpusīgu, skaistu un aprīnojamu darbu klāstu. Tas pierādīja un vēl reiz apliecināja vecos dziesminieka vārdus, ka nevis slinkojot un pūstot tautu labā godā ceļ. Nav šaubu par to, ka lai visu to, ko redzējām, paveiktu, čaklajam darbiniekam jābūt tuvu pie astoņdesmit. Paldies, Oskar, tavi darbi pierādīja tavu roku čaklumu, prāta gaišumu un izdomu.

Skrastiņu Indulis

OSKARA VĪNDEDŽA DAIĻDARBU IZSTĀDE

Vairums cilvēku var iemācīties kādas tehniskas māks - amata prasmi, tāpat vairums spēj kaut cik apgūt, t. s., mākslas prasmes - zīmēšanu, gleznošanu, dzejošanu u. t. t., bet tikai retumis šīs prasmes apvienojas viena cilvēka darbos. Vēl retāk, tomēr, šīs prasmes parādās augstā līmenī, un tāpēc montrealiešiem bija reta izdevība vērot Oskara Vindedža darbus viņa 80 gadu jubilejas izstādē. Mēs bijām redzējuši jau agrāk viņa gleznas, tāpat viņa juveliera izstrādājumus, bet šoreiz mums bija izdevība vērot noslēgtu un viengabalainu daiļamatniecības klāstu vārda vislabākajā nozīmē. Bieži daiļamatniecība paliek tikai amatniecības līmenī, pie tam vēl apšaubāmas amatniecības līmeni. Vindedža darbi, turpretim pauda visaugstāko tehnisko apstrādāšanas prasmi - vai nu metallā, vai dzintarā un vērtakmeņos, vai arī kokā. Šo prasmi viņš ir spējis apvienot ar ļoti dziļu - jāsaka, Dieva piešķirtu - daiļuma izjūtu. Krāsa un linijas vienmēr izceļas ar viengabalainību un tai pašā laikā arī kontrastu, kas raksturo patiesu mākslinieka aci.

Viss tas tika parādīts gadu gājuma krājumā, kas rādīja nenogurstošu darba gribu pretstatā diletantiskam acumirkļa sasniegumam. Viss šis daiļdarbu pūrs atmirdz latvisko tautas gara mantu simbolismā. Tās nav tik parastās latviskā ornamenta zīmes, bet gan patiesas tautas raksts, ko mēs pa laikam jau vairs nemākam salasīt. Še Vindedzis, kā dzejnieks to saka, ir mūsu ... *zīmju gudrais tulkis.*

Ir raksturīgi, ka šī daiļdarbu skate, kas tik skaidri iezīmēja mūsu kultūras vispārīgo līmeni un arī savdabīgo ievirzi, montrealiešiem bija vērojama 18. novembra, Latviešu kultūras dienu Kanadā zīmē. Paldies gaviļņiekam.

Imants Steprāns

GALERIJAS R. A. G. S.

/ Real Art Gaining Strength /

4358 Cote des Neiges, ☎989-8760

25 MĀKSLINIEKU UN DAIĻAMATNIEKU

I Z S T Ā D Ē

laikā no 2.-27. decembrim

piedalās 5 latvieši - Ilga Gravelsiņa, Ludvigs Kalniņš,
Vita Plūme, Rasma Tomsone un Oskars Vindedzis

Galerija atvērta: pirmdienās, otrdienās, trešdienās un sestdienās no
plkst. 10:00 - 18:00,
ceturtdienās un piektdienās no plkst. 10:00 - 21:00,
svētdienās - slēgta.

Priecīgu Ziemas Svētkus

un

Laimīgu Jauno gadu!

Tuviniekiem, draugiem un pazīpām Montrealā un apkārtnē, Kvebekas provincē un citur - tuvumā un tālumā - piedaloties šajā kopīgajā ZIEMAS SVĒTKU un JAUNGADA apsveikumiā, vēl:

ĀBOLIŅŠ,	Elza
ABRAMS,	Alma
ALEKŠI,	Zuze un Gunārs
ANDERSONI,	Daila, Sigurds, Inta un Pēteris, Otavā, Ontario
ANONĪMA	sveicinātāja
APERĀNI,	Dace, Gundārs, Anna un Aleksandrs, Bedfordā, Ņujorkā, ASV
APĪŅI,	Vianney un Andrejs
BALUĻI,	Betija un Eduards
BĀRDIŅŠ,	Elmārs
BEDARDI,	Anita, Denis, Ēriks un Dāvids
BĒRZIŅI,	Astra un Alberts
BĒRZIŅŠ,	Helēna
BILINSKU	ģimene
BIRZES,	Olga un Jānis
BISENIEKS,	Laimons un ģimene
BLUSANOVIČI,	Patricia, Jānis un ģimene
BREDENFELDI,	Austra un Albets, Creston, BC
BUNGAY,	Rita
ČAKS,	Konstantīns
CASNO,	Helēna
CAUNES,	Morag un Alberts
CELMIŅI,	Marija un Valdis
ČOPS,	Elga
DAUKSTI,	Veronika un Ronalds, Missisauģā, Ontārio
DEKMEĻJERI,	Ilģa un Helmūts, Otavā, Ontario
DINDZĀNI,	Linda, Vincents, Andra, Kārlis un Viktors, Viskonsinā, ASV
DREĻJERS,	Kārlis
DREIMĀŅI,	Betija un Sergējs, Green Valley, Ontario
DUĻEVSKI,	Biruta un Stapislavs, Millis, Masačusetā, ASV
ĒRGLIS,	Marta
FREIBERGI,	Vaira, Imants un Indra
GABRUŠS,	Ruta
GASPAROVIČI,	Jadviga un Pēteris
GEMSTS,	Gunārs un ģimene
GRAUDIŅŠ,	Jānis

GREBLIS,	Antonija
GREIZIS,	Jāzeps
GRĪNTĀLS,	Alise
GROSKAUFMAŅI,	Ausma un Oģārs
GŪTMAŅI,	Velta, Andris, Larisa un Kristīne
HOMYK,	Helēna
HŪNI,	Ausma un ģimene
HŪNS,	Janis
HŪNS,	Viesturs
INNUSI,	Dzidra un Bruno
IKVILDI,	Dzidra un Mārtiņš
IRBĪŠI,	Elfrida un Kārlis
JĀKOBSONS,	Gunārs un ģimene
JERUMAŅI,	Vija, Stapislavs un ģimene
KABULIS,	Aina
KALĀČI,	Mirdza un Juris
KALNIŅI,	Alise un Ludvigs
KALNIŅŠ,	Ilze
KANIŅI,	Maira, Juris un Andris
KARLSONI,	Linda un Roberts
ĶIPĒNS,	Alfrēds un ģimene
KIRSTUKAS,	Elizabete
KĪVĪŠI,	Elza un Jānis
KLAIŠE,	Astra
KLAIŠE,	Imants
KLAIŠES,	Katrina, Roberts, Ināra un Vilis, Toronto, Ontario.
KONOVĀLOVI,	Austra un Jānis
KORUĻI,	Sibilla un Gastons
KRAUKLIS,	Arvids
KRAULE,	Alida
KRAUĻI,	Alvis
KRAULIS,	Tāļivaldis
KREIPĀNS,	Anna
KREIŠMANIS,	Orests
KRIEVI,	Marta un Alberts
KRŪMĀJU	ģimene
KRUMĀJS,	Irēne
KRŪMIŅŠ-OSĀNS,	Kārlis, Valleyfield, Kvebekā
KRŪMIŅI,	Valerija un Indulis, Denverā, ASV
KRŪZES,	Vilma un Ēriks
KUPČI,	Ņina un Pēteris
LAIMĪTES,	Laima un Ilmārs, Sv.Katrinās, Ontario
LAKATI,	Valentīna un Jānis, Toronto, Ontario
LAIZĀNS,	Antons
LAPIŅI,	Magdalena un Teodors, Creston, Britu Kolumbijā
LEIMANIS,	Ilģa, Rīgā, Latvijā

LEIMANI, Ināra, Andris, Daina, Māra un Karina
 LEIMANIS, Rasma
 LEIMANIS, Ruta, Eriks un Andra
 LEIKUČU ģimene
 LEITENI, Ida un Jānis
 LŪŠI, Marga un Uldis
 MALIZEWSKA, Vera
 MATEUS, Zinta, Jānis, Kaiva un Mārtiņš
 MCGRATH, Adriāna
 MALDERIS, Erika
 MELDERIS, Alma
 METUMI, Elizabete un Jūlijs
 MEŽINSKIS, Jēkabs
 MIGLONI, Gerrilyn, Dzintars, Dzintra un Guntars
 MIGLONI, Elvira
 MIEŽI, Skaidrīte un Gunārs, Toronto, Ontario
 MICHELSONE, Herta
 MIKELSONS, Velta, Aleksandrijā, Ontario
 NORVELS, Jānis
 OBORUNS, Antons
 ODINŠ, Jānis
 OPOLNIEKU ģimene
 ORTMANIS, Andris, Toronto, Ontario
 ORTMANIS, Inese
 OZOLIŅI, Biruta, Laimonis un ģimene
 OZOLIŅŠ, Helga
 OZOLS, Milda
 OZOLI, Velta un Ilmārs
 OZOLI, Vera un Valdis
 PAEGLES, Aina un Voldemārs
 PALEJS, Patricia un Andris
 PALEJS, Dzintra, Mārtiņš, Andrejs un Indra
 PALIEPI, Inese un Jānis
 PANGAS, Zigrīda un Vilis
 PEIZE, Miervaldis un ģimene
 PONES, Māra un Aivars, Otavā, Ontario
 PORIEŠI, Lilija un Fridberts, Kingstonā Ontario
 REISS, Augusts
 ROMANI, Margrieta un Heinrichs
 PUŠPURS, Augusts un ģimene
 ROZENTĀLS, Ojārs
 SAUSIŅI, Lorraine, Mārtiņš un ģimene, Aylmer, Kvebekā
 SKAPSTI, Lilīta un Edvins
 SKRASTIŅI, Tamāra un Jānis

SKUJAS, Daina un Alberts
 SKUJIŅI, Anna un Ēriks
 ŠMITS, Helēna
 SPRINCIS, Edgars, Newmarket, Ontario
 SPURA, Andris
 SPURMAŅI, Izolde, Jānis un ģimene
 STACHOVSKIS, O.
 ŠTAUVERI, Ērika un Andrejs, Sietlā, ASV
 ŠTAUVERI, Ilga un Mārtiņš
 ŠTAUVERI, Māra, Kārlis un Andris
 STELPS-KIRŠTEINS, Rasma
 STRĒLE-POLAK, Maria un ģimene
 SVILĀNI, Sarma, Miķelis un ģimene, Otavā, Ontario
 TAURIŅA, Milija
 TAURIŅA-NICHOLSON, Eģina
 TĒRAUDI, Karina, Jānis un dēli
 THOMPSON, Kristīne, Stephen un Aija
 TIMERMAŅI, Hilve, Kārlis Dāvids un Stīvens
 TOMSONI, Silvija, Alģirts, Kristofers un Valdis
 TOMSONS, Velta
 TOMSONU ģimene Montrealā, Vankuverā un Filadelfijā
 TILTIŅA, Antonija un ģimene
 ULMANE, Vilma
 ULMANE, Zelma
 VARSLAVĀNI, Emīlija un Egons
 VARSLAVĀNS, Veronika
 VALDMAŅU ģimene
 VALDMANIS, Gundārs
 VĒJIŅŠ, Maksis
 VĒRENIEKS, Gunārs
 VILNIS, Jānis
 VĪNDEDŽI, Zinaida un Oskars
 VĪTOLI, Daina, Andrejs, Selga, Jānis, Inga un Māra
 WALDHEIMS, Bernadete
 WIESNIEWSKI, Zenta
 ZAČI, Maiga un Jāzeps
 ZALINKĒVIČI, Lidija un Jānis
 ZARIŅI, Denise un Arnolds
 ZARIŅI, Elizabete un Nikolajs
 ZARIŅŠ, Spidola un bērni ar ģimenēm
 ZELTIŅA, Lūcija
 ZELTIŅA, Rīta
 ZIEDIŅŠ, Dagmāra
 ZOLDNERS, Nikolajs, Otavā, Ontario

Priecīgus ZIEMSVĒTKUS
un laimīgu JAUNGADU
visiem vēl

AVOCAS PUĶU FONDS

Latviešu sabiedrību, mūsu vienības nemītīgo
atbalstītāju,

ZIEMSVĒTKOS un JAUNGADĀ

sirsnīgi sveicina

TAUTAS DEJU VIENĪBA AČKUPS

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS
un
LAIMĪGU JAUNGADU

visiem pensionāriem un mūsu apvienības labvē-
ļiem vēl

MONTREALAS LATVIEŠU PENSIONĀRU
APVIENĪBA

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS
un
LAIMĪGU JAUNGADU

visiem latviešu mūzikas draugiem, un cienītā-
jiem un mūsu labvēļiem, dziesmā vēl

MONTREALAS LATVIEŠU JUKTAIS
KORIS ATBALSS

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS un
PATIESI BRĪVU un LAIMĪGU JAUNGADU

mūsu tautai dzimtenē un svešu ceļu staigātājiem
šeit! Lai Dievs dod, ka nākošajā gadā šis ceļš
vestu mūs visus atpakaļ uz MŪSU LATVIJU!

DV MONTREALAS NODAĻA
un tās valde

Visiem skolniekiem, bērnu vecākiem un skolas
darba atbalstītājiem - latviešu sabiedrībai

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS
un
SEKMĪGU JAUNGADU

pateicībā un sirsnībā vēl

LATVIEŠU SKOLA MONTREALĀ

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS un LAIMĪGU JAUNGADU
vēl

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU
PADOME

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS

un

DIEVA SVĒTĪTU JAUNGADU

vēl

MONTREALAS LATVIEŠU KATOĻU
DRAUDZE

V I S I E M Montrealas Latviešu Biedrības
biedriem, tās darba atbalstītājiem un veicinātājiem -
latviešu sabiedrībai

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS
un
SEKMĪGU JAUNGADU

pateicībā un sirsnībā vēl

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA
un tās valde

VISIEM MLB ZIŅOTĀJA lasītājiem, līdzstrādnie-
kiem, darbiniekiem un atbalstītājiem

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS
un
SEKMĪGU JAUNGADU

pateicībā un sirsnībā vēl

MLB ZIŅOTĀJA REDAKCIJA
un
REDAKTORS

Ziemassvētkus gaididams,

Lāstu daru alutiņu;

Gan zināju Ziemassvētki

Trīs dieniņas svētījami.

D. D. S. BURTNIEKU DRAUDZE

un

AUSTRAS PUDURS

Latvju jaunatni, visus mūsu jaunatnes centienu
atbalstītājus un plašāko latviešu sabiedrību

ZIEMSVĒTKOS un JAUNGADĀ
SVEICINA

LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU
SVĒTKU PADOME

GAIŠUS ZIEMSVĒTKUS

un

BAGĀTU JAUNGADU

vēl

MONTREALAS BALTIEŠU
PASTMARKU KLUBS

AIZSAULES CEĻOS

MĀCĪTĀJS GUNĀRS ELMĀRS HŪNS

Negaidīta, skumja un sāpīga ziņa pārsteidza Montrealas latviešu saimi, vēstīdama, ka 8. novembrī no šīs zemes gaitām šķīries mūsu visu iecienītais, visu milētais Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes mācītājs **Gunārs Elmārs Hūns**. Ļaundabīgais audzējs bija jau aizgājis tik tālu, ka slimnīcas ārsti vairs nesaredzēja nekādu iespēju slimnieku dziedināt. Zīmīgus vārdus man teica viņa brālis Viesturs, kad viņam teicu nezaudēt cerību uz brāļa izveļošanas: "Es vairs neceru, ka viņš piecelsies, bet es zinu, ka šajā saulē mans brālis savu Dieva doto darbu un pienākumu ir paveicis, un Dievs viņu sauc pie sevis."

Kaut gan māc. G. Hūns bija luteriskās baznīcas gans un pārstāvis, jo bieži viņu redzējām citu draudžu reliģiskos sarīkojumos un sanāksmēs. Viņa uztverē un vērtējumā mēs visi esam vienādi, vienādiem pienākumiem un vienādām cilvēciskām kļūdām un maldiem. Nekad netiku dzirdējis māc. G. Hūnu tiesneša, sodītāja un nolīcēja lomā. Šķiet, ka viņš saprata visus un piedeva visiem, līdzīgi, kā to darīja pats Kristus.

Māc. G. Hūns mira St. Mary's slimnīcā. Paredzot lielu izvadītāju pulku, ģimene bija izvēlējusies Kolina Klarka bērnu nama vietā Lojolas baznīcu ar pāri 400 sēdvietām, kuŗas gandrīz visas bija piepildītas izvadīšanas dienā - 12. novembrī. Sen tik daudz Montrealas latvieši nebija pulcējušies vienkopus, kā sava iemīļotā mācītāja izvadīšanā.

Izvadīšanas ceremoniju vadīja LELBA Kanadas apgabala prāvests Juris Cāllītis ar Sv. Rakstu lasījumu un sprediķi. Bez viņa vēl piedalījās diakone Aina Avotiņa un mācītāji Māris Ķirsons un Māris Ļudviks, kā arī mūsu kaimiņdraudzes igauņu un citi vietējie mācītāji, ar kuŗiem māc. G. Hūns bija sadarbojies Kanadas luteriskās baznīcas Austrumu sinodē.

Tirzmalietes "Es dziedāšu par tevi tēvu zeme" un P. Aldiņa "Gaismā" (Antona Bārdas teksts) dziedāja G. Aleksis, J. Mateus, M. Ozoliņš, J. Zilkalns un A. Vītols, bet vijolnieks un diriģents Andris Gūtmanis spēlēja C. Gounod'a "Ave Maria".

No aizgājēja atvadījās biedrību un organizāciju pārstāvji: no ev.-lut. Trīsvienības draudzes pr-ks - Andris Spura, no katoļu draudzes - Alberts Caune, no piederīgiem - Roberts Kalniņš, no Latviešu centra - Augusts Pušpurs, no DV Montreaas nodaļas - Imants Steprāns, no Tērvetes bērnu vasaras nometnes un Latviešu jaunatnes dziesmu svētku padomes - Jānis Mateus, no pensionāru apvienības pr-ks - Voldemārs Paegle, no Montrealas latviešu biedrības - Elga Čops, no Latviešu inženieru apvienības - Gunārs Jākobsons, no A/S "Bebri" - Andris Palejs, no Otavas ev.-lut. Miera draudzes - Sigurds Andersons un prāvesta Artūra Voitkus atraitne Margrieta Voitkus.

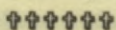
Pie aizgājēja zārka goda sardzē pārmaiņus stāvēja Roberts Vītiņš ar Dagu Demandtu, Voldemārs Paegle ar Miervaldi Peizi un Jānis Vērnars ar Induli Skrastiņu.

Skaistā un saulainā sestdienas pēcpusdienā māc. Gunārs Hūns devās savā pēdējā ceļojumā uz Mont Rojala kapličas krematoriju, kur viņa dzīves ceļa līdzgaitnieki un piederīgie ar sauju svešas zemes smiltis atvadījās no sava tuvā un sirsnīgā drauga, vīra, brāļa, tēva, vectēva un vīratēva pārliecībā, ka tur, aiz zvaigznēm, mēs atkal kādreiz visi tiksimies citā un gaišākā saulē.

Tad, kad Tu vēl biji mūsu vidū un starp mums, mēs bieži Tevi neredzējām. Soli baznīcās dažkārt bija tukši, bet tagad, kad Tu mūs atstāji un aizgāji, mēs simtiem nācām Tevi meklēt, bet Tu vairs nebiji.

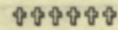
Vieglas smiltis Tev, Gunār, svešajā krastā. Šodien Tu redzi to, ko mēs neredzam, un šodien Tu zini to, ko mēs nezinām.

Skrastiņu Indulis

Gunārs Elmārs Hūns piedzima 1929. gada 27. martā, Asares pagasta "Ziemeļos". Kaŗa laikā nonāk Šlezvīgā, Vācijā, no kurienes dodas uz Česterfildu, Anglijā, 1953. gadā izceļo uz Kanadu, kur apmetas uz dzīvi Montrea-lā. Še nodibina ģimenes dzīvi ar Ausmu Ozoliņu. Ģimenē uzaug dēls Ģints un meita Inta, kam abiem dota augstākā izglītība. Beidzis Sēra Džodža Viljama Universitātes Ķīmijas fakultāti ar B. S. grādu 1959. gadā. Sievas Ausmas pamudināts iestājas Konkordijas Universitātes Filozofijas un teoloģijas fakultātē, ko beidz ar B. A. grādu, bet vēlāk Mekgila Universitātē iegūst teoloģa diplomu. 1986. gadā Gunāru Hū-

nu arch. A. Lūsis, asistējot prāvestiem A. Voitkum un V. Vārsbergam, ordinē par pilntiesīgu ev.-lut. Trīsvienības draudzes mācītāju Montrea-lā. Šajā draudzē māc. G. E. Hūns uzcītīgi un pazemīgi kalpo līdz mūža pēdējiem mirkļiem. Viņa devums draudzei ir neizmērojams. Plašāks viņa dzīves apraksts lasāms MLB Ziņotāja 1994. gada aprīļa numura 25. lappusē (Nr. 4./541.) sakarā ar 65 gadu dzimšanas dienas jubileju.

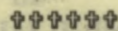
Dieva ceji ir neizdibināmi. To apliecina māc. Gunāra Hūna negaidītā aiziešana viņsaulē. Man viņu izdevās vairāk iepazīt tieši paplašinātā draudzes darbā, dodoties un piedaloties LELBA pārvaldes un Kanadas apgabala un Kanadas luterāņu baznīcas Austrumsinodes sanāksmēs. Bieži mērojām patālos ceļa gabalus auto mašīnā vai vilcienā kopā. Tas deva iespēju iztirzāt dažādus reliģiskus un draudžu jautājumus plašāk, kā tas iespējams sēdēs un sanāksmēs.

Plaši bija viņa reliģiskie un draudzes dzīves ceļa apvārkšņi. Draudzes locekļu labklājība un garīgā aprūpe viņam bija sevišķi tuva. Māc. G. Hūns arvien palīdzēja jaunatnei un sabiedrībai vispār. Par to liecina darbs Montrealas latviešu skolā, Tērvetes bērnu nometnē, latviešu kredītsabiedrībā, akciju sabiedrībā "Bebri", latviešu sabiedriskā centrā, pensionāru apvienībā, organizāciju padomē, latviešu biedrībā un citur. Viņa laiks ev.-lut. Trīsvienības draudzē bija sevišķi nozīmīgs vecākās paaudzes apzināšanā, tās garīgā aprūpē un izvadīšanā pēdējā gaitā.

Grūtos brīžos viņš patiesā labestībā teica: "Būs labil!" Šie vārdi mani stiprināja, kad pats atrados uz dzīvības un nāves sliekšņa pēc smagi pārciestas operācijas un vēl citos gadījumos. Un tos viņš minēja, pats zinādams, ka aiziešanas brīdis nav tālu.

Viņa gars, viņa dāsnā roka mūs visus ir darījusi par labākiem cilvēkiem, un par to mēs dziļajam garīdzniekam un latviešu tautas dēlam esam no sirds pateicīgi.

M. Štauers

Mūžībā aizsaukts
Elmārs Gunārs Hūns

dzimis 1929. gada 27. martā
Priekulē, Latvijā,
miris 1994. gada 8. novembrī
Montrea-lā, Kanādā.

Mūsu spēks bija un būs
Tava mīlestība, Tava mācība.

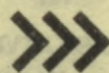
Dziļās sērās,

ģimene un radi
Kanādā, Latvijā un Anglijā.

Dziļākā pateicība visai plašajai
Montrea-las saimei, lielajam draugu
pulkam, kas palīdzēja mums un
Gunāram panest smago ciešanu un
grūto bēdu laiku.

Paldies visiem kas domās bija ar
mums tuvumā un tālumā, kas nāca,
kas piedalījās, kas vienoti mīlestībā
un līdzjutībā ar aizkustinošu sirsnību
izvadīja Gunāru mūžībā.

Hūnu ģimene.

Mūžībā aizsaukts mūsu draudzes
uzcītīgais gans

mācītājs **GUNĀRS HŪNS**

Dzimis 1929. gada 27. martā, Priekulē,
Latvijā.

Miris 1994. gada 8. novembrī, Montrealā.

Dievs ir mīlestība.

Viņu dārgā piemiņā patur

**MONTREALAS LATVIEŠU EV.-LUT.
DRAUDZE, TĀS VALDE UN DĀMU
KOMITEJA**

Mūsu padomes loceklis un
garīgās nozares vadītājs

mācītājs

GUNĀRS ELMĀRS HŪNS

Dzimis 1929. gada 27. martā, Latvijā

Miris 1994. gada 8. novembrī, Montrealā

pievienojies aizsaules ceļinieku pulkam.

Sirsnīgā pateicībā viņu piemin

**LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU
SVĒTKU PADOME**

MODRA KRAULIS, dz. Zandersons

Nu viņa ir aizgājusi tālajā mūžības ceļā, un sāp tie labie vārdi, kurus nevarēju un nepratu pateikt, kad tā vēl bija pie mums. Tuvāk viņu iepazīnu pēdējos gados, un vēlos parādīt tādu, kāda viņa dzīvos manā atmiņā.

Ir cilvēki, kuri iet caur dzīvi, sevi pieteikdami ar skaļumu un uzstājību un liek visiem ievērot savu klātbūtni. Modra bija kā klusais, labais gariņš, kurš, mierīgi darbojoties, viesā ap sevi spodrību, kārtību un glītumu. Nekad nedzirdēju viņu sūdzamies un žēlojamies, kaut arī jaunā slimība dzīvošanu darīja grūtu.

Viņa lietas nenometa nezižīgi un pa roku galam, bet nolika lēni un rūpīgi, it kā apmīļodama. Saņemt no viņas rokām kafijas krūzīti vai šķīvīti ar kādu cienastu bija kā saņemt dāvanu, sniegtu labvēlībā un laipnībā.

Viņa mīlēja dabu un jutās tai tuva. Pricējās par puķēm ceļmalā, zināja tās saukt vārdos, sadzirdēja putna dziesmu cauri klusumam un pamanīja katru sēnīti - kaut arī dziļi zem krūma. Cik laimīga viņa bija, atgriežoties ar pilnu kurvīti no sēņu gaitām un izbērdama tās uz galda, lai apspriestos un pārrunātu - vai visas paturamas un labas ēšanai. Cik jaukas bija pastaigas pa Tērvetes ceļiem pirms gada vasaras nogalē, kad viņa savā klusajā balsī stāstīja par savu bērnību un jaunajām dienām Latvijā, kad bijis jāprot taupīt un visu izmantot, jo dzīve nav ģimenei bijusi sevišķi devīga. Tā viņai bija ieaudzis labais taupības tikums visu mūžu un prasme labi un uzmanīgi saimniekot.

Modra piederēja devējiem, kurū gādību īsti izjūt tikai tad, kad tās pietrūkst. Mierinājums ir tas, ka viņai bija aiztaupīts slimības pēdējais sāpīgais posms, un mūžības sliekšnis ticis pārkāpts ātri un klusi.

Lai viņai vieglas dzimtenes smiltis!

Elga

† **Modra Kraulis, dz. Zandersons** piedzima 1931. gada 6. aprīlī, Jelgavā, Latvijā. Kopā ar vīru Alvi ģimenē izaudzina 2 meitas (Katrīni un Ilzi) un dēlu Mārci. Aktīvi darbojas Montrealas latviešu sabiedrībā, it sevišķi sabiedriskā centra dāmu saimē. Pa laikam raksta dzejoļus, no kuriem dažus nodod publicēšanai MLB Ziņotājā. 1993. gada sākumā kopā ar vīru Alvi gatavojas pārcelties uz dzīvi Latvijā. Šo lēceri pa daļai izjauca jaunā slimība, kurās ārstēšana ved viņu atpakaļ uz Kanadu. Šī gada rudenī atkal dodas uz Rīgu, kur slēdz acis uz mūžu 25. novembrī un kur to izveda pēdējā gaitā vīrs un citi tuvinieki.

Bez vīra Alvja un bērniem par viņu sēro māte Emīlija, māsa Guna Sīpola, mazbērni Ināra un Vilis, znots un citi radinieki, draugi un paziņas, Montrealas latviešu sabiedrība.

Dieva mierā devies mūsu biedrs
mācītājs

GUNĀRS ELMĀRS HŪNS

Dzimis 1929. gada 27. martā, Latvijā

Miris 1994. gada 8. novembrī, Montrealā

Viņu mīlestībā piemin

**MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA
MLB ZIŅOTĀJA REDAKCIJA UN REDAK-
TORS**

Mūsu bijušais skolotājs un labvēlis

mācītājs **GUNĀRS HŪNS**

Dzimis 1929. gada 27. martā, Kurzemē,

Miris 1994. gada 8. novembrī, Montrealā.

Viņu piemiņā paturēs

**MONTREALAS LATVIEŠU SKOLAS
SAIME**

Mūsu apvienības biedrs un garīgās
dzīves vadītājs

mācītājs

GUNĀRS ELMĀRS HŪNS

aizgājis mūžībā

Dzimis 1929. gada 27. martā, Kurzemē

Miris 1994. gada 8. novembrī, Montrealā

Viņu piemin

**MONTREALAS LATVIEŠU
PENSIONĀRU APVIENĪBA**

Mūsu nodaļas biedrs

mācītājs

GUNĀRS ELMĀRS HŪNS

Dzimis 1929. gada 27. martā, Kurzemē

Miris 1994. gada 8. novembrī, Montrealā

devies Dieva valstībā

Viņu dārgā piemiņā patur

**DAUGAVAS VANAGU
MONTREALAS NODAĻA**

Aizsaules ceļinieku saimei
pievienojusies
mūsu līdzstrādniece

**MODRA KRAULIS
dz. Zandersons**

Dzimusi 1931. gada 6. aprīlī, Jelgavā

Mirusi 1994. gada 25. novembrī, Rīgā

Viņu sirsnīgā pateicībā piemin

**MLB Ziņotāja redakcija un
redaktors**

M ū s u

MODRA KRAULIS
dz. Z a n d e r s o n s

Dzimusi 1931. gada 6. aprīlī, Jelgavā,
Latvijā

Mirusi 1994. gada 25. novembrī, Rīgā,
Latvijā

Kaut es savu māmuliņu
Caur zemīti sadzirdētu;
Es satītu valodiņu
Kā dzijīņu kamolā.
T. dz.

Viņu mījā piemiņā paturēs

Virš Alvis Rīgā,
meita Katrīne ar Robertu un
mazbērniem, Toronto,
meita Ilze Montrealā,
dēls Mārcis, Vankuverā

Savu bijušo valdes locekli un centra ie-
gādes un izveidošanas darbinieku

mācītāju

GUNĀRU ELMĀRU HĪNU

Dzimušu 1929. g. 27. martā, Kurzemē
Mirusu 1994. g. 8. novembrī, Montrealā

pateicībā piemin

**MONTREALAS LATVIEŠU
SABIEDRISKAIS CENTRS**

KĀ CENTRS PULSĒ?

Ar klusuma brīdi Centra valde pieminēja mūžībā aizgājušo māc. Gunāru Hīnu, kas vairākus gadus bija Centra valdē un daudz savu laiku un padomu deva centra iegūšanai un izbūvei.

16. novembra valdes sēdi atklāja Andrejs Vitols, informēdams, ka L. Bisenieks, pamatojoties uz valdes lēmumu, nopircis jaunu restorāna veida gāzes plīti Centra lielās virtuves vajadzībām. Atliek tikai pievienot gāzes vadus, ko gāzes piegādātāji solas izdarīt dažu nedēļu laikā.

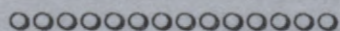
Valde lūdz virtuves lietotājus pēc sarikojuma atstāt virtuvi tīru un labā kārtībā. Ledus skapjos atstātos produktus pēc trīs dienām izmetis atkritumos.

L. Bisenieks iemaksāja Centra kasē \$ 70.- no bridža klubā.

Jaungada sagaidīšana Centrā notiks 31. decembrī, plkst. 20:00. Galdī jārezervē līdz 28. decembrim pie J. Bilinska, telefons 630-0310 (Skatiet ipašu paziņojumu 19. lpp.! Red.).

Nākošā Centra valdes sēde notiks 14. decembrī, plkst. 19:30, Centrā. Visas Centra sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties visi, kam tās interesē.

L. Kalniņš

BĒTHOVENA MŪZIKAS KONCERTS

Diriģents Andris Gūtmanis nu jau daudzus gadus sekmīgi vada Leikšoras kamerorķestri, kurā mūzicē ap 30 mūziķu. Ik gadu tiek sagatavoti vairāki koncerti. Pēdējais notika svētdien, 27. novembra pēcpusdienā "L'eglise Cedar Park" baznīcā un ilga tieši vienu stundu. Programmā bija tikai Ludviga Bēthovena darbi: Egmonta uzvertīra, otrā daļa no 7. simfonijas un 1. simfonija 4 daļās. Pirms katra darba atskaņojuma diriģents iepazīstināja klausītājus ar dažiem faktiem, kurū rezultātā darbs radies. Diriģents no saviem mūziķiem panāca itin teicamu sniegumu, kas ap 100 mūzikas cienītājiem patika. To vidū bija desmitā daļa latviešu. Jāpriecējas par mūsu mūzikas dzīves vadītāja uzņēmību un panākumiem. Š.

ATCERAS LĀČPLĒŠUS

Gadskārtējais DV Montrealas nodaļas gada svētku un Lāčplēšu atceres sarikojums notika 13. novembrī, Centra lielajā zālē. Vakar ar lūgšanu atklāja iepriekšējā dienā izvadītā māc. G. Hūna brālis Viesturs Hūns. Sekoja Lāčplēšu godināšana, pieminot visus 6 Montrealā kādreiz dzīvojošos Lāčplēšus ar LKOK Roberta Bebņa Lielo jundu. Klātesošiem piederīgiem no Gobu un Skujiņu ģimenēm rožu ziedus pasniedza vanadžu pr-ce Ē. Vītiņa.

Mūzikālā daļā vijolnieks-diriģents Andris Gūtmanis atskaņoja vairākus vijoles solo gabalus Melisas Sivikas klavieru pavadijumā: J. Norveļa "Vienas rozes dēļ", L. Garūtas "Teika", J. Mediņa "Elēģija" un dzimtenes komponista P. Plakiža "Tautas dziesma un stabules melodija". Abi mākslinieki saņēma rožu ziedus.

Par temu "Lāčplēša simbols" referēja Imants Steprāns (tekstu lasiet 13. un 14. lpp. - Red.).

3 vanadzēs - Valija Grunde, Anna Skujiņa un Ilga Strautiņa saņēma rožu ziedus par savu čaklo darbu palīdzības saiņu sagatavošanā. Katoļu draudzes pr-ks A. Auza pasniedza Latviešu Katoļu Apvienības Kanadā piešķirtos pateicības rakstus J. Norvelam un S. Opolniekam par palīdzības saiņu sūtīšanu uz mūsu skaisto Ezerzemi - Latgali.

Vanadzēs bija gatavojušas siltas vakariņas.

Skrastiņu Indulis

MLB ZINĀS

A i c i n ā m MLB ZIŅOTĀJA lasītājus un labvēļus iegādāties IZLOZES BIĻETES. Biļešu īpašnieki varēs laimēt dažādus vērtīgus priekšmetus, kā mūsu gleznotāju gleznas, audēju audumus keramiķu keramiku un kokgriezēju izstrādājumus, kuņus tie ziedojuši Montrealas Latviešu Biedrībai, lai šī izloze varētu notikt. Saziedoto priekšmetu kopvērtība ievērojami pārsniedz tūkstoš dolāru. IZLOZES ienākums MLB ZIŅOTĀJAM par labu.

Katra biļete iegūstama pret \$ 2.- ziedojumu. Dāvanai Jums varbūt noderētu grāmatiņa, kurā ir 10 lozes. Vairāki labvēļi tās jau ir iegādājušies. Tās varat iegādāties pie visiem MLB valdes locekļiem vai pasūtīnāt redakcijā: 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Que, H9X 2R2, ☎457-9832. Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda.

MLB gadskārtējais mājas cepumu un citu priekšmetu tirziņš 5. novembrī, Latviešu centrā, izdevās sevišķi labi. Cepumu galdā nekas nepalika pāri, pusdienās piedalījās liels skaits kanadiešu un bija labs noiets dažādajiem priekšmetiem, kuņus tirgoja dažādas personas. Apmeklētāju bija vairāk kā citus gadus, sevišķi kanadieši (vairāk kā 300!), un atsaucīgas bija nama mātes, palīdzes un palīgi (kopā ar valdi 50 darbinieki), kuņū saraksts seko alfabētiskā kārtībā: Vera Auders, Astra Bērziņa, Olga Birze, Elga Čops, Dags Demandt, Imants Freibergs, Ilga Gravelsiņa, Alise Grīntāle, Līgita Gulēna, Deep River, Ontario, Velta Gūtmane, Valerija Horka, Inta Hūns, Anda Kajaks, Ņina Kajaks, Biruta Kalācis, Mirdza Kalācis, Alise Kalniņa, Maira Kaniņa, Elizabete KIRSTUKAS, Astra Klaiše, Anna Kreipāne, Andra Lasdīn, Rēnda Lasdīn, Ināra Leimane, Gita Lukstiņa, Marga Lūse, Zīnta Mateus, Gerrilyn Miglons, Aina Paegle, Patricia Palejs, Dāvids Porietis-Bedard, Liliņa Porietis, Kingstonā, Ontario, Nora Saletes, Anna Skujiņa, Māra Štauvers, Māriete Steprāns, Kristīne Thompson, Silvija Tomsons, Karina Tērauds, Renāte Trusis, Vilma Ulmane, Ausma Valtere, Oskars Vīndedzis.

Visām palīdzēm un palīgiem, kā arī daudzajiem apmeklētājiem un dažādo mantu pircējiem vislielākais paldies. "Ir vērts strādāt", teica dāmas, "ja ir tik laba atsaucība!" Un ieguvums biedrības kasei bija lielāks kā iepriekšējos gadus - pāri tūkstoš dolāriem, kuņū vairumu bija atstājuši cittautieši.

Nav šaubu, ka līdzīgs sarikojums jāriko nākamgad - 4. novembrī. Tam atkal vajadzēs Jūsu atsaucību. Droši vien, vēl lielāku kā šogad, ja vēlēsīmies apmierināt vietējo gaumi un vēlmes. Neitrūka ieteikumu, kā darbu uzlabot. Par tiem katram devējam ipašs paldies. Mēģināsim tos īstenot iespēju robežās.

Valdie

Lai arī lūdzam nokārtot MLB Ziņotāja abonementu!

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
telpu adreses: Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082

- 7. decembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
- 13. decembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Baltiešu pastmarku kluba kārtējā sanāksme.
- 14. decembrī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra valdes sēde.
- 15. decembrī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **Ziemsvētkiem veltītā sanāksme.** Ši būs vienīgā decembra sanāksme.
- 18. decembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
- 18. decembrī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes un Montrelas latviešu skolas **Ziemsvētku eglīte.**
- 24. decembrī, plkst. 18:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Ziemsvētku priekšvakara dievkalpojums.** Sprediķos diakone Aina Avotiņa.
- 31. decembrī, plkst. 20:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu sabiedriskā centra **Jaungada sagaidīšanas vakars.** Skatiet īpašu paziņojumu 19. lpp.!

- 1. janvārī, plkst. 13:30, igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Jaungada dienas dievkalpojums.** Sprediķos diakone Aina Avotiņa.
- 4. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
- 12. janvārī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
- 15. janvārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
- 19. janvārī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu organizāciju padomes **kārtējā darba sēde.**
- 28. janvārī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības **47 gadu pastāvēšanas sarīkojums** ar māksl. Erika Dzeņa slidišu izrādi. Vērtīgo mākslas priekšmetu izloze. Skatiet īpašu paziņojumu 19. lappusē!

- 1. februārī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" kārtējā sanāksme.
- 2. februārī, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
Tajā par tūrismu Latvijā referēs Z. Vilks no Latvijas. Plašāka informācija par to nākamajā MLB Ziņotāja numurā.
- 19. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, 426 St. Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**

MLB Z 1994 XII 1.050 e

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 27.50 vai \$ 22.50)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju.....	\$ _____
MLB biedru maksu par 1994./5. darbības gadu	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruņa numurs) (paraksts)

Šo MLB Ziņotāja numuru nododam Kanadas pastā šī gada 5. decembrī. Ziņojiet redakcijai, ja neesat to saņēmuši!

